

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI VAZIRLAR MAHKAMASINING QARORI

20 20 yil « 22 » декабрь

№ 802

Toshkent sh.

Мақтабгача таълим ва тарбиянинг давлат стандартини тасдиқлаш тўғрисида

“Мақтабгача таълим ва тарбия тўғрисида”ги Ўзбекистон Республикасининг Қонуни ижросини таъминлаш, шунингдек, илк ва мақтабгача ёшдаги болаларга самарали таълим-тарбия бериш ҳамда қулай шарт-шароитлар яратиш мақсадида Вазирлар Маҳкамаси **қарор қилади:**

1. Қуйидагиларни назарда тутувчи мақтабгача таълим ва тарбиянинг давлат стандарти 1-иловага мувофиқ тасдиқлансин:

давлат стандартининг мақсади, асосий вазифалари ва принциплари;

мақтабгача таълимнинг намунавий ўқув режаси;

давлат стандартини жорий этиш ҳамда унга риоя этилишини назорат қилиш;

давлат стандартининг таркибий қисмлари, жумладан:

илк ва мақтабгача ёшдаги болалар ривожланишига қўйиладиган давлат талаблари;

мақтабгача таълим ташкилотининг давлат ўқув дастури;

мақтабгача таълим ташкилотларини ўйинлар тўплами, ўйинчоқлар, мебель, жиҳозлар ва бошқа техник, реабилитация воситалари билан жиҳозлаш меъёрлари.

2. Ўзбекистон Республикаси Мақтабгача таълим вазирлиги томонидан тизимдаги давлат мақтабгача таълим ташкилотлари учун марказлаштирилган ҳолда жиҳозларни харид қилиш бўйича комиссия таркиби 2-иловага мувофиқ тасдиқлансин.

3. Ўзбекистон Республикаси Мақтабгача таълим вазирлиги, Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги Таълим сифатини назорат қилиш давлат инспекцияси манфаатдор вазирликлар ва идоралар билан биргаликда ўзлари қабул қилган норматив-ҳуқуқий ҳужжатларни бир ой муддатда ушбу қарорга мувофиқлаштирадилар.

4. Мазкур қарорнинг бажарилишини назорат қилиш Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг ижтимоий ривожлантириш масалалари бўйича ўринбосари Б.А. Мусаев, Ўзбекистон Республикаси мақтабгача таълим вазири А.В. Шин ҳамда Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги Таълим сифатини назорат қилиш давлат инспекцияси бошлиғи У.Н. Ташкенбаев зиммасига юклансин.

Ўзбекистон Республикасининг
Бош вазири

А.Арипов

Мактабгача таълим ва тарбиянинг ДАВЛАТ СТАНДАРТИ

1-боб. Умумий қоидалар

1. Ушбу Мактабгача таълим ва тарбиянинг давлат стандарти (кейинги ўринларда – давлат стандарти) давлат стандартининг мақсади ва асосий вазифаларини, принципларини, таркибий қисмларини, давлат стандартларини жорий этиш ҳамда унинг талабларига риоя этилишини назорат қилиш тартибини белгилайди.

Давлат стандартини амалга оширишда мактабгача таълим ва тарбиянинг давлат таълим дастурини, мактабгача ёшдаги болаларга мактабгача таълим ва тарбия бериш соҳасидаги ўқув-методик қўлланмаларни, методик тавсияларни ишлаб чиқиш, шунингдек, мактабгача таълим ташкилотларини лойиҳалаштириш, қуриш, жиҳозлаш ва уларнинг фаолиятини ташкил этишнинг ўзига хос хусусиятлари инобатга олинади.

2. Давлат стандартини ишлаб чиқиш куйидаги ҳужжатларга асосланади:

Ўзбекистон Республикаси Конституцияси, “Мактабгача таълим ва тарбия тўғрисида”ги, “Ёнғин хавфсизлиги тўғрисида”ги, “Аҳолининг санитария-эпидемиологик осойишталиги тўғрисида”ги Ўзбекистон Республикасининг қонунлари;

Ўзбекистон Республикаси Президентининг “Мактабгача таълим тизимини тубдан такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида” 2017 йил 9 сентябрдаги ПҚ–3261-сон ва “Ўзбекистон Республикаси Мактабгача таълим тизимини 2030 йилгача ривожлантириш концепциясини тасдиқлаш тўғрисида” 2019 йил 8 майдаги ПҚ–4312-сон қарорлари;

Вазирлар Маҳкамасининг “Ўзбекистон Республикаси Мактабгача таълим вазирлиги тўғрисидаги низомни ҳамда Мактабгача таълим муассасалари раҳбар ва мутахассисларини қайта тайёрлаш ва уларнинг малакасини ошириш институти уставини тасдиқлаш ҳақида” 2017 йил 21 ноябрдаги 929-сон, “Мактабгача таълим ташкилотлари фаолиятини янада такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида” 2019 йил 13 майдаги 391-сон, “Аҳолини фавқулодда вазиятларда ҳаракат қилишга тайёрлаш тартибини такомиллаштириш тўғрисида” 2019 йил 9 сентябрдаги 754-сон қарорлари;

О‘з DSt 1.0-98. “Ўзбекистон Республикаси стандартлаштириш давлат тизими. Асосий қоидалар”;

О‘з DSt 1.1-92. “Ўзбекистон Республикаси стандартлаштириш давлат тизими. Ўзбекистон Республикаси стандартларини ишлаб чиқиш, мувофиқлаштириш, тасдиқлаш ва рўйхатдан ўтказиш тартиблари”;

О‘з DSt 1.5-93. “Стандартлаштиришга доир норматив ҳужжатларни кўриб чиқиш, текшириш, ўзгартириш киритиш ва бекор қилиш тартиби”;

О‘з DSt 1157: 2008. Ҳужжатларни унификациялаштириш тизими. Ташкилий-фармойиш ҳужжатлар тизими. Ҳужжатларни расмийлаштиришга бўлган талаблар;

О‘з DSt 1.8:2009. Асосий қоидалар. Тавсиялар.

3. Давлат стандартини бажариш Ўзбекистон Республикаси ҳудудида фаолият кўрсатаётган барча мактабгача таълим ташкилотлари учун мажбурийдир.

4. Давлат стандарти камида беш йилда бир марта қайта кўриб чиқилади.

2-боб. Давлат стандартининг мақсади ва асосий вазифалари

5. Давлат стандартининг мақсади – мактабгача таълим тизимини замонавий талабларга асосланган ҳолда ташкил этиш, болаларни соғлом ва ҳар томонлама етук қилиб вояга етказиш, таълим-тарбия жараёнига самарали таълим ва тарбия шакллари ҳамда усуллари жорий этиш ҳамда маънавий баркамол авлодни тарбиялаш, шунингдек, таълим-тарбия жараёнининг ҳажмига, мазмунига ва сифатига, мактабгача таълим ташкилотини қуриш ва жиҳозлашга, мактабгача ёшдаги болаларнинг соғлом овқатланишини ва хавфсизлигини ташкил этишга доир мажбурий минимум талабларни жорий этиш ва назоратини ташкил этишдан иборат.

6. Давлат стандартининг асосий вазифалари қуйидагилардан иборат:

мактабгача таълимнинг мазмуни ва сифатига қўйиладиган талабларни белгилаш;

миллий, умуминсоний ва маънавий кадриятлар асосида тарбиялашнинг самарали шакллари ва усуллари жорий этиш;

ўқув-тарбия жараёнига инновацион педагогик ва замонавий ахборот-коммуникация технологияларини жорий этиш;

таълим-тарбия фаолияти сифатини назорат қилишнинг ҳуқуқий асосларини такомиллаштириш;

мактабгача таълим ташкилотларида тўлақонли ва хавфсиз овқатлантиришни ташкил этишга бўлган санитария-гигиеник талабларни белгилаш;

мактабгача таълим ташкилотларини қуриш меъёрларини тартибга солиш;

мактабгача таълим ташкилотларини ўйинлар, ўйинчоқлар, мебель, жиҳозлар ва бошқа техник, реабилитацион воситалар билан жиҳозлаш;

мактабгача таълим ташкилотларининг ёнғин хавфсизлигини таъминлашга қўйиладиган талабларга мувофиқлигини таъминлаш.

3-боб. Давлат стандартининг асосий принциплари

7. Давлат стандартининг асосий принциплари қуйидагилардан иборат:
- тарбияланувчининг интилишлари, қобилияти ва қизиқишлари устуворлиги;
 - ҳар бир боланинг, шу жумладан, жисмоний ёки психик ривожланишида нуқсонли бўлган боланинг мактабгача таълим ва тарбия олишга бўлган ҳуқуқини амалга ошириш имкониятининг тенглиги;
 - давлат стандартининг таълим соҳасидаги давлат ва жамият талабларига мослиги;
 - мактабгача таълимнинг бошқа таълим турлари ва босқичлари билан узлуксизлиги ва таълим мазмунининг узвийлиги;
 - мактабгача таълим мазмунининг республикадаги барча ҳудудларда бирлиги ва яхлитлиги;
 - мактабгача таълимнинг мазмуни, шакли, воситалари ва усулларини танлашда инновация технологияларига асосланганлиги;
 - хорижий мамлакатларнинг таълим соҳасида меъёрларни белгилаш тажрибасидан миллий хусусиятларни ҳисобга олган ҳолда фойдаланиш.

4-боб. Давлат стандартининг таркибий қисмлари

8. Давлат стандартининг таркибий қисмлари қуйидагилардан иборат:
- Илк ва мактабгача ёшдаги болалар ривожланишига қўйиладиган давлат талаблари (1-илова);
 - Мактабгача таълим ташкилотининг давлат ўқув дастури (2-илова);
 - Мактабгача таълим ташкилотларини ўйинлар тўплами, ўйинчоқлар, мебель, жиҳозлар ва бошқа техник, реабилитация воситалари билан жиҳозлаш меъёрлари (3-илова).
- Ўзбекистон Республикаси мактабгача таълим ташкилотларида тўлақонли ва хавфсиз овқатлантиришни ташкил этишдаги гигиеник талаблар, мактабгача таълим ташкилотларида қурилиш-лойиҳалаш ишлари ҳамда мактабгача таълим ташкилотларида ёнгин хавфсизлигини таъминлашга қўйиладиган талаблар тегишли қонун ҳужжатлари асосида амалга оширилади.
9. Мактабгача таълимнинг намунавий ўқув режаси (кейинги ўринларда – намунавий ўқув режа) мактабгача таълим ташкилотларида ўтказиладиган машғулотларнинг номи, энг кам (минимал) ҳажми ва уларнинг ёши бўйича тақсимооти белгиланган ҳужжат ҳисобланади.
10. Намунавий ўқув режа мактабгача таълим ташкилотларида машғулотларни ўтказиш учун асос ҳисобланади.

Мактабгача таълимнинг намунавий ўқув РЕЖАСИ

3 дан 4 ёшгача бўлган гуруҳларда ўтказиладиган машғулотларнинг тахминий сони							
Т/р	Машғулотлар номи	Ўқув йили мобайнида			Соғломлаштириш даври мобайнида		
		ҳафта мобайнида	ой мобайнида	ўқув йили мобайнида	ҳафта мобайнида	ой мобайнида	Соғломлаштириш даври мобайнида
1.	Атрофдаги олам билан таништириш экспериментлар – амалий тажриба	1	4	36	1	4	12
2.	Табиат билан таништириш	1	4	36	ўйинлар-викториналар	1	3
3.	Бадий адабиёт						
4.	Нутқни ривожлантириш	1	4	36	1	4	12
5.	Сенсортарбия	1	4	36	ўйинлар	1	3
6.	Элементар математика						
7.	Расм чизиш	2	8	72	1	4	12
8.	Аппликация	1	2	36	1	4	12
9.	Конструкциялар тузиш	навбат ма-навбат	2				
10.	Пластин, лойдан яшаш	1	4	36	1	4	12
11.	Жисмоний тарбия	2 (биттаси тоза ҳавода)	8	72	ҳордиқ	1	3
12.	Мусиқа	2	8	72	ҳордиқ	1	3
Жами:		12	48	432	5	24	72
4 дан 5 ёшгача бўлган гуруҳларда ўтказиладиган машғулотларнинг тахминий сони							
Т/р	Машғулотлар номи	Ўқув йили мобайнида			Соғломлаштириш даври мобайнида		
		ҳафта мобайнида	ой мобайнида	ўқув йили мобайнида	ҳафта мобайнида	ой мобайнида	Соғломлаштириш даври мобайнида
1.	Атрофдаги олам билан танишиш Экспериментлар – амалий тажриба	1	4	36	1	4	12
2.	Табиат билан танишиш	1	4	36	1	4	12

3.	Нутқни ривожлантириш	2	8	72	1	4	12
4.	Бадий адабиёт	1	4	36	викториналар	1	3
5.	Элементар математика	1	4	36	манتيкий ўйинлар	1	3
	манتيкий фикрлаш						
6.	Расм чизиш	2	8	72	1	4	12
7.	Апликация	1	2	36	1	4	12
8.	Конструкциялар тузиш	навбат ма-навбат	2				
9.	Пластин, лойдан яшаш	1	4	36	1	4	12
10.	Жисмоний тарбия	2 (биттаси тоза ҳавода)	8	72	спорт ўйинлари	1	3
11.	Музиқа	2	8	72	ҳордиқ	1	3
Жами:		14	56	504	6	28	84

5 дан 6 ёшгача бўлган гуруҳларда ўтказиладиган машғулотларнинг тахминий сони

Т/р	Машғулотлар номи	Ўқув йили мобайнида			Соғломлаштириш даври мобайнида		
		хафта мобайнида	ой мобайнида	ўқув йили мобайнида	хафта мобайнида	ой мобайнида	Соғломлаштириш даври мобайнида
1.	Атрофдаги олам билан танишиш	2	8	72	1	4	12
	экспериментлар – илм-фан						
2.	Табиат билан танишиш	1	4	36	1	4	12
3.	Нутқни ривожлантириш	2	8	72	1	4	12
4.	Бадий адабиёт	1	4	36	викториналар	1	3
5.	Иккинчи тилни ўрганиш	2	4	36	ўйинлар	ўйинлар	ўйинлар
6.	Элементар математика	1	4	36	манتيкий ўйинлар	1	3
	манتيкий фикрлаш						
7.	Расм чизиш	2	8	72	1	4	12
8.	Апликация	1	2	36	1	4	12
9.	Конструкциялар тузиш	навбат ма-навбат	2				
10.	Пластин, лойдан яшаш	1	4	36	1	4	12

11.	Жисмоний тарбия	2 (биттаси тоза хавода)	8	72	спорт ўйинлари	1	3
12.	Муסיқа	2	8	72	ҳордик	1	3
Жами:		17	64	576	6	28	84
6 дан 7 ёшгача бўлган гуруҳларда ўтказиладиган машғулотларнинг тахминий сони							
Т/р	Машғулотлар номи	Ўқув йили мобайнида			Соғломлаштириш даври мобайнида		
		ҳафта мобайнида	ой мобайнида	ўқув йили мобайнида	ҳафта мобайнида	ой мобайнида	соғломлаштириш даври мобайнида
1.	Атрофдаги олам билан танишиш экспериментлар – илм-фан	2	8	72	1	4	12
2.	Табиат билан танишиш	1	4	36	1	4	12
3.	Нутқни ривожлантириш	1	4	36	1	4	12
4.	Саводхонликка ўргатиш	1	4	36	ўйинлар	1	3
5.	Бадий адабиёт	1	4	36	викториналар	1	3
7.	Иккинчи тилни ўрганиш	2	4	36	1	4	12
8.	Элементар математика мантиқий фикрлаш	2	8	72	мантиқий ўйинлар	1	3
9.	Расм чизиш	2	8	72	1	4	12
10.	Апликация	1 навбатма-навбат	2	36	1	4	12
11.	Конструкциялар тузиш ва қўл меҳнати		2				
12.	Пластин, лойдан яшаш	1	4	36	1	4	12
13.	Жисмоний тарбия	2 (биттаси тоза хавода)	8	72	спорт ўйинлари	1	3
14.	Муסיқа	2	8	72	ҳордик	1	3
Жами:		18	68	612	7	33	99

**Болалар билан қисқа муддатли гуруҳларда ўтказиладиган
машғулотларнинг тахминий сони**

Т/р	Фаолият турлари	Ўтказиш даврийлиги
1.	Болаларнинг эркин, мустақил фаолияти	Ҳар куни
2.	Ўйин фаолияти	Ҳар куни
3.	Тасвирий фаолият	Ҳафтасига 2 марта
4.	Ўрганувчи тадқиқий фаолият (атрофдаги оламни англаш)	Ҳафтасига 2 марта
5.	Табиат билан танишув	Ҳафтасига 1 марта
6.	Математика	Ҳафтасига 2 марта
7.	Музыка	Ҳафтасига 2 марта
8.	Жисмоний маданият	Ҳафтасига 2 марта
9.	Нутқни ривожлантириш	Ҳафтасига 1 марта
10.	Саводхонликка ўргатиш	Ҳафтасига 1 марта
Жами		15 соат

5-боб. Давлат стандартини жорий этиш

11. Ўзбекистон Республикасида давлат стандартини жорий этиш, мувофиқлаштириш, унга методик раҳбарлик қилиш Ўзбекистон Республикаси Мактабгача таълим вазирлиги томонидан амалга оширилади.

12. Давлат стандартига ўзгартириш ва қўшимчалар киритиш белгиланган тартибда Вазирлар Маҳкамаси томонидан амалга оширилади.

**6-боб. Давлат стандарти талабларига риоя этилишини
назорат қилиш**

13. Давлат стандарти талабларига риоя этилиши устидан назоратни амалга оширишнинг мақсади – давлат стандартида белгиланган талабларни бажариш даражасини аниқлаш, зарур чора-тадбирларни амалга ошириш асосида таълим-тарбия сифатини таъминлашдан иборат.

14. Мактабгача таълим ташкилотларида давлат стандарти талабларига риоя этилиши устидан назорат Ўзбекистон Республикаси Мактабгача таълим вазирлиги ва унинг ҳудудий бўлинмалари томонидан қуйидагича амалга оширилади:

илк ва мактабгача ёшдаги болалар ривожланишига қўйиладиган давлат талаблари ижроси;

мактабгача таълим ва тарбиянинг давлат ўқув дастурининг бажарилиши;

давлат мактабгача таълим ташкилотларида тўлақонли ва хавфсиз овқатлантиришни ташкил этишга бўлган гигиеник талабларга риоя этилиши;

давлат мактабгача таълим ташкилотларини қуришда идоравий қурилиш меъёрларига риоя этилиши;

давлат мактабгача таълим ташкилотларини ўйинлар тўплами, ўйинчоқлар, мебель, жиҳозлар ва бошқа техник воситалар билан жиҳозлаш;

давлат мактабгача таълим ташкилотларида ёнгин хавфсизлигини таъминлашга қўйиладиган талабларига риоя этилишини таҳлил қилиш.

15. Давлат мактабгача таълим ташкилотларида таълим сифатини назорат қилишнинг турлари қуйидагилардан иборат:

ички назорат – давлат мактабгача таълим ташкилоти раҳбари ҳамда мактабгача таълимни бошқариш бўйича юқори турувчи туман (шаҳар) мактабгача таълим бўлимлари ҳамда Қорақалпоғистон Республикаси Мактабгача таълим вазирлиги, вилоятлар ва Тошкент шаҳар мактабгача таълим бошқармлари томонидан амалга оширилади;

ташқи назорат – қонун ҳужжатларида белгиланган давлат мактабгача таълим ташкилотлари фаолиятини текшириш ваколатига эга бўлган давлат органлари ва ташкилотлари томонидан амалга оширилади;

жамоатчилик назорати – маҳалла ва қишлоқ фуқаролар йиғинларида ташкил этиладиган жамоатчилик комиссияси томонидан белгиланган тартибда амалга оширилади;

миллий ва халқаро даражада баҳолаш – ҳукуматнинг тегишли қарори ҳамда халқаро шартномалар талаблари асосида мактабгача таълим бошқаруви органлари, бошқа ташкилотлар, жумладан, халқаро ташкилотлар ҳамкорлигида амалга оширилади.

7-боб. Яқунловчи қоида

16. Давлат стандарти талабларининг бузилишида айбдор бўлган шахслар қонун ҳужжатларида белгиланган тартибда жавоб берадилар.

Илк ва мактабгача ёшдаги болалар ривожланишига қўйиладиган ДАВЛАТ ТАЛАБЛАРИ

1-боб. Умумий қоидалар

1. Мазкур Ўзбекистон Республикасининг илк ва мактабгача ёшдаги болалар ривожланишига қўйиладиган давлат талаблари (кейинги ўринларда – давлат талаблари) илк ва мактабгача ёшдаги болаларни (кейинги ўринларда – болалар) ҳар томонлама ривожлантириш, таълим-тарбия бериш, мактаб таълимига тайёрлаш бўйича давлат талабларини белгилайди.

Давлат талаблари Ўзбекистон Республикаси ҳудудида ташкилий-ҳуқуқий шаклидан қатъи назар, қуйидаги таълим ташкилотларига нисбатан қўлланилади:

давлат мактабгача таълим ташкилотлари;

нодавлат мактабгача таълим ташкилотлари;

мактабгача ёшдаги гуруҳлари мавжуд бўлган “Меҳрибонлик” уйлари ва “Болалар шаҳарчалари”.

2. Мактабгача таълим турлари учун кадрлар тайёрловчи ўрта махсус, касб-ҳунар ва олий таълим муассасалари, мактабгача таълим турлари бўйича педагогик кадрларнинг малакасини ошириш ва қайта тайёрлашни амалга оширадиган ташкилотлар, мактабгача ёшдаги болалар тарбия олаётган оилалар давлат талабларига риоя қилишлари лозим.

3. Давлат талабларида қуйидаги асосий тушунчалардан фойдаланилади:

мактабгача таълим – мактабгача ёшдаги болалар қизиқиши, иқтидори, индивидуал руҳий ва жисмоний хусусиятлари, маданий эҳтиёжларини инобатга олган ҳолда ҳамда болада маънавий меъёрларнинг шаклланиши, ҳаётий ва ижтимоий тажриба эгалланишини кўзда тутган ҳар томонлама ривожлантиришга қаратилган яхлит жараён;

ривожланиш – инсон танаси тузилиши, руҳияти ва хулқида биологик жараёнлар ҳамда атроф муҳит таъсирида рўй берадиган ўзгаришлар;

ривожланиш соҳаси – бола ривожланишидаги аниқ бир йўналишлар;

кичик соҳа – соҳанинг кичик гуруҳлари. Асосий соҳаларнинг кичик соҳаси ривожланишнинг маълум бир томонларини ўз ичига қамраб олади ва уларнинг аниқ бир йўналишини кўрсатиб беради;

кутилаётган натижа – болаларда кутилаётган билим, кўникма ва малакалар кўрсаткичи;

бола тарбиясининг мажмуи – маълум бир ёш даврига хос бўлган вазифаларни мақсадли бажариш учун етарли бўлган боланинг билими, кўникмаси ва малакаси ҳамда қадриятлари;

интеграция – бола таълими ва ривожланишидаги мазмун таркибий қисмлари ўртасидаги боғлиқлик;

инклюзив таълим – болаларнинг алоҳида таълим эҳтиёжлари ва индивидуал имкониятларини инобатга олган ҳолда таълим ва тарбия олинишини тенг таъминловчи жараён;

рефлексив фаолият – болада ўз тушунчалари ва хатти-ҳаракатларини англаш ва мустақил таҳлил қилиши асосида хулосалар шаклланиши жараёни;

“Мен” концепцияси – боланинг ўзи ҳақидаги анланган тасаввурлари тизими, унинг рефлексив фаолиятининг бир қисми.

2-боб. Давлат талабларининг мақсади ва асосий вазифалари

4. Давлат талабларининг мақсади – мамлакатда ўтказилаётган ижтимоий-иқтисодий ислоҳотларни, хорижий мамлакатлар илғор тажрибаси ҳамда илм-фан ютуқлари ва замонавий ахборот-коммуникация технологияларини инобатга олган ҳолда мактабгача таълим тизимида маънавий баркамол ва интеллектуал жиҳатдан ривожланган шахсни тарбиялаш.

5. Давлат талабларининг асосий вазифалари қуйидагилар ҳисобланади:

мактабгача ёшдаги болаларнинг ривожланиши, таълим-тарбияси мазмуни ва сифатига қўйиладиган талабларни белгилаш;

миллий, умуминсоний ва маънавий қадриятлар асосида болаларга таълим-тарбия бериш, ривожлантиришнинг самарали шакллари ва усулларини жорий этиш;

таълим-тарбия жараёнига педагогик ва замонавий ахборот-коммуникация технологияларини жорий этиш;

кадрларни мақсадли ва сифатли тайёрлаш учун таълим, фан ва ишлаб чиқаришнинг самарали интеграциясини таъминлаш.

3-боб. Давлат талабларининг асосий принциплари

6. Давлат талаблари қуйидаги асосий принципларга асосланади:
боланинг ноёблиги;

“Мен” концепцияси ва шахсий таълимини яратишда боланинг фаол роли;

боланинг ҳуқуқларини ҳимоя қилиш ва таъминлашнинг муҳимлиги;

бола таълими ва ривожланишида катталарнинг асосий роли;

болалар ривожланишида индивидуал фарқланишлар мавжудлиги сабабли ҳар бир болага мослашувчан бўлиб, индивидуал вариативлик асосида ёндашиш.

4-боб. Давлат талабларининг таркиби

7. Давлат талаблари ривожланиш соҳалари интеграциясини назарда тутди ва бола ривожланишига кўмаклашади.

Давлат талаблари туғилгандан 7 ёшгача бўлган болаларнинг бешта асосий ривожланиш соҳаларига бўлинган. Ҳар бир ривожланиш соҳаси ўз ўрнида кичик соҳаларга бўлинган бўлиб, улар ҳар бир ёш гуруҳига мос бир нечта талаблардан (кутилаётган ривожланиш кўрсаткичларидан) иборат.

8. Давлат талаблари боланинг қуйидаги ривожланиш соҳалари бўйича белгиланади:

жисмоний ривожланиш ва соғлом турмуш тарзининг шаклланиши;
ижтимоий-ҳиссий ривожланиш;
нутқ, мулоқот, ўқиш ва ёзиш малакалари;
билиш жараёнининг ривожланиши;
ижодий ривожланиш.

9. “Жисмоний ривожланиш ва соғлом турмуш тарзининг шаклланиши” соҳаси қуйидаги кичик соҳаларга бўлинади:

йирик моторика;
майда моторика;
сенсомоторика;
соғлом турмуш тарзи ва хавфсизлик.

10. “Ижтимоий-ҳиссий ривожланиш” соҳаси қуйидаги кичик соҳаларга бўлинади:

“Мен” концепцияси;
ҳиссиётлар ва уларни бошқариш;
ижтимоийлашув, катталар ва тенгдошлар билан мулоқот.

11. “Нутқ, мулоқот, ўқиш ва ёзиш малакалари” соҳаси қуйидаги кичик соҳаларга бўлинади:

нутқ ва тил;
ўқиш малакаси;
қўл бармоқлари майда моторикаси.

12. “Билиш жараёнининг ривожланиши” соҳаси қуйидаги кичик соҳаларга бўлинади:

интеллектуал-англаш малакалари;
элементар математик малакалар;
тадқиқий-билиш ва самарали рефлексив фаолият.

13. “Ижодий ривожланиш” соҳаси қуйидаги кичик соҳаларга бўлинади:
дунёни бадиий тасаввур этиш;
бадиий-ижодий қобилиятлар.

14. Давлат талаблари асосидаги ёш даврлари қуйидаги босқичларни ўз ичига олади:

гўдаклик (туғилгандан 1 ёшгача);
эрта ёшдаги болалик (1 ёшдан 3 ёшгача);
кичик мактабгача ёш (3 ёшдан 4 ёшгача);
ўрта мактабгача ёш (4 дан 5 ёшгача);
катта мактабгача ёш (5 ёшдан 6 ёшгача);
мактабга тайёрлов ёши (6 ёшдан 7 ёшгача).

15. Илк ёшдаги болалар ривожланишига қўйиладиган талаблар мазкур Давлат талабларига 1-иловада белгиланган.

16. Мактабгача ёшдаги болалар ривожланишига қўйиладиган талаблар мазкур давлат талабларига 2-иловада белгиланган.

5-боб. Яқунловчи қоида

17. Мазкур Давлат талаблари бузилишида айбдор бўлган шахслар қонун ҳужжатларида белгиланган тартибда жавоб берадилар.

Илк ёшдаги болалар ривожланишига қўйиладиган ТАЛАБЛАР

ЖИСМОНИЙ РИВОЖЛАНИШ ВА СОҒЛОМ ТУРМУШ ТАРЗИНИНГ ШАКЛЛАНИШИ		
Кичик соҳа: Йирик моторика		
Талаб: Бола ўз танаси ва унинг аъзоларини бошқаради, мақсадли тўғри ҳаракатланади		
0-1 ёш	1-2 ёш	2-3 ёш
КУТИЛАЁТГАН НАТИЖАЛАР		
<p>боши ва кўкрагини кўтаради; орқасидан қорнига ва қайта ўгирилади; ёрдамсиз ўтиради; оёқларини излайди ва топиб, оғзига тортади; турли йўналишларда эмаклайди; тўрт оёқлаб ҳаракатланади; тиргакка суянган ҳолда оёқда туради; катталар ёрдамида ва ёрдамсиз оёқда туради; юра бошлайди; кичик тўсиқлар устидан хатлаб ўтади.</p>	<p>катталар ёрдамсиз турли йўналишларда юради; тиззасига ўтиради; югуради; энгашиб ўйинчоқларни олади; зинапоядан юқорига қадамба-қадам кўтарилади.</p>	<p>бир оёқда туриб мувозанатни сақлайди; мустақил зинапоядан кўтарилади ва тушади; тепаликдан сирганиб тушади; икки оёқлаб бир жойда сакрайди, олдинга силжиб сакрайди; кичик тўсиқлар устидан сакраб ўтади; ёпиқ эшикни очади, эшикдан киради ва чиқади; уч оёқли велосипедда учади.</p>
БОЛАНИ РИВОЖЛАНТИРИШ БЎЙИЧА ФАОЛИЯТ		
<p>болани севимли ўйинчоғи яқинига эмаклаб келишини рағбатлантириш; бола ўтирган ҳолатдан ётган ҳолатга тушиши ва кўтарила олиши учун юмшоқ жойни таъминлаш; болани қориндан орқасига айланишини ва қорнига ўгирилишини рағбатлантириш; “мен томон эмакла”, “ўтир” кўрсатмалари орқали бола билан ҳамкорликда ўйинлар ташкил қилиш; бола хатлаб ўта олиши учун уни “паст предметлар” билан таъминлаш;</p>	<p>болага тортиш, чўзиш, кўтариш имконини берувчи предметларни таклиф қилиш; бола билан қўл ва оёқларни ҳаракатлантириб ва хиргойи қилиб ўйнаш; бола эркин ҳаракатланиши учун хавфсиз ва мустаҳкам муҳит яратиш; болага аравача, отчалар, кубиклар, йирик ўйинчоқ машиналар билан ўйнашни ўргатиш; бола билан тўғри йўналишда юриш, югуриш, эмаклаш, предметларни</p>	<p>боланинг ҳаракат тажрибасини турли хил жисмоний машқлар билан бойитиш; бола билан йўналишини топиши ва бўш жойда ҳаракатланиши учун ҳаракатли ўйинлар ўтказиш; болага кичик тепаликка чиқиш ва тушишида кўмаклашиш; болаларни ҳаракат фаоллигини ташкил этишда жамоавий шаклларга жалб этиш; таниш ҳаракатларни биргаликда осон ва эркин, бир маромда ва келишган ҳолда бажариш; полда турли катаклар, йўлакчалар, доирачалар чизиш ҳамда болага қувонч ва хурсандчилик бағишлайдиган машқлар бажариш.</p>

вазифани мураккаблаштириш мақсадида предметлар сонини (масалан, кубикларни) аста-секин кўпайтириб бориш; бола қизиқаётган предметига эмаклаб ёки хатлаб етишиши учун имконият яратиш.	отиш/илиб олиш имкониятини берадиган ўйинлар ўйнаш; эрталабки бадантарбияни очик ҳавода ташкиллаштириш.	
Кичик соҳа: майда моторика		
Талаб: бола кўли ва бармоқларини турли мақсадларда мувофиқлаштиради ва ишлатади		
0-1 ёш	1-2 ёш	2-3 ёш
КУТИЛАЁТГАН НАТИЖАЛАР		
предметларни ушлайди; предметларни бир кўлидан иккинчи кўлига олади; бир вақтда бир неча предметларни кўлида ушлайди; бармоқлари билан турли ўйинчоқларни айлантиради; оддий ўйинчоқларни бўлақларга ажратади ва йиғади; қарсақ чалади; кўлини силкитади.	кўпинча бир неча варақни ўтказиб, китоб бетларини варақлайди; предметларни теради ва бирлаштиради (пирамида ва ҳоказо); предметларни бураб кўяди ва бураб олади; “бармоқлар ўйини”ни ўйнайди.	5 – 7 халқали пирамидани бўлақларга ажратади ва йиғади; тешик шаклига мос келадиган ясси ва ҳажмли шаклдаги предметларни жойлаштиради; халқага арқонни ўтказди; катта ҳажмли содда мозайкаларни йиғади; осон қурилиш конструкцияларини куради; катталар ёрдамида йирик мунчоқларни ипга ўтказди.
БОЛАНИ РИВОЖЛАНТИРИШ БЎЙИЧА ФАОЛИЯТ		
ҳар бир ҳаракатни аниқ тушунтирган ҳолда ҳаракатни кўрсатиш; қурилмалар билан ўйнаш; болага ўйинчоқлар бериб, уларни ўрганиб чиқишига имконият бериш; болага хавфсиз предметлар, шақилдоқлар, кичик пирамидалар ва бошқа предметларни катталар назорати остида танлаши ва саралашини учун бериш.	болага, очиш/ёпиш мумкин бўлган уй-рўзғордаги ўйинчоқ ва предметларни тақдим этиш (синмайдиган қопқоқли банкалар, кастрюллар).	бола билан мунтазам шуғулланиш: ҳамкорликда хайвонларни, уй-рўзғор буюмларини (ликопча, пиёла, қошиқ) лойдан ёки пластилиндан ясаш, ушбу барча предметларни чизиш; қумдонда бола билан ўйнаш, қумдонда кичкина ўйинчоқларни бекитиш мумкин, бола эса уларни ўзи қидиради; кўллар майда моторикасининг сенсомотор мувофиқлигини ривожлантириш учун боғлаш ўйинларини ўтказиш; болага кубикларни йиғиш, кулфларни ёпиш ва очиш имкониятини бериш ва ҳ.к.
Кичик соҳа: Сенсомоторика		
Талаб: Бола сезги органлари ёрдамида ўз ҳаракатларини бошқаришга қодир		
0-1 ёш	1-2 ёш	2-3 ёш
КУТИЛАЁТГАН НАТИЖАЛАР		

<p>муҳитни қўллари ва оғзи билан ўрганади; предметларни бир-бирига уради; қарсак чалади; кизиқтираётган объектга интилади.</p>	<p>ёқтирган таоми ва бошқа буюмларга қўлини чўзади; ликопчани (пиёла) ушлайди ва ундан ичади; сувни бир идишдан бошқасига тўқади; икки қўли билан коптокни ирғитади; коптокни думалатади ва отади; оёғи билан коптокни итаради; ипга боғланган аравача ёки машинани бошқаради.</p>	<p>коптокни бошқаларга думалатади; катталарга коптокни отади; тортилган арқон устидан коптокни отади; пирамидани ранги, шакли ва катталигига қараб йиғади; таниш сабзавот ва меваларнинг таъмини аниқлаши мумкин; паст ва баланд овозларни ажратади; қўл ва оёқларини бир маромда уйғун ҳаракатлантиради.</p>
--	--	---

БОЛАНИ РИВОЖЛАНТИРИШ БЎЙИЧА ФАОЛИЯТ

<p>овқатланиш ва тамадди қилишнинг аниқ вақтини белгилаб қўйиш; болага қути бериш ва ўйинчоқларини унга йиғишини илтимос қилиш; болага севимли таомларини таклиф қилиш; болага у кўраётган нарсаси ва ҳаракат ўртасидаги боғлиқликни англашига кўмаклашиш (“Қара, копток думалаяпти, бор, уни тутиб ол”); боланинг ҳар бир муваффақиятини рағбатлантириш.</p>	<p>болага бир неча таомдан бирини танлаш имконини бериш; болани кун мобайнида мустақил пиёладан ичишини рағбатлантириш; болага сезгиси билан ҳаракатларни бирлаштирувчи жисмоний машқлар имконини таклиф қилиш (соялар ўйини, оёқлар билан чизиш, сигнал бўйича ҳаракат); турли материал ва турли шаклдаги предмет ва ўйинчоқларни таклиф этиш ва уларнинг номини айтиш.</p>	<p>бола билан доимий мулоқотда бўлиш, у билан ўйнаш, у кубларни, пирамидаларни, матрешкаларни қисмларга ажратиш, йиғиш, предметларни қутиларнинг мос келадиган тешигига киргизиш; салатлар тайёрлаётганда, болага сабзавотларни татиб кўриб, таъми ва ҳидига қараб аниқлаш имконини бериш; “Секин ва баланд”, «Нима жаранглаётганини аниқла!», “қадам ташлаймиз ва рақсга тушамиз”, “Нимани эшитяпсан?” каби ўйинларни ўйнаш.</p>
---	--	---

ЖИСМОНИЙ РИВОЖЛАНИШ ВА СОҒЛОМ ТУРМУШ ТАРЗИНИНГ ШАКЛЛАНИШИ

Кичик соҳа: Соғлом турмуш тарзи ва хавфсизлик

Талаб: Бола саломатликни сақлаш қўникмаларини намоён қилади, хавфсиз соғлом овқат ва ҳаётни сақлаш қоидалари ҳақида тушунчага эга

туғилгандан-1 ёш	1-2 ёш	2-3 ёш
КУТИЛАЁТГАН НАТИЖАЛАР		
<p>яхши иштаҳа ва уйқуга эга; қошиқ билан мустақил ейишга ҳаракат қилади; қўлининг барча бармоқларини қўллаб губкани сиқади; юзи, оғзи ва қўлларини артади; бутилкадан ичади; чўмилаётганда сувни сачратади.</p>	<p>катталар ёрдамида тишларини тиш чўткаси билан тозалайди; мустақил юзи, оғзи ва қўлларини артади; кийимини ечишга ҳаракат қилади; стол ва полларни артишга тақлид қилади.</p>	<p>қўлини совун билан ишқалайди, кўпигини ювади ва сочикқа артади; мустақил қошиқ билан таомланади; қўл сочиғидан (салфеткадан) овқатланиш жараёнида фойдаланади; сув муолажаларига ижобий муносабат билдиради.</p>

БОЛАНИ РИВОЖЛАНТИРИШ БЎЙИЧА ФАОЛИЯТ		
<p>бола билан биргаликда жўмакдан оқаётган сувни кузатиш; қўл ювиш жараёнини кўрсатиш; болага совун бериш, ундан қандай фойдаланишни кўрсатиш, хидлаб кўриш имкониятини бериш, рангига боланинг эътиборини қаратиш; чўмилиш вақтида губка, майда ўйинчоқлар ва кўпик билан ўйинлар ташкил қилиш.</p>	<p>болага қандай қилиб тишни тозалаш ва оғизни чайиш кераклигини кўрсатиш; боланинг уринишларини рағбатлантириш; сув нимага кераклигини тушунтириш; жараён вақтида турли шеърлардан фойдаланиш; чўтка билан ишқалангандан сўнг кир жой қандай тозаланишини намойиш қилиб бериш.</p>	<p>болаларни мустақил ҳаракатга ўргатиш; болаларни тўғри овқатланишга ўргатиш; болага организм учун нима фойдали, нима зарар эканлигини тушунтириш; саломатликни сақлаш ва мустаҳкамлашда шахсий намуна кўрсатиш.</p>
<p>Кундалик ҳаётда, жамиятда, табиатда хавфсиз юриш-туриш асосларининг шаклланиши. Туғилгандан 3 ёшгача Бола ҳали жуда кам тажрибага эга бўлганлиги сабабли: болани қаровсиз қолдирмаслик ва жароҳатланишнинг олдини олиш; ўйин ва мустақил ҳаракат мобайнида доимий равишда боланинг кайфиятини кузатиш; сокин ва дўстона оҳангда гапириш; болага ўйинчоқ танлашда ишлаб чиқарувчининг тавсияларига риоя қилиш лозим.</p>		
<p>ИЖТИМОЙ-ҲИССИЙ РИВОЖЛАНИШ</p>		
<p>Кичик соҳа: “Мен” концепцияси</p>		
<p>Талаб: Бола ўзини ўз хусусиятларига эга, ижобий шахс сифатида қабул қилади. Бола мустақил ва ўзига жавоб беради</p>		
0-1 ёш	1-2 ёш	2-3 ёш
КУТИЛАЁТГАН НАТИЖАЛАР		
<p>ўз исмига муносабат билдиради, ишора ва товушлар билан жавоб беради; айрим тана аъзоларини кўрсатади (боши, қўли, оёғи, бурни); кўзгуда ўз аксига кулади; катталар эътиборини турлича ўзига тортади; истаган натижага эришганда хурсандчиликни ифодалайди ёки норозилик билдиради, инжиқланади.</p>	<p>кўзгуда, расмда ўзини танийди, ўз исмини билади; катталар талаби билан унинг истаги тўғри келмаганда эътироз билдиради; катталар томонидан ўзининг ҳаракатларига билдирилган рағбат ва танбехни фарқлайди.</p>	<p>ўзи ва буюмлари ҳақида сўзлайди (бу меники); хамма ишни ўзи бажаришга интилади; ўзинг бажарган ишга севинади; ўз нарсаларини танийди; ўзини аниқ бир жинсга мансублигини билади; бирор-бир ишни мустақил бажаради.</p>
БОЛАНИ РИВОЖЛАНТИРИШ БЎЙИЧА ФАОЛИЯТ		
<p>болани исми билан чақириш; боланинг тана аъзоларини кўрсатиш ва номини айтиш;</p>	<p>болага ўзини ижобий баҳолашида кўмаклашиш: “мен – яхши”, “мен тиришқоқ”;</p>	<p>болани бошқалар билан мулоқотда ўзини таништиришга одатлантириш;</p>

<p>болага кўпроқ табассум билан қараш, у билан биргаликда кўзгуга қараш; турли вазиятларда боланинг ҳиссиётларини таърифлаб ўтиш (“Зарина айиқча келганига хурсанд бўляпти”, “Шаҳзода чарчади, уйқуси келяпти”); боланинг ҳаракатларига кўра муносабатни билдириш.</p>	<p>болани бошқалар билан бўлашишга ўргатишни бошлаш; “ўғил болалар – кучли”, “қиз болалар – мулойим” каби стереотиплардан қочиш; “ман этилади” ва “...мумкин эмас” ибораларидан воз кечиш; болага нотўғри ҳаракатлар оқибатини тушунтирган ҳолда уни йўналтириш (“Қум кўзингга тушса, кўзинг оғрийд”).</p>	<p>болани ютуқлари учун албатта мақташ, ютуқлар кичикроқ бўлса ҳам; бола бош бўладиган ҳолатларни ташкил этиш; танбех беришдан ўзини тийиш.</p>
--	--	---

ИЖТИМОЙ-ҲИССИЙ РИВОЖЛАНИШ

Кичик соҳа: Ҳиссиётлар ва уларни бошқариш

Талаб: Бола бошқаларнинг ҳис-туйғуларини фарқлаши ва ўзиникини ифодалашга қодир

0-1 ёш	1-2 ёш	2-3 ёш
КУТИЛАЁТГАН НАТИЖАЛАР		
<p>атрофдагилар кайфиятини сўзлашув оҳангига қараб аниқлайди (онам хурсанд бўляпти, бобомнинг жаҳли чиқяпти); қарсак чалади, хурсанд бўлади, бирон-бир товуш ёки ҳаракати атрофдагиларга таъсир қилишини англаса, ушбу товуш ва ҳаракатларни қайтаради.</p>	<p>катталарнинг унга муносабатидан ўз ҳиссиётларини, таассуротларини намоён қилади; ҳайрат, завқ, қўрқинчни ифодалайди; мустақил ўйин ҳаракатлари билан боғлиқ бўлган қувонч (хафаликни) кўрсатади.</p>	<p>мулоқотда очик, ижобий эмоционал руҳият устун, атрофдагиларга асосиз тажовузкорлик кўрсатмайди; бошқаларга ачинади, қайғуради; бошқа одамнинг эмоционал ҳолатини тушуна бошлайди ва шунга мос муносабат билдиради.</p>

БОЛАНИ РИВОЖЛАНТИРИШ БЎЙИЧА ФАОЛИЯТ

<p>боланинг ҳар бир ютуғини мақташ ва қўллаб-қувватлаш; ўйинчоқларга овоз бериб, турли ҳиссиёт ва ҳаракатларни таниш имкониятини бериш; оилада эмоционал ижобий ҳолатни яратиш ва ҳар куни бола билан ўйнаш; ўйин вақтида болага ўзига ишонч ҳиссини ошириш учун яқин туришга ҳаракат қилиш ва барча биргаликда бажарилаётган ҳаракатларни болага аниқ ва лўнда тушунтириш; баланд товуш ва шовқинларни чеклаш.</p>	<p>бола билан у билан боғлиқ бўлган турли вазият ва ҳиссиётларни муҳокама қилиш; болага рад жавоби берилиши сабабини тушунтириш; боланинг жаҳли чиққанда, хафа бўлганда ёки ўзини ёмон ҳис этганда ёнида бўлиш.</p>	<p>бола билан суҳбатда ҳиссиётларни таърифловчи сўзларни қўллаш; мультифильм қаҳрамонларининг ёрқинлигини таҳлил қилиш; ҳиссиётларни ифодаловчи сўзли ўйинлардан фойдаланиш, кайфият ва ҳис-туйғулар ҳақидаги ҳикоялар ва шеърларни ўқиш.</p>
---	---	---

ИЖТИМОЙ-ҲИССИЙ РИВОЖЛАНИШ

Кичик соҳа: Ижтимоийлашув, катталар ва тенгдошлар билан мулоқот

Талаб: Бола тенгдошлари ва катталар билан мулоқот малакаларини ривожлантиришга қодир

0-1 ёш	1-2 ёш	2-3 ёш
КУТИЛАЁТГАН НАТИЖАЛАР		
саломлашади, муносабат билдиради, хайрлашаётганда қўлини силкитади; бошқа бола ҳаракатини кузатади, кулади ёки боғланишсиз гапиреди; катталарнинг кўп мурожаатларига жавоб беради, бироқ баъзиларини эътиборга олмайди.	катталар ҳаракатига тақлид қилишга интилади; товуши ёки ҳаракати билан бошқа боланинг диққатини ўзига тортади; бошқа болалар билан ўйинда қатнашади; тури ҳаракатларни бажариб, ҳайвонлар ҳаракатини ўхшатиб ҳаракатли ўйинларда иштирок этади.	катталар ҳаракатига тақлид қилади; катталарни бирга ўйнашга жалб қилишга интилади; тенгдошлари ёнида ўйнайди; бошқа болалар билан ўйинчоқларини бўлишади.
БОЛАНИ РИВОЖЛАНТИРИШ БЎЙИЧА ФАОЛИЯТ		
болага ҳаракатлар намунасини кўрсатиш (саломлашиш, хайрлашиш); болани катталар мурожаатига жавоб бергани учун мақташ; очиқ ҳавода бошқа болалар билан биргаликда сайр ташкил этиш; ҳаракатларни сўзлар билан қўшиб олиб бориш.	болага ўйин ёки ҳаракатнинг умумий қоидаларини тушунтириш (“Биз кумни ўйнаймиз, лекин кумни сочмаймиз”); тенгдошлар билан биргаликдаги фаолиятга жалб қилиш	бола билан ўйин мобайнида бошқалар билан ҳамкорлик қилишни шахсий намуна асосида намойиш этиш; мулоқот жараёнида чегара белгилаш; болани бошқа болалар билан таққосламаслик.
НУТҚ, МУЛОҚОТ, ЎҚИШ ВА ЁЗИШ МАЛАКАЛАРИ		
Кичик соҳа: Нутқ ва тил		
Талаб: Бола нутқни тинглаш ва тушунишга, гапириш ва мулоқот қилишга қодир		
0-1 ёш	1-2 ёш	2-3 ёш
КУТИЛАЁТГАН НАТИЖАЛАР		
ба-ба, ма-ма, бу-бу ва бошқа бўғинларни талаффуз қилади; болалар қўшиқлари, овутомачоқлар, эртақлар, қисқа ва содда ҳикояларни тинглайди; номи тилга олинган объект томон қарайди (“Ойиси қани...”); ёрқин расмли китобчаларни кўришга қизиқиш билдиради.	кундалик ҳаётда бажариладиган ҳаракатларни англатувчи сўзлар маъносини тушунади; ўриндош сўзларни қўллайди, катталар кетидан енгил сўзларни қайтаради; катталар нутқига тақлид қилади; китобларни ўрганади.	истак ва илтимосни ифода этади; катталар нутқини тўғри тушунади; катталарнинг оддий топшириқларини бажаради; ҳаракатларни нутқ билан бирга олиб боради; сўзлардан фойдаланади; китоб ўқиб беришларини сўраши мумкин; расмлар бўйича китобни танийди.
БОЛАНИ РИВОЖЛАНТИРИШ БЎЙИЧА ФАОЛИЯТ		
болани парваришлаш жараёнида (эмизиш, чўмилтириш, ухлашга ётқизиш) у билан гаплашиш, тана аъзолари, кийим, буюмлар номини айтиш;	болага китоб ўқиб, турли ҳикоя ва эртақларни сўзлаб бериш;	бола билан мулоқот вазиятларини яратиш, саволлар бериш;

<p>болага турли хикоялар, эртақлар айтиб бериш, биргаликда ёрқин китобларни томоша қилиш ва болани диққат билан тинглашга қизиқтириш;</p> <p>бола билан мулоқот мобайнида унга саволлар бериш ва маъноси бўйича тўғри жавобни такрорлашга ундаш.</p>	<p>сайр давомида кўрган нарсаларни муҳокама қилиш (кучук югурапти, болакай мактабга кетяпти);</p> <p>бола билан бирга китоб дўконлари ва кутубхоналарга бориш;</p> <p>телевизор кўриш ва электрон техника қўллашни чегаралаш.</p>	<p>болага топшириқлар бериш, масалан, “қиём учун ликопча олиб кел”, “қизил қаламни ол”, “кичик айикчага қўшиқ айтиб бер”;</p> <p>боланинг сўз бойлигини турли дидактик ўйинлар, кузатув ва томошалар орқали бойитиб бериш;</p> <p>китоб харид қилишда болага танлаш имконини бериш.</p>
--	---	---

НУТҚ, МУЛОҚОТ, ЎҚИШ ВА ЁЗИШ МАЛАКАЛАРИ

Кичик соҳа: Қўл бармоқлари майда моторикаси

Талаб: Бола асосий ҳаракатларни эгаллаган, қўлларнинг майда моторли кўникмасига эга

0-1 ёш	1-2 ёш	2-3 ёш
КУТИЛАЁТГАН НАТИЖАЛАР		
<p>турли юзаларда бармоқлари билан гуашь(бўёқ) ёрдамида чизади (ойна, целлофан, қоғозда).</p>	<p>ишлатаётган буюмларини бармоқлари билан ушлайди; (қалам, мўйқалам, маркер) бетартиб чизикларни чизади.</p>	<p>турли эркин чизиклар ва ноаниқ айланалар чизади;</p> <p>турли юзаларда турли шакллар чизади; ўз исмининг ёзувини танийди.</p>

БОЛАНИ РИВОЖЛАНТИРИШ БЎЙИЧА ФАОЛИЯТ

<p>болани расм яратиш учун бармоқларидан фойдаланишга рағбатлантириш.</p>	<p>болага йирик ҳарфларни таклиф этиш, ушбу ҳарфларни қум орасига бекитиб биргаликда излаш;</p> <p>ҳарфлар шаклидаги печеньеларни харид қилиш;</p> <p>стикерли китоблардан фойдаланиш;</p> <p>бола соч ўришга ўрганиши учун сочли қўғирчоқлардан фойдаланиш.</p>	<p>болага ечиниш ва кийиниш кетма-кетлигини кўрсатиш;</p> <p>бола билан турли топшириқли ўйинлар ўйнаш: столга қошиқларни қўйиш, нон идишни олиб келиш;</p> <p>бола билан чизиш, киркиш, ёпиштириш ва елимлаш;</p> <p>қум, хамир ва шакллар билан ўйнаш;</p> <p>болани кичик ютуқлари учун доим рағбатлантириш.</p>
---	--	---

БИЛИШ ЖАРАЁНИНИНГ РИВОЖЛАНИШИ

Кичик соҳа: Интеллектуал-англаш малакалари

Талаб: Бола қизиқувчан, интилувчан, фаол, билишга қизиқиш билдиради ва унга эҳтиёжи мавжуд

0-1 ёш	1-2 ёш	2-3 ёш
КУТИЛАЁТГАН НАТИЖАЛАР		
<p>ўз ўйинчоқларини текшириш(ўрганиш)ни бошлайди: оғзига салади, улоқтиради бўлақларга</p>	<p>расмдаги предметларни танийди;</p>	<p>тана аъзоларини кўрсатади ва уларнинг функциясини билади;</p>

<p>бўлади, тақиллатиб кўради, иккитасини бир-бирига уради ва чиқаётган товушни тинглайди; бирор-бир товушни атроф муҳит билан боғлайди (масалан, мушукни “мяу” билан, кучукни “вов” билан) атрофидаги объектларни кузатади.</p>	<p>табиат ҳодисаларини қисқа муддат ичида кузатади; айрим сабзавот ва меваларни билади ва фарқлайди; ҳашаротлар (чувалчангларни тегиб кўради, чумолини кузатади), ҳайвонлар (уй ҳайвонларига қарайди, уларни кўрсатади), ўсимликлар (гулларни юлади, баргларни тўплайди) билан қизиқади.</p>	<p>предметларнинг тактил хусусиятларини билади (юмшоқ, қаттиқ, дағал, силлиқ); предметли расмлар орқали жонли табиат объектларининг номини билади (ҳайвонлар, ўсимликлар, қушлар); табиатнинг айрим ҳодисаларини фарқлайди (ёмғир, қор).</p>
---	--	--

БОЛАНИ РИВОЖЛАНТИРИШ БЎЙИЧА ФАОЛИЯТ

<p>болага турли объектларни бошқариш имконини бериш; болани бир-бирига мос ўйинчоқларни жамлашга қизиқтириш – кўғирчоқ кийими кўғирчоққа мос келиши, болага атрофдаги янги нарсаларни кўрсатиш ва унинг муносабатини кузатиш; янги объектларни қўллаган ҳолда бола билан ўйнаш; турли ҳайвонлар турли товушлар чиқаришини намоён қилиш.</p>	<p>бола билан тоза ҳавода, фермада (уй ҳайвонлари), ҳайвонот боғида сайр қилиш; об-ҳаво ва ҳиссиётлар ҳақида сўзлашиш; ёмғир ёки қор вақтида бола билан қор парчалари ёки ёмғир томчиларини кузатиш; кўлмакка сакраш, қордан шакл ясаш; варрак учириш, бирор-бир объектни узоқ кузатиш.</p>	<p>турли фактурали предметларни ушлаб кўришни ва номини айтишни таклиф қилиш; барглар, чўплар, тошлар йиғиш; худудда қуш ва ҳашаротларни, аквариумда балиқларни, ариқда ёки кўлмакда сув ҳаракатини кузатиш; табиат ҳодисаларини кузатиш, қор, кўлмак, қуёшли қуёнчалар, қум, сув ва соя билан ўйнаш.</p>
---	---	---

БИЛИШ ЖАРАЁНИНИНГ РИВОЖЛАНИШИ

Кичик соҳа: Элементар математик малакалар

Талаб: Бола бошланғич математик малакаларга эга

0-1 ёш	1-2 ёш	2-3 ёш
КУТИЛАЁТГАН НАТИЖАЛАР		
<p>предметларни катта ва кичикка ажратади.</p>	<p>миқдорни “битта” ва “кўп”га ажрата олади.</p>	<p>предметларни ранги ва шаклига қараб фарқлайди; предметларни кичигидан каттасига қараб бир қатор қилиб жойлаштиради; шаклларнинг ўзига мосини топади (Сеген доскаси).</p>

БОЛАНИ РИВОЖЛАНТИРИШ БЎЙИЧА ФАОЛИЯТ

<p>турли ўлчамдаги кубикларни олинг ва уларни катта ва кичикка ажратишни кўрсатиш;</p>	<p>болага предметларнинг ҳажми, оғирлиги ва узунлигини таърифлаб бориш;</p>	<p>бола диққатини бир-биридан фарқ қиладиган ўлчамдаги предметлар ва уларнинг номланишига қаратиш (катта-кичик);</p>
--	---	--

<p>болага рақамлар ёзилган карточкаларни кўрсатиш; болани сенсор тажрибасини бойитиш мақсадида кўлини ушлаб турли шакллар устидан юргизиш (боши думалоқ, кўзи кичкина).</p>	<p>болага сайр даврида элементар математик саволлар бериш: “Биз қанча зинапояни босиб ўтдик? Сенда нечта ўйинчоқ бор?”. болани математик билимларини ривожлантириш бўйича фаолиятга жалб қилиш (“Менга битта пиёла олиб кел, иккита печенье бер”).</p>	<p>предметларни шакли бўйича ажратиш ва номини тўғри айтиш малакаси шаклланишига кўмаклашиш (кубик, ғишт, шар); болада атроф оламни амалий ўзлаштириш тажрибаси ортишига кўмаклашиш; ётоқхона, меҳмонхона, ўйин хонаси ва бошқа хоналарни ажратишга ўргатиш; бола билан биргаликда зинапояларни, қарсак ва бошқаларни санаш.</p>
<p>БИЛИШ ЖАРАЁНИНИНГ РИВОЖЛАНИШИ</p>		
<p>Кичик соҳа: Тадқиқий-билиш ва самарали рефлексив фаолият</p>		
<p>Талаб. Бола ўзининг табиий муҳитига қизиқишини намоён қилади, фанни ўрганишда фаол</p>		
<p>0-1 ёш</p>	<p>1-2 ёш</p>	<p>2-3 ёш</p>
<p>КУТИЛАЁТГАН НАТИЖАЛАР</p>		
<p>ўйинчоқлар ва предметлар билан тажриба ўтказа бошлайди (ушлайди, чиқаради, бир-бирига жойлаштиради, босади, очади); бўш пиёлани олади ва унга сув ёки шарбат қуйиб беришни сўрайди; предметлар ёки инсонларнинг кўздан ғойиб бўлиши ва пайдо бўлишига муносабат билдиради.</p>	<p>бошқаларнинг ҳаракатини ёки тушиб кетган предметни кузатади; қувонч ёки қониқиш ҳиссини бахш этувчи ҳаракат ва товушларга эришиш учун предметлар билан ҳаракатланади; ҳаракатларга тақлид қилади ёки бошқалар имо-ишорасини такрорлайди.</p>	<p>яқин атрофидаги предметларни фарқлайди (ўйинчоқлар, идиш-товоқлар, кийим, пойабзал, мебель); айрим уй ва ёввойи ҳайвонларни билади; айрим сабзавот ва меваларни фарқлайди катталар ёрдамида қурилмалар қуради; ўз қурилмаси атрофида ўйин ташкил этади; предметларни тегишли муҳитга жойлаштиришни билади (жирафни ҳайвонот боғига, машинани гаражга).</p>
<p>БОЛАНИ РИВОЖЛАНТИРИШ БЎЙИЧА ФАОЛИЯТ</p>		
<p>болани ўйинчоқлар билан ўйнашдаги мустақиллигини қўллаб-қувватлаш; болага тажриба ўтказиш учун турли материалларни турли миқдорда бериш; пиёлани олиш, болага ичи бўшлигини кўрсатиш, бирор-бир суюқлик билан тўлдириш ва болага ичи тўлганлигини тушунтириш.</p>	<p>бола билан хиргойи қилиб, товушлар чиқариб, имо-ишоралар билан ўйнаш; болага шакли, ранги, оғирлиги турлича бўлган ўйинчоқ ва предметларни бериш; бола ҳаракатига муносабат билдириш; ўзгаришлар жараёнини кўрсатиш (пуфлаш, совун кўпикларини чиқариш); у билан тўкилган барглар устида юриш, ойналарда тажрибалар кўрсатиш.</p>	<p>яқин атрофдаги предметларнинг номини тўғри айтиш (ўйинчоқлар, идиш-товоқлар, кийим-кечак, пойабзал, мебель); предметлар ранги, ҳажми ва қандай материалдан қилинганлигини кўрсатиш ва тушунтириш (қоғоз, дарахт, мато, лой); ҳайвонлар ҳақида оддий далилларни келтириш; мустақил қуриш истагини қўллаб-қувватлаш.</p>

ИЖОДИЙ РИВОЖЛАНИШ		
Кичик соҳа: Дунёни бадиий тасаввур этиш		
Талаб: Бола турли хил санъат воситаларидан фойдаланиб, дунёни ҳис этиш ва тушунишини намойиш этади		
0-1 ёш	1-2 ёш	2-3 ёш
КУТИЛАЁТГАН НАТИЖАЛАР		
<p>мутолаа давомида расмли болалар эртаги ва мусиқани тинглайди;</p> <p>шеърларни тинглаганда катталар кетидан ҳаракатларни қайтаради (бошини қимирлатади, қарсақ чалади);</p> <p>ёркин рангдаги расмларга эътиборини қаратади.</p>	<p>мусиқа, товушларга муносабат билдиради;</p> <p>болалар китобларини варақлайди ва ундаги таниш эртақ қахрамонларини билади;</p> <p>кийимдаги расмларга эътиборини қаратади;</p> <p>мультфильм томоша қилади</p> <p>расм чизиш учун ранглارни танлайди.</p>	<p>севимли китоби ва расмларни танийди; эртақлардаги жараёнга ўз ҳиссиётларини билдиради;</p> <p>бўёқ ва мўйқалам ҳақида базавий тушунчага эга; лой ва пластилиндан фойдаланади;</p> <p>севимли қўшиқларини тинглайди;</p> <p>болалар мусиқий инструментларини чалади; театрда қизиқиш билдиради;</p> <p>ўзига мослаб кийим танлайди.</p>
БОЛАНИ РИВОЖЛАНТИРИШ БЎЙИЧА ФАОЛИЯТ		
<p>болага китобнинг бир қисмини эмас, балки расмларни намойиш этган ҳолда бирор-бир тўлиқ воқеани ўқишга ҳаракат қилиш;</p> <p>болага эмоционал, ҳайвонларга тақлид қилиб, ўқиш;</p> <p>болани ижобий ҳиссиётларга ундаб ўқиш;</p> <p>болага турли хавфсиз ижодкорлик предметларини бериш;</p> <p>мумтоз мусиқани қўйиш.</p>	<p>болага томоша қилиш учун мўлжалланган предметларни ўзига жамлаган иш жойини ташкил қилиб бериш;</p> <p>болага чиройли манзаралар тасвирланган дискларни намойиш этиш ва уларни бола қўли етадиган жойда сақлаш;</p> <p>болалар байрами ва тадбирларида иштирок этиш.</p>	<p>болага ҳайвонларни ўхшатиб, ҳис-туйғу билан ўқиш;</p> <p>боланинг мусиқа билан боғлиқ фаолиятини қўллаб-қувватлаш (фонли мумтоз мусиқа, болалар қўшиқлари);</p> <p>махорат дарслари, байрам, халқ сайларида иштирок этишни давом эттириш.</p>
ИЖОДИЙ РИВОЖЛАНИШ		
Кичик соҳа: Бадиий-ижодий қобилиятлар		
Талаб: Бола атрофдаги борлиқни ижодий ўзгартириш малакасига эга		
0-1 ёш	1-2 ёш	2-3 ёш
КУТИЛАЁТГАН НАТИЖАЛАР		
<p>мусиқа тинглаш мобайнида танаси билан рақс ҳаракатларини бажаришга интилади;</p> <p>чиройли предмет ва нарсаларга эътибор қаратади.</p>	<p>катталар ёрдамида овутмачоқлар ёдлайди;</p> <p>чизилган тасвирларни бармоқлари билан юргизиб чиқади;</p> <p>содда тасвирий шаклларни қўли ва бармоқлари билан чизади;</p>	<p>ўз ёшига монанд шеърларни айтади;</p> <p>овутмачоқ ва тўртликларни айтаётганида имо-ишоралар билдиради;</p> <p>намуна асосида тегишли ранглارни танлайди;</p> <p>оддий санъат шаклларини бўяйди;</p> <p>лой ёки пластилиндан шакллар ясайди;</p>

	<p>қум ёки лойни эзгилайди; сода рақс ҳаракатларини бажаради (қарсак чалади, оёқлари билан ҳаракатланади ва ҳоказо); аввал тинглаган мусиқаларни танийди.</p>	<p>сўралган объектни кубиклардан ясайди; сода пазл ва мозаикани йиғади; музыка тинглаганда рақсга тушади; бошқа болалар билан биргаликда кўшиқ айтади; ритмга мос ҳаракатланади; музыка асосида сўралган ҳаракатларни бажаради.</p>
<p>БОЛАНИ РИВОЖЛАНТИРИШ БЎЙИЧА ФАОЛИЯТ</p>		
<p>болага кувноқ мусиқалар кўйиш ва биргаликда рақсга тушиш; музыкага монанд қандай қарсак чалишни кўрсатиш; музыкага монанд оёқ ва қўллар билан қандай ҳаракатланишни кўрсатиш; алла айтиш; болани чиройли дид билан кийинтириш ва кийим деталарига боланинг диққатини қаратиш.</p>	<p>бола тасаввурини ривожлантирувчи муҳит яратиш; боланинг мусиқий фаоллигини ривожлантирувчи болалар кўшиқларини эшиттириш; болани таом тайёрлаш, хоналарни байрамга тайёрлаш жараёнига жалб қилиш; турли табриқномаларни томоша қилиш, дўкон ва салонларда композиция яратаётган ишчилар фаолиятини кузатиш</p>	<p>болага мустақил ишлаши учун турли табиий материаллар, бўёқ, елим, қалам ва пластилин ва ҳоказолардан ташкил топган иш жойини ташкил этиш; болани чизишга рағбатлантириш; бола атрофидаги ўйинчоқлар, предмет ва материалларни вақти-вақти билан ўзгартириб туриш; болани тасаввурини қўллаган ҳолда бирор-бир эртак қаҳрамони бўлишга ундаш.</p>

**Мактабгача ёшдаги болалар ривожланишига қўйиладиган
ТАЛАБЛАР**

ЖИСМОНИЙ РИВОЖЛАНИШ ВА СОҒЛОМ ТУРМУШ ТАРЗИНИНГ ШАКЛЛАНИШИ

Кичик соҳа: Йирик моторика

Талаб: Бола ўз тана аъзоларини бошқаради, мақсадли тўғри ҳаракатланади

3-4 ёш

4-5 ёш

5-6 ёш

6-7 ёш

КУТИЛАЁТГАН НАТИЖАЛАР

турли усуллар билан юради (тўғри, эркин, кўрсатилган йўналишда);
колонна, доира бўлиб сафлана олади;
мувозанатни сақлаб югуради;
спорт зинасида юқори ва пастга ҳаракатланади;
бир жойда икки оёқлаб сакрайди;
олдинга силжиб сакрайди;
айлана ёйи тагидан эмаклаб ўтади;
бадантарбия вақтида машқларни такрорлайди;
уч оёқли велосипедда учади.

оёқ учида, товонида, оёқ кафтларининг ён томони билан ва тиззаларини юқори кўтариб юради;
арқон устида мувозанат сақлаб юради;
тиззаларини юқори кўтариб югуради;
паст тўсиклар устидан сакраб ўтади;
арқонда сакрашга ҳаракат қилади;
гимнастика скамейкаси устида кўли билан тортилиб қорнида сурилади;
гимнастика нарвонида ҳаракатланади;
самокатда учади.

оёқларини учидан товонига алмаштириб юради;
тўсикларни айланиб ёки хатлаб ўтади;
гимнастика скамейкасида мувозанатни сақлаган ҳолда, қадамба-қадам юради;
қия доска устида тўғри ва ёни билан юради;
югуришнинг ҳар хил турларини бажаради (илонизи, зигзаг, мокусимон, тўсикларни енгиб ўтиб);
турли усуллар билан сакрайди;
бир неча предмет оралаб эмаклайди;
қорнида ётиб, кўллари билан тортилиб эмаклайди;
гимнастика нарвонига ўрмалаб чиқади.

бир, икки, тўртта бўлиб сафланади, доира бўлиб, қатор бўлиб юради;
юришда турли топшириқларни бажаради;
енгил югуради (шиддат билан, тўсикларни енгиб ўтиб, йўналиш ва мувозанатни сақлаган ҳолда);
бир жойда айланиб сакрайди, оёқларини ўнгга ва чапга алмаштириб сакрайди;
арқонда турли усулларда сакрайди;
арқонли нарвон, йўғон арқонда юқорига кўтарилади;
икки оёқли велосипедда учади.

ЖИСМОНИЙ РИВОЖЛАНИШ ВА СОҒЛОМ ТУРМУШ ТАРЗИНИНГ ШАКЛЛАНИШИ

Кичик соҳа: Майда моторика

Талаб: Бола қўли ва бармоқларини турли мақсадларда ишлатади

3-4 ёш

4-5 ёш

5-6 ёш

6-7 ёш

КУТИЛАЁТГАН НАТИЖАЛАР

<p>ҳалқага арқонни киргизади; майда предметларни маълум бир тартибда тахлайди; мустақил равишда ўйинчоқларни қутига жойлаштиради ва ундан олади; катталар ёрдамида йирик ҳажмдаги мунчоқларни ипга ўтказиши; буюмларни бир идишдан иккинчисига жойлаштиради.</p>	<p>мустақил тугмачаларини қадайд ва ечади, кийими ва пойабзали илгакларини ўзи тақайди; намуна асосида ипга майда, ўрта, ва йирик мунчоқларни теради; қулфларни очади ва ёпади, калитдан фойдаланади; майда буюмларни бурайди ва бирига улайди (конструктор қисмлари); конструкторнинг катта ва кичик қисмларидан ҳар хил предметлар ясайди; намуна асосида тўғри чизик ва айлана чизади; кўрсатилган чизик бўйича қоғоз, мато ва салфеткани буклайди; кўрсатилган чизик бўйлаб қоғозни қайчи билан қиради.</p>	<p>юзаларда турли чизиклар чизади (асфальтда классик ўйини); кичик, ўрта ва катта ўйинчоқларни қутига ҳажмига қараб жойлаштиради; мураккаб конструкцияларни жамлайди; қопчадаги ўйинчоқни пайпаслаб номини айта олади; тўғри чизик бўйлаб қоғозни мустақил қиради.</p>	<p>тасаввурдаги предметларни қўллари билан (гул, куш, капалак, қаср) кўрсатади; арқонлардан турли тугунларни тугади; ўйин фаолияти мобайнида майда ўйинчоқлар билан ўйнайди; белгиланган чизиклар бўйлаб қоғозни батариб йирта олади; майда қисмли мозаика ва пазларни йиғади.</p>
--	---	--	--

ЖИСМОНИЙ РИВОЖЛАНИШ ВА СОҒЛОМ ТУРМУШ ТАРЗИНИНГ ШАКЛЛАНИШИ

Кичик соҳа: Сенсомоторика

Талаб: Бола сезги органлари ёрдамида ўз ҳаракатларини бошқаришга қодир

3-4 ёш	4-5 ёш	5-6 ёш	6-7 ёш
КУТИЛАЁТГАН НАТИЖАЛАР			
<p>катта коптокларни масофага, икки қўл билан, ўтириб, туриб ирғитади; белгиланган нишонга предметни ирғитади; бошқа болага коптокни ирғитади ёки отади; силлиқ ва нотекис текстуранинг фарқига боради; таъмини аниқлайди; қўғирчоқли аравадан итаради.</p>	<p>коптокни ерга ўнг ва чап қўли билан галма-гал уради; галма-гал чап ва ўнг томон айланади; турли текстура ва юзанинг фарқига боради; матрап билан майда учаётган, сузаётган предметларни тутайди; совун кўпикларини учиради.</p>	<p>коптокни осмонга ирғитиб, тутиб олади; узатилган коптокни турли усуллар билан илиб олади; коптокни клюшка билан тўсикларора олиб ўтади; қумли халтачани нишонга отади; бошқа болага коптокни икки қўллаб асосий вазиятдан узатади; турли анализаторлар орқали предметни тадқиқ қилади (кўзи</p>	<p>пастдан, боши узра коптокни ирғитади; коптокни ер бўйлаб илонизи қилиб ирғитади; чанада, роликда, икки оёқли велосипедда учади; копток билан нишонни уриб туширади (боулинг); гардишни қўлида, оёғида, белида айлантиради;</p>

		боғланган ҳолда, таъмига қараб, пайпаслаб).	ҳалқаларни ҳалқа устунига отиб туширади.
ЖИСМОНИЙ РИВОЖЛАНИШ ВА СОҒЛОМ ТУРМУШ ТАРЗИНИНГ ШАКЛЛАНИШИ			
Кичик соҳа: Соғлом турмуш тарзи ва хавфсизлик			
Талаб: Бола соғлиқни сақлаш малакаларини намоён қилади. Бола хавфсиз соғлом таом ва ҳаёт хавфсизлиги қоидалари ҳақида тушунчага эга			
3-4 ёш	4-5 ёш	5-6 ёш	6-7 ёш
КУТИЛАЁТГАН НАТИЖАЛАР			
<p>мустақил қўли, юзини ювади, тишини тозалайди, сочикдан фойдаланади;</p> <p>тароқ ва дастрўмол ёки салфеткадан фойдаланади;</p> <p>овқат вақтида мустақил қошиқдан фойдаланади, овқатдан сўнг оғзини чаяди;</p> <p>хонада тартибни сақлайди, ўзидан кейин ўйинчоқларни йиғиштиради;</p> <p>мустақил ҳожатхонага боради; хавфли бўладиган предметларнинг фаркига боради.</p>	<p>витаминлар ва соғлом овқатланиш фойдасини билади;</p> <p>овқатланиш олдидан қўлини ювади;</p> <p>санчқидан тўғри фойдаланади; ўз ташқи кўринишини тартибга келтиради;</p> <p>ҳожатхонадан сўнг ўз-ўзига хизмат қилади;</p> <p>ёрдам сўрай олади;</p> <p>хавфли бўлган предметлар, жойлар ва моддалар номини билади (зинапоя, болохона, очиқ ойна, иссиқ сув, олов, дори, ўткир асбоблар, электр);</p> <p>нотаниш инсонлар билан кетиш мумкин эмаслигини тушунтиради;</p> <p>қандай қилиб гавдани тўғри тутиш кераклигини тушунтириб бера олади.</p>	<p>шахсий гигиенага риоя қилади; стол атрофида овқатланиш маданиятига риоя этади;</p> <p>витаминлар ва уларнинг таомдаги фойдасини билади;</p> <p>саломатлик ҳақида қайғуриш муҳимлигини англайди;</p> <p>асосий тана аъзолари ва уларнинг функцияларини билади;</p> <p>пиёдалар учун асосий йўл қоидаларини билади;</p> <p>сув ичиш фойдасини англайди ва мустақил сув ичиш режимини бажаради;</p> <p>хавфсиз хатти-ҳаракатнинг асосий қоидаларини билади ва уларга риоя қилади;</p> <p>ёрдам зарур бўлганда катталарга мурожаат қилиш кераклигини билади;</p> <p>хавфли фаолиятлар номини айтиб беради: хавфли жойларда ўйнаш (машина қатнови йўлаклариди, қурилиш яқинида, нотаниш сув ҳавзаларида, кўл, оқар сувларда чўмилиш), велосипедда машина қатнови йўлларида.</p>	<p>ўзининг ташқи кўринишига эътибор беради;</p> <p>жисмоний машқларни мустақил бажаради;</p> <p>табиат бурчагидаги ўсимликлар ва жонзотларни парваришлайди; саломатликка зарарли бўлган хулқ шакллариини англайди (чекиш, ичкиликбозлик, олов билан ўйнаш ва ҳоказо);</p> <p>боғчада, кўчада, транспортда юриш қоидаларига риоя қилади;</p> <p>пиёдалар ва велосипедчилар учун йўл қоидаларини билади;</p> <p>ёнгин хавфсизлиги -101; миллий гвардия - 102; тез ёрдам - 103; газ хизмати -104; қутқарув хизмати 1050-телефон рақамларини билади;</p> <p>хавфли вазиятларда қандай йўл тутишни билади ва тушунтиради супермаркетда, шаҳарда, қишлоқда, далада йўқолиб қолса, ўзини қандай тутиш кераклигини билади.</p>

ИЖТИМОЙ-ҲИССИЙ РИВОЖЛАНИШ			
Кичик соҳа: “Мен” концепцияси			
Талаб: Бола ўзини ўзига хос хусусиятлари билан, ижобий шахс сифатида қабул қилади, мустақил ва ўз хатти-ҳаракатига жавоб беради			
3-4 ёш	4-5 ёш	5-6 ёш	6-7 ёш
КУТИЛАЁТГАН НАТИЖАЛАР			
<p>ўзи ҳақида – “мен” деб биринчи шахс номидан гапиради; ўзи ҳақида сўзлайди (исми, фамилияси, ёши, жинси ва бошқаларни билади); ўз яқин инсонларига мурожаат қилади ва ёрдам сўрайди; ўзига дўст танлайди ва у билан ўйнайди; ўз оиласи ва яқинларига қизиқиш билдиради; ўз эҳтиёжларини билдиради; ортиб бораётган ўзига ишонччи билдиради.</p>	<p>ўз хошиш-истаклари, қизиқишларини билдиради; ўйин давомида ролларни бажаради; ўз хатти-ҳаракатларига жавоб беради (“Буни мен қилдим”); катталар илтимосини (топширикни) бажаради; машғулот давомида диққатни жамлайди; ютукқа мотивация билдиради; омадсизлик, мағлубиятда қайғуради; турли ҳиссиётлар ва кайфиятларни намойиш этади; ўз ўйини учун жой ҳозирлайди.</p>	<p>ўзига юклатилган мажбуриятларни қабул қилади ва бажаради; ўзининг қайси миллатга мансублигини билади; ўзининг хошиш-истаклари ва қизиқишларини аниқ белгилайди; ўз ҳиссиётларини намоён қилади; ўз-ўзини баҳолашга қодир; мустақил ўзига фаолият турини танлайди; ғоялар таклиф этади, ташаббускор хайрихоҳ ва очик кўнгил.</p>	<p>мустақилликка интилади; ўзининг оилавий, гендер мансублигига ижобий ҳис-туйғуларни англайди ва фарқлай олади; ўзининг миллати, тили ва ўз маданиятининг муҳим элементларини билади; ўзига юклатилган мажбуриятлар асосида фаолиятни ташкил қилади; шахсий қарорларини қабул қилишга қодир; бошқаларга намуна бўлишга ҳаракат қилади.</p>
ИЖТИМОЙ-ҲИССИЙ РИВОЖЛАНИШ			
Кичик соҳа: Ҳиссиётлар ва уларни бошқариш			
Талаб: Бола ўзининг ва ўзгаларнинг ҳиссиётларини англашга ва ўзининг ҳиссиётларини мослаштиришга қодир			
3-4 ёш	4-5 ёш	5-6 ёш	6-7 ёш
КУТИЛАЁТГАН НАТИЖАЛАР			
<p>эртак, ҳикоя, мультфильмлар қаҳрамонларига ҳамдардлик билдиради; қувонч, қайғу каби ҳиссий ҳолатни тушунади; ўз кечинмалари ва ҳиссиётларини намоён этади (“Менга ёқади”, “Мен ёқтирмайман”);</p>	<p>болалар билан ўйин давомида самимий муносабат билдиради ва ўз ўйинчоқлари билан ўртоқлашади; катталар билан эслатмасиз саломлашади ва хайрлашади; ўз ҳаракатларига баҳо беради; катталарга мурожаат қилади ва ўз фикрини баён қилади; совға ва байрамлардан қувонади.</p>	<p>асосий ҳиссиётлар сабабини тушунади; кимнидир хафа қилса, ўзини айбдор хис қилади; яхши ёки ёмон хулққа баҳо бера олади; ўйин мобайнида ғолиблиқдан қувонишни билади;</p>	<p>ўз ҳиссиётларини назорат қилади; турли ижтимоий вазиятларга эмоционал муносабат билдиради; ўз ҳиссий ҳолатини изоҳлаб бериши мумкин; бошқа инсонлар ёки бадий асарлар қаҳрамонлари ҳиссиёти ҳақида гапиради;</p>

<p>бошқа боланинг хиссиётларини аниқлайди ва сўз билан ифода этади; бошқаларга хамдардлик билдиради; сюжетли-ролли ўйинларда иштирок этади; ўз оиласи ҳақида сўзлар экан нима ёқиши ва ёқмаслиги ҳақида гапиради.</p>		<p>яқин инсонлари ва дўстлари билан ўз хиссиётлари ва кечинмалари билан ўртоқлашади; кўркув ва хавфни тушунади; тушунарли асарларни кизиқиш билан тинглайди ва уларга хиссиётларини намоён этади.</p>	<p>ўзини ёмон ҳис этаётганларга хамдардлик билдиради ва юпатади.</p>
---	--	---	--

ИЖТИМОЙ-ҲИССИЙ РИВОЖЛАНИШ

Кичик соҳа: Ижтимоийлашув, катталар ва тенгдошлар билан мулоқот

Талаб: Бола тенгдошлари ва катталар билан мулоқот малакаларини ривожлантиришга қодир

3-4 ёш	4-5 ёш	5-6 ёш	6-7 ёш
--------	--------	--------	--------

КУТИЛАЁТГАН НАТИЖАЛАР

<p>ўз оила аъзоларини билади; катталар ҳаракатига тақлид қилади; ўз ҳаракатлари натижасига эришишда қатъийлик билдиради; катталар ва болалар билан биргаликда ўйнайди; болалар салбий ҳаракатига ўз муносабатини билдиради; жамоавий ўйин фаолиятида қатнашади; тенгдошларига яхшилик истайди.</p>	<p>ўйин фаолияти давомида мулоқотга киришади; ўйинда ўзаро ҳаракатда бўлиб, ижтимоий ролни қабул қилади; гуруҳ қоидаларини бажаради (ўйинчоқларни жойига тахлайди, кийимларини тартибга солади ва ҳоказо); ўз оила аъзоларига самимий муносабат билдиради ва уйда маълум бир қоидаларга риоя қилади; ўз дўстлари ҳақида сўзлаб бериши мумкин; катталар ҳаракатлари ва хулқ моделини имитация қилган ҳолда уларга тақлид қилади; катталар назоратисиз топшириқларни бажара олади.</p>	<p>мулоқот давомида ўз фикрини, хиссиётларини ва таассуротларини намоён этади; оила ва гуруҳда ташкил этилган меҳнат фаолиятида иштирок этади; ўз суҳбатдошига илтимос ёки маълумотни айта олади; мустақил, катталардан бевосита мустақилликни эркин намоён этади, ёрдам кўрсатишга тайёр; таниш инсонлар билан осон мулоқотга киришади; тушунчаларда ёритилган ижтимоий хулқ қоида ва меъёрларига бўйсунди (мумкин, маън этилади, яхши, ёмон, керак); бошқа болалар билан доимий дўстона муносабатларни қўллаб-қувватлайди.</p>	<p>катталар ва тенгдошлар билан осон мулоқотда бўлади; қийин вазиятларда амалий ечим кидиради; бошқалар хатти-ҳаракатига ўз таассуротларини билдиради; ўзгалар ютуғига қувонганлигини намоён этади; низоларни ҳал этишда бир неча методлардан фойдаланади (тинчлантиради, ўз ўйинчоғини беради, мулойим сўзлар айтади); ўйинлар ўйлаб топади, сюжетли, ролли ўйинлар, турли эртақларни саҳналаштиришда иштирок этади.</p>
--	--	--	---

НУТҚ, МУЛОҚОТ, ҶҶИШ ВА ЁЗИШ МАЛАКАЛАРИ			
Кичик соҳа: Нутқ ва тил			
Талаб: Бола нутқни тинглайди ва англайди, сўзлашади ва мулоқот қилади			
3-4 ёш	4-5 ёш	5-6 ёш	6-7 ёш
КУТИЛАЁТГАН НАТИЖАЛАР			
<p>ўзининг айрим ҳаракатларини сўзлар билан шарҳлайди; расмда кўрган нарсаси ҳақида сўзлайди; катталарнинг турли саволларига жавоб беради (яқин атрофига тегишли); мулоқот даврида фаоллик билдиради; бирор-бир парчани тинглаб, таниш асарнинг номини айтади; кичик шеърни ёддан айтади; катталар томонидан айтилган таниш ҳикоя, эртани давом эттиради ёки тугаллайди; дидактик ўйинлар ўйнайди.</p>	<p>бошланган ҳикояни давом эттира олади; воқеа-ҳодисалар тўғрисида муҳокама даврида саволлар беради ва ўз фикрини баён этади; берилган саволни тушунади ва унга жавоб беради; мулоқотда феъл ва сифатларни фаол қўллайди; от ва феълларни қўллаган ҳолда мураккаб бўлмаган гаплар тузади (шифокор касалларни даволайди, сотувчи сабзавотларни сотади); “кўп”, “битта” маънода сўзларни ишлатади; турли оҳангдаги сўзларни имо-ишоралар ёрдамида нутқидан ишлатади; дидактик ва сўз ўйинлари ўйнайди.</p>	<p>кузатаётган ҳодиса ва воқеаларни тушунтириб беради; умумлаштирувчи сўзларни тўғри қўллайди (мева, сабзавот, дарахтлар, қушлар, идиш-товоқ); ўзига нисбатан предметлар жойлашувини таърифлайди (олдимда, столда); сўзларни мазмунига кўра тўғри қўллайди; нутқидан маъносига монанд асосий сўз туркумларини қўллайди; бир негизли сўзларни (намуна асосида) туза олади (мушук-мушукча-мушукли); грамматик содда ва мураккаб гаплар тузади; суҳбатлаша олади; катталар ёрдамида ижодий ҳикоя тузади; барча товушларни тўғри ва аниқ талаффуз қилади; хорижий тилни билиши: саломлашиш ва хайрлашиш сўзларини қўллайди; 10 гача санашни билади; Асосий ранглар номини билади (оқ, сариқ, қизил, яшил, кўк, қора).</p>	<p>ўз она тилида эркин сўзлашади; сўз туркумларини ёшига монанд мустақил, грамматик тўғри қўллайди; гапдан синоним ва антонимларни топа олади ва берилган сўзларга уларни мослайди; кўп маъноли сўзларнинг турли маъноларини фарқлайди; турли гапларни тузади; шахсий тажрибасига таяниб, расм юзасидан тасвирий ҳикояни мустақил тузади; турли жанрдаги бадиий асарларни ифодали ҳикоялайди; гуруҳ муҳокамасида мулоқотга киришиб ва тинглаб иштирок этади; қофиялар тузади, топишмоқлар топади; нутқидан хорижий сўзларни қўллайди; кичик шеърларни, қофияларни сўзлаб бериши мумкин; йил фасллари номини билади (бахор, ёз, куз, қиш).</p>

НУТҚ, МУЛОҚОТ, ҰҚИШ ВА ЁЗИШ МАЛАКАЛАРИ			
Кичик соҳа: Ұқиш малакалари			
Талаб: Бола китоб ва ўқишга қизиқиш билдиради			
3-4 ёш	4-5 ёш	5-6 ёш	6-7 ёш
КУТИЛАЁТГАН НАТИЖАЛАР			
<p>китоб ҳақида тушунчага эга; катталардан китоб ўқиб беришларини сўрайди; ўз ёшига мос китобларни томоша қилади; китобдаги расмлар ва сўзлар орасидаги боғлиқликни аниқлайди; расмлардан таниш эртак қаҳрамонларини танийди.</p>	<p>тинглаган ҳикоясига муносабатини билдиради ва катталарга савол беради; расмлар асосида тинглаган асарининг асосий ўринларини гапириб бера олади; бадий асардан парча тинглагандан сўнг асар номини айта олади; ўз ёшига мос шеърларни ёддан билади; китобдан эҳтиётлаб фойдаланади.</p>	<p>сўздаги биринчи товушни билади; китобни мустақил томоша қилади; товушларни фарқлайди; сўзларни бўғинга бўлади; сўзларга қофия келиштиради; нутқнинг диалогик шаклини қўллайди, саволлар беради; шеърларни ёд олади ва ифодали ўқийди; севимли бадий адабиёт, эртак ва ҳикоя муаллифлари ва уларнинг номини билади; ифодалиликнинг оҳанг воситаларини тўғри қўллайди; ҳарфларга тегишли сўзларни топади.</p>	<p>бошқа болаларга эслаб қолган китоб мазмунини сўзлаб беради; содда ва мураккаб гапларни нутқида қўллайди; сўзларни бўғинларга бўлади; бўғинли карточкалар ёрдамида бўғинлардан сўзлар тузади; сўз, товуш, бўғин, гап ҳақида тушунчага эга; пешлавҳа, китоб номлари, расм тагидаги ёзувлар ва ҳоказоларни ўқийди; болалар адабиёти жанри номини билади (эртак, шеър, ҳикоя); машҳур ёзувчи ва шоирлар номини билади.</p>
НУТҚ, МУЛОҚОТ, ҰҚИШ ВА ЁЗИШ МАЛАКАЛАРИ			
Кичик соҳа: Қўл бармоқлари майда моторикаси			
Талаб: Болада ёзув малакаси шаклланади			
3-4 ёш	4-5 ёш	5-6 ёш	6-7 ёш
КУТИЛАЁТГАН НАТИЖАЛАР			
<p>2-3 объектдан расм тузади; варақ сатҳида тўғри чизиқлар чизади; ҳарфларга қизиқиш билдиради, айрим ҳарфларнинг шаклини билади ва фарқлайди; йирик мунчоқларни ипга теради;</p>	<p>чизиқ, белги, илгакларнинг содда намуналарини қайта чиза олади; предметларнинг мураккаб бўлмаган шаклларини чизади; расмларни устидан юргизиб чизади ва бўяйди; шаблонларни штрихлайди;</p>	<p>чизиқ, илгак ва гажакча ёзади; қоғозни турли усулда тахлайди (оригами); намуна асосида босма ҳарфларни ёзишни бошлайди; бармоқлари ёрдамида машқлар бажаради; расмларни текис штрихлайди;</p>	<p>қоғозда тўғри чизиқлар, сўзлар ва қисқа гапларни ёзади; дафтардаги ёзув қаторларини аниқлай олади; расмларни тўғри жойлаштиради;</p>

<p>ёзишга ҳаракат қилади.</p>	<p>майда қисмлардан иборат конструкцияни йиғади; ўрта мунчоқларни ипга теради; аниқ белгиланган чизик асосида қоғозни қайчи билан қирқади; белгиланган чизик асосида қоғозни текис йиртади; икки қўли билан қоғозни бурайди.</p>	<p>турли сатҳларда чизади (нам қумда, асфальтда, доскада); соч ўради; мозаика йиғади.</p>	<p>қўлни узмасдан нуқта-чизикчаларни бирлаштириб расм чизади; матодаги расмни тўқийди; “ўзига” ва “ўзидан” ҳаракатлари йўналишини тушунади; турли материаллардан мураккаб намуналарни қирқади.</p>
-------------------------------	--	---	--

БИЛИШ ЖАРАЁНИНИНГ РИВОЖЛАНИШИ

Кичик соҳа: Интеллектуал-билиш малакалари

Талаб: Бола қизиқувчан, интилувчан, фаол, билишга қизиқиш билдиради ва унга эҳтиёжи мавжуд

3-4 ёш	4-5 ёш	5-6 ёш	6-7 ёш
--------	--------	--------	--------

КУТИЛАЁТГАН НАТИЖАЛАР

<p>битта белги асосида предметларни ажратади; олти рангни фарқлайди ва ажратади; бир хил пойини топади; расмлардаги предметларни танийди ва номини айтади; жонли объектларга қизиқиш билдиради; предметлар ясалган материални фарқлайди (қоғоздан, тахтадан, темирдан); хонани кузатади ва ўзи турган жойни аниқлайди; атроф муҳитга қизиқиш билдиради.</p>	<p>расмларни солиштиради; 2-3 белги асосида гуруҳларга ажрата олади; жонзодларнинг асосий эҳтиёжларини таърифлайди ва таққослайди (ҳайвонлар: овқат ейди, нафас олади, ҳаракатланади ва ҳоказо); ҳаёт учун сув, ҳавонинг аҳамиятини таърифлайди; кун қисмларини нутқида тўғри қўллайди ва билади (эрталаб, пешин, кечқурун, кечаси); йил фаслларини тавсифлайди; атроф оламга фаол қизиқиш билдиради.</p>	<p>расм асосида сюжетни эслаб қолади ва гапирди; кетма-кетликни сақлаган ҳолда фикр юритади, мулоҳаза қилади; турли ҳайвонларнинг яшаш жойларини айтади (балиқ сувда яшайди, бўри ўрмонда); географик тушунчаларни билади (ер, денгиз, тоғ, дарё); оддий сабаб ва оқибат алоқаларни тушунади (ёмғир ёғпти – панага ўтиш керак); синаш ва хатоларни таҳлил қилиш йўли билан амалий вазифалар ечимини топишга ҳаракат қилади (машинани юрғизиш учун калитни бураш керак); объектларни тизимга солади.</p>	<p>Атроф олам ҳақида мустақил маълумот излайди; кузатувлар асосида хулоса қилади ва умумлаштиради; йил фасллари ва воқеа-ходиса кетма-кетлигини айтади; расмлар бўйича кетма-кетликни сақлаган ҳолда фикр юритади, мулоҳаза қилади; ўз мамлакати ва унинг рамзлари ҳақида тушунчага эга; ўз халқининг айрим миллий анъаналари ва одатларини билади; болалар энциклопедиясидан фойдалана олади (керакли маълумотни топа олади); ички ва ташқи белгиларга кўра предметларни гуруҳларга ажратади (ранги, шакли, ҳажми, вазни, ҳаракатланиш тезлиги, вазифасига қараб).</p>
---	---	---	---

БИЛИШ ЖАРАЁНИНИНГ РИВОЖЛАНИШИ			
Кичик соҳа: Элементар математик малакалар			
Талаб: Бола элементар математик малакаларга эга			
3-4 ёш	4-5 ёш	5-6 ёш	6-7 ёш
КУТИЛАЁТГАН НАТИЖАЛАР			
<p>предметларни 1-2 та белгиси бўйича гуруҳларга бўлади; атроф муҳитдан “битта” ва “кўп” ни топади; предметларни катталигига қараб теради; геометрик шаклларни фарқлайди (доира, квадрат, уч бурчак), шакллар (куб, шар); кўпликни таққослайди; “узун” ва “қисқа” тушунчалари маъносини билади; “ярим”, “яримтача” тушунчаларини билади; санок ва сонлар қаторидаги боғлиқликни тушунади; механик тарзда 5 гача санайди.</p>	<p>геометрик шаклларга ўхшаш предметларни топади; геометрик фигура ва шаклларнинг номини билади; миқдорий алоқаларни белгилайди; соннинг миқдорий таркибини билади; математик тушунчалардан фойдаланади (кўп, кам, жами, шунча); кетма кетликда санайди; кўпликларни таққослайди “кўпроқ”, “камроқ”, “тенг”; бўшлиқда йўналиш олишни билади (олдинда, орқада, тепада, пастда, яқин, узок); бутун ва унинг қисмлари тушунчасини тушунади.</p>	<p>геометрик шаклларни билади ва уларни предметлар орасидан ажратади; предметларни узунлиги, эни, қалинлиги ва баландлигига кўра таққослайди; предметлар гуруҳини таққослайди; мулоқот даврида математик терминологияни қўллайди; белгилар тизимини тушунади (сон ва белгиларни қўллаган холда +, -, =); 1 дан 10 гача бўлган сонларни тўғри ва тесқари санайди; предметларни сони ва саноғига қараб таққослайди; предметлар тенглиги ва тенгмаслиги гуруҳларини аниқлайди ва уларни бир-бири билан таққослайди.</p>	<p>ҳаётда сон ва санокнинг аҳамиятини тушунади; геометрик шакллар ва фигураларни билади; 20 гача бўлган айрим математик ҳаракатларни бажаради; 10 гача қўшиш ва айиришли содда математик вазифаларни ечади (сон ва белгиларни қўллаган холда +, -, =); сон қатори ҳақида тушунчага эга гуруҳларнинг тенг ёки тенг эмаслигини таҳлил қилади (қанчага кўп? қанчага кам?); ҳажми, баландлиги ва қалинлигига қараб предметларни кетма-кет жойлаштиради; шартли белги асосида суюк, сочилувчан ва қаттиқ материални ўлчайди.</p>
БИЛИШ ЖАРАЁНИНИНГ РИВОЖЛАНИШИ			
Кичик соҳа: Тадқиқий-билиш ва самарали рефлексив фаолият			
Талаб: Бола ўзининг табиий муҳитга қизиқишини намоён қилади, фанни ўрганишда фаол			
3-4 ёш	4-5 ёш	5-6 ёш	6-7 ёш
КУТИЛАЁТГАН НАТИЖАЛАР			
<p>катталар билан биргаликда тадқиқотларда қатнашади (эритиш, бўяш, чўктириш, сув сатҳига чиқариш ва ҳоказо);</p>	<p>катталар билан биргаликда тадқиқотларда иштирок этади (эритиш, яхлатиш, магнетизм, бўяш, қиздириш, қайнатиш ва ҳоказо);</p>	<p>табиат ҳодисаларининг турли омилларга боғлиқлигини тушунади;</p>	<p>қурилмани мустақил ўлчайди (баландлиги, узунлиги, кенглиги бўйича);</p>

<p>табиатдаги айрим ўзгаришларни фарқлайди (қор, ёмғир, дўл, иссиқ, шамол ва ҳоказо); айрим ҳашарот ва қушларни танийди ва номини айтади; айрим жониворлар болаларини номини тўғри айтади; “сюжет” асосида қурилмалар яратади; сув ва қум билан ўйнайди; жонли объектларни кузатади.</p>	<p>йил фасллариға хос табиат ҳодисаларини билади; нима учун овқатланиш, нафас олиш, ўқиш кераклигини билади; организмнинг маълум бир органлари функциясини билади; айрим жисмоний жараёнлар муҳимлигини тушунади; конструктор, пазл, мозаика, Legodan конструкциялар яратади.</p>	<p>табиатдаги ўзгаришлар сабабини тушунтириб бера олади (масалан, қор эриши); инсонларнинг атроф оламға таъсирини тушунади (экин экиш, ҳосил йиғиш); табиий материаллардан қўл ишларини яратишни билади, иш босқичларини белгилайди; мустақил куриб ясаши мумкин; жонли ва жонсиз табиатни фарқлайди; инсонлар ҳаётида табиатнинг аҳамиятини англаб етади.</p>	<p>шахсий қизиқиши ва кузатувларига боғлиқ саволлар беради; шахсий тахминлари ҳақида гапиради, аввалги ва ҳозирги тажрибасини умумлаштиради ва тушунтиради; тадқиқотда ечимини талаб этаётган муаммони белгилайди; турли ресурсларни қўллаган ҳолда шахсий кузатувларни тасдиқлайди ва таърифлайди; атроф муҳитни яхшилашда иштирокнинг муҳимлигини тушунади (масалан, ахлат чиқиндиларини ташлаш, уларни ажратиш, дарахт ва гуллар экиш, сув, электр энергияси ва қоғозни асраш).</p>
--	---	--	--

ИЖОДИЙ РИВОЖЛАНИШ

Кичик соҳа: Дунёни бадий тасаввур этиш

Талаб: Бола турли хил санъат воситаларидан фойдаланиб, дунёни ҳис этиш ва тушунишини намойиш этади

3-4 ёш	4-5 ёш	5-6 ёш	6-7 ёш
КУТИЛАЁТГАН НАТИЖАЛАР			
<p>иллюстрация, ўйинчоқ, халқ амалий санъати асарларини ўрганишда эмоционал таъсирланади; табиат объектларида, ўйинчоқ, болаларнинг ўз кийимларида ранглар жилосини англайди; таниш қўшиқларни билади; диққат билан товуш, оҳангларни тинглайди;</p>	<p>Ўзбекистон халқ амалий санъати ҳақида илк тушунчага эга (сўзана, керамика); санъатга тегишли касбларнинг айримлари ҳақида тушунчага эга (рассом, бастакор, актёр); айрим санъат турлари ва жанрларини фарқлайди (қўшиқ, рақс, мусиқа, шеърийат, топишмоқ, расм, ҳайкалтарошлик);</p>	<p>мусиқий асарга ҳиссий муносабат билдиради; мусиқага монанд ҳаракатлар ўйлаб топиши мумкин; бадий асарлар қаҳрамонлари ролини ўйнаши мумкин; амалий санъат турлари ҳақида бирламчи тушунчага эга; шахсий лойиҳалар яратишда ғоялар билдиради; мусиқада услубларни фарқлайди;</p>	<p>шеърни ифодали ўқиб бера олади; таниш асарларни мустақил сўзлаб беради, уларни саҳналаштиришда иштирок этади; шеърини ва насрий бадий асарларга муносабат билдиради; мусиқий асарнинг характерини аниқлашга қодир;</p>

<p>тасвирий санъат элементларидан фойдаланади.</p>	<p>айрим архитектура қурилмалари ҳақида тушунчага эга (яшаш жойи ва жамоат жойи); кўшиқ ва наволарда юқори ва паст товушларни фарқлайди; айрим мусиқий асбобларнинг чалинишини фарқлайди (пианино, дутор, доира); муסיқага монанд рақсга тушиши мумкин.</p>	<p>кичик сценарийлар тузиб, сахна кўринишлари ташкил эта олади; табиий материаллардан қўл ишлари ясайди; кийимларни безаши, гулдасталар тузиши, содда рецепт асосида таом тайёрлаши мумкин.</p>	<p>болалар шоири, ёзувчиси ва бастакорлари ҳамда уларнинг асарларини билади; тасвирий санъат турларини фарқлайди.</p>
--	---	---	---

ИЖОДИЙ РИВОЖЛАНИШ

Кичик соҳа: Бадий-ижодий қобилиятлар

Талаб: Бола атрофдаги борлиқни ижодий ўзгартириш малакасига эга

3-4 ёш	4-5 ёш	5-6 ёш	6-7 ёш
--------	--------	--------	--------

КУТИЛАЁТГАН НАТИЖАЛАР

<p>тасвирий материаллар номини билади ва тўғри қўллайди; содда композициялар, алоҳида буюмларни чизади; тасвирланаётган предметларга мос рангларни танлайди ва бўйайди; болалар мусиқий асбобларида (бубен, най, ксилофон) чалишга тақлид қилади; болалар гуруҳи билан кўшиқ айтади; рақсга тушади (жуфтликда айланади, оёқлари билан депсинади, предметлар билан муסיқага монанд ҳаракатланади); пластилиндан берилган содда шаклларни ясайди;</p>	<p>предметлар шаклини аниқ кўрсатган ҳолда қисмларга бой тасвирлар чизади; сюжетли расм, предмет ва персонажлар чизади; шаклларни турли техника асосида бўйайди; лой, хамир ва пластилиндан ясайди; фаолияти бошида кўз олдида келтириб тасаввур қилади; хорда ва яккахон кўшиқ айтади; рақс ҳаракатларини ҳиссиётларни намоён этиш ва мулоқот воситаси сифатида қабул қилади; муסיқий асбобларда чалади (кўнғирокча, доира, металлофон, уч бурчак);</p>	<p>мураккаб предметлар чизади ва уларни декоратив нақшлар билан ясатади (чойнак, гилам, рўмол, лаган); хотира ёки тасаввурига кўра сюжет яратади; қоғоздан ва табиат материалларидан аппликация-ҳажмли оранжировкалар яратади (силуэтлар, откриткалар, китоб ёрлиқлари); муҳит ёки шахсий лойиҳаларини ясатади; қоғоз буклаш, йиртиш, қирқиш йўли билан шаклларнинг ҳаракати ва пропорцияларини ёритган ҳолда кичик сюжетли композициялар яратади; тенгдошлари билан ижодий ўйинлар яратиши мумкин; шахсий ишларида турли ифода воситаларини қўллайди;</p>	<p>турли предметлардан композициялар яратади; индивидуал ва жамоада кўшиқ айта олади; рақсда ҳаракатларига жило берган ҳолда шахсий намуна яратиши мумкин; муסיқий асбобларда яккахон ёки оркестрда жўр бўлиб чалиши мумкин; ғоя яратади ва татбиқ этади; мақсадга эришишда ўриндош сифатида турли предметлар қўллайди; турли спектаклларда рол ижро этиб иштирок этади; оламни ўзгартиришда инсоннинг яратувчи ролини англайди;</p>
---	--	--	--

тайёр шакллардан тасвирлар яратади, турли шаклдаги қоғозларни ясатади; қумдан турли шакл ва пирамидалар куради.	катталар ёрдамида бармоқлар театри сахна кўринишларида иштирок этади.	жамоавий лойиҳаларда ғоялар таклиф этади.	буюмларни иккиламчи қўллашда ғоялар таклиф этиши мумкин.
---	---	---	--

Мактабгача таълим ташкилотининг ДАВЛАТ ЎҚУВ ДАСТУРИ

1-боб. Умумий қоидалар

1. Мактабгача таълим ташкилотининг давлат ўқув дастури (кейинги ўринларда – давлат ўқув дастури) мактабгача таълим ташкилотининг мақсад ва вазифалари, ўқув-тарбиявий фаолиятнинг асосий ғоялари, шунингдек, боланинг таълимнинг кейинги босқичига ўтишидаги асосий компетенцияларини белгилаб беради.

2. Давлат ўқув дастури Ўзбекистон Республикаси ҳудудида жойлашган қуйидаги таълим ташкилотларида қўллаш учун мажбурий ҳисобланади:

давлат мактабгача таълим ташкилотлари;

мактабгача таълим соҳасида хизмат кўрсатувчи нодавлат ташкилотлар;

мактабгача гуруҳларга эга бўлган “Меҳрибонлик” уйлари ва “Болалар шаҳарчалари”;

мактабгача ва бошланғич таълимни назорат қилувчи мактабгача таълим бошқаруви органлари.

3. Давлат ўқув дастури вариатив ўқув дастурларини яратишда мажбурий таянч ҳужжат ҳисобланади.

Таълим ташкилотлари Ўзбекистон Республикаси Мактабгача таълим вазирлиги томонидан тасдиқланган вариатив ўқув дастурларидан фойдаланиш ҳуқуқига эга.

4. Таълим ташкилоти давлат ўқув дастури асосида ўзининг ишчи ўқув дастурини ишлаб чиқиш ҳуқуқига эга. Таълим ташкилотининг ишчи ўқув дастури ташкилот педагоглари томонидан ота-оналарни жалб этган ҳолда тузилади ва белгиланган тартибда тасдиқланади.

2-боб. Мактабгача таълим ташкилотида таълим жараёнининг мақсади ва асосий принциплари

5. Мактабгача таълим ташкилотида таълим жараёнининг мақсади – болаларда умумий компетенциялар ва ривожланиш соҳалари компетенцияларини шакллантириш учун тегишли шароитлар яратишдан иборат.

6. Мактабгача таълим ташкилотида таълим жараёнининг асосий принциплари қуйидагилардан иборат:

бола ҳуқуқлари, унинг ўзига хос ривожланиш хусусияти ва салоҳиятини ҳисобга олиш;

таълим жараёнида барча турдаги ривожланиш соҳаларининг ўзаро боғлиқлиги;

боланинг саломатлигини асраш ва мустаҳкамлаш, унинг эҳтиёжлари, шу жумладан, ҳаракатланиш эҳтиёжларини қондириш;

боланинг ижодий қобилиятларини қўллаб-қувватлаш;

ўйин орқали таълим бериш ва ривожлантириш;

боланинг ривожланиши ва ижтимоий мослашиши учун қулай муҳит яратиш;

бола учун хавфсиз муҳитни таъминлаш;

мактабгача таълим ташкилотининг оила, маҳалла ва мактаб билан ҳамкорлиги;

миллий маданий анъаналар қадриятини ошириш ва бошқа миллатлар маданиятига ҳурмат, бошқа миллатлар маданиятининг ўзига хос хусусиятларини ҳисобга олиш.

3-боб. Мактабгача таълим ташкилотида боланинг ривожланишини қўллаб-қувватлаш ва уни амалга ошириш, қўшимча таълим хизматлари, ота-оналар билан ҳамкорлик

7. Боланинг мактабгача таълим ташкилотидаги ривожланишини қўллаб-қувватлаш ва унинг амалга оширилиши учун мактабгача таълим ташкилоти раҳбари жавобгар бўлади.

8. Қўшимча таълим хизматлари мактабгача таълим ташкилоти томонидан имкониятлардан келиб чиққан ҳолда болалар ва аҳоли эҳтиёжларига мос равишда ташкил этилади.

Қўшимча таълим хизматлари факультатив ҳисобланади ва уларни ташкил қилишда кўнгиллилар (волонтёрлар), ота-оналар ва ҳомийлар иштирок этиши мумкин.

9. Мактабгача таълим ташкилотида алоҳида эҳтиёжга эга бўлган болаларни қўллаб-қувватлаш ва уни амалга ошириш учун мактабгача таълим ташкилоти раҳбари жавобгар бўлади.

Зарурат туғилганда, педагоглар таркиби ва мактабгача таълим ташкилоти раҳбарияти, тор ихтисослик мутахассисларини жалб этган ҳолда бола (унинг ривожланиши) учун ўқув-тарбиявий фаолиятнинг индивидуал режасини тузади.

10. Боланинг ҳар томонлама ривожланишини таъминлаш учун мактабгача таълим ташкилоти ота-оналар билан ўзаро ҳамкорликнинг қуйидаги шакллари ташкил қилиши мумкин:

ота-оналарнинг мактабгача таълим ташкилоти борасидаги фикрларини ҳисобга олиш;

илк ривожланиш масалаларида ота-оналарга билим бериш;

ота-оналарни ўқув-тарбиявий жараёнда фаол қатнашишга жалб этиш;

ота-оналарнинг ташкилот ҳаётида иштирок этиш борасидаги ташаббусларини қўллаб-қувватлаш.

4-боб. Мактабгача ёшдаги болаларга таълим беришда алоҳида ёндашув

11. Мактабгача ёшдаги болаларга таълим беришда алоҳида ёндашув ўсиб бораётган бола шахсини ҳаётга тайёрлаш, унда ҳаётий муҳим масалаларни ҳал қилиш учун зарур бўлган, ахлоқий меъёр ва қадриятларни ўзлаштириш, бошқа инсонлар билан мулоқот қилиш, “Мен” образини қуриш билан боғлиқ бўлган фаолият усуллари шакллантиришга тайёргарликни назарда тутати.

Бошланғич муҳим компетенциялар боланинг фаолият ва ахлоқ субъекти сифатидаги яхлит ривожланишини талаб этади.

Компетенция боланинг билим, кўникма, малака ва қадриятлари мажмуидир. Бошланғич компетенциялар, ривожланиш соҳасидан қатъи назар, бола шахси шаклланиши учун асос бўлиб хизмат қилади.

5-боб. Мактабгача ёшдаги боланинг компетенциялари

1-§. Мактабгача ёшдаги (6-7 ёш) боланинг умумий муҳим компетенциялари

12. Мактабгача ёшдаги (6-7 ёш) боланинг умумий муҳим компетенциялари қуйидагилардан иборат:

коммуникатив компетенция – мулоқот воситаларидан турли вазиятларда фойдалана билиш кўникмаси;

ўйин компетенцияси – боланинг ўйин жараёни ва уни ташкил қилишда тажриба, билим ва кўникмалардан ижодий фойдаланиши. Ўқув-тарбиявий фаолият учун асос ҳисобланади;

ижтимоий компетенция – ҳаётий вазиятларда катталар ва тенгдошлар билан мулоқотда ахлоқ қоидалари ва меъёрларига риоя қилган ҳолда ўзини тутиш маҳорати;

билиш компетенцияси – атрофдаги оламни онгли равишда идрок қилиш ва олинган билим, кўникма, малака ва қадриятлардан ўқув ва амалий вазифаларни ҳал қилиш учун фойдаланиш.

2-§. Боланинг ривожланиш соҳалари компетенциялари

13. Боланинг компетенциялари бола ривожининг қуйидаги соҳаларида белгиланади:

жисмоний ривожланиш ва соғлом турмуш тарзининг шаклланиши;
ижтимоий-ҳиссий ривожланиш;
нутқ, мулоқот, ўқиш ва ёзиш малакалари;
билиш жараёнининг ривожланиши;
ижодий ривожланиш.

3-§. “Жисмоний ривожланиш ва соғлом турмуш тарзини шакллантириш” соҳаси компетенциялари

14. “Жисмоний ривожланиш ва соғлом турмуш тарзининг шаклланиши” соҳасидаги ўқув-тарбиявий фаолият якунланганидан сўнг 6-7 ёшли бола:

ўз имкониятлари ва ёши билан боғлиқ жисмоний ривожланиш меъёрларига мос равишда жисмоний фаоллик кўрсатади;

турли ҳаракатчанлик фаоллигини уйғун равишда ва мақсадли бажаришни билади;

турли ҳаётий ва ўқув вазиятларида майда моторика кўникмаларидан фойдаланади;

ўз ҳаракатларини ҳиссиёт ва сезги органлари ёрдамида бошқаради;

шахсий гигиена малакаларини қўллайди;

соғлом турмуш тарзи ва овқатланиш асосларини билади;

хавфсиз ҳаётий фаолият асослари қоидаларига риоя қилади.

4-§. “Ижтимоий-ҳиссий ривожланиш” соҳаси компетенциялари

15. “Ижтимоий-ҳиссий ривожланиш” соҳасидаги ўқув-тарбиявий фаолият якунига етганидан сўнг 6-7 ёшли бола:

ўз “Мен”и ва бошқа инсонларнинг ҳаётий фаолият муҳитидаги роли тўғрисида тасаввурга эга бўлади;

ўз ҳиссиётларини бошқаради ва уларни вазиятга мос равишда ифодалайди;

ўзгаларнинг ҳиссиётларини фарқлайди ва уларга мос равишда жавоб беради;

катталар ва тенгдошлар билан вазиятга мос равишда мулоқот қилади;

мураккаб вазиятлардан конструктив чиқиш йўллари топади.

5-§. “Нутқ, мулоқот, ўқиш ва ёзиш малакалари” соҳаси компетенциялари

16. “Нутқ, мулоқот, ўқиш ва ёзиш малакалари” соҳасидаги ўқув-тарбиявий фаолият якунига етганидан сўнг 6-7 ёшли бола:

нутқни эшитади ва тушунади;

ўз нутқида тўғри талаффуз, қулай грамматик шакллар ва хилма-хил гап конструкцияларидан фойдаланади;

иккинчи тилни ўрганишга қизиқиш намоён қилади;

иккинчи тилни эгаллаш бўйича дастлабки билимларини кўрсатади;

бадий адабиёт асарларига қизиқиш намоён қилади;

сўзнинг луғавий, бўғинли ва фонетик тузилиши тўғрисида тасаввурга эга бўлади;

турли маъно шаклларини мустақил равишда тузиш ва сўзлаб беришни билади;

ёзишнинг дастлабки малакалари ва воситаларидан фойдаланишни билади.

6-§. “Билиш жараёнининг ривожланиши” соҳаси компетенциялари

17. Билиш жараёнининг ривожланиши соҳасидаги ўқув-тарбиявий фаолият якунига етганидан сўнг 6-7 ёшли бола:

билим олишга фаол қизиқишни намоён этади;

ўқув ва ҳаётий фаолият учун ахборотни мустақил равишда топади ва ундан фойдаланади;

предметлар, воқеалар ва кўринишлар ўртасидаги оддий алоқаларни тушунади ва уларни яхлит бир бутунлик сифатида идрок қилади;

рақамлар, ҳисоб-китобни билади ва уларни ҳаётда қўллайди;

макон, шакл ва вақтга мос равишда иш тутаяди;

элементар математик ҳисоблашларни амалга оширади;

атроф муҳитдаги воқеа-ҳодисалар ва кўринишларни кузатади ҳамда тадқиқ қилади;

атроф муҳитга нисбатан эҳтиёткорона ва ғамхўр муносабатни намоён этади.

7-§. “Ижодий ривожланиш” соҳаси компетенциялари

18. “Ижодкорлик” соҳасидаги ўқув-тарбиявий фаолият якунига етганидан сўнг 6-7 ёшли бола:

санъат ва маданиятга қизиқиш намоён қилади;

миллий анъаналарни қадрлайди ва уларни кундалик ҳаётнинг бир қисми сифатида идрок этади;

санъатнинг муайян турини афзал кўришини мустақил равишда ифодалайди;

олинган билим ва кўникмалардан турли ҳаётий вазиятларда ўз ижодий режаларини тузиш ва татбиқ қилиш учун фойдаланади;

инсоннинг дунёни ўзгартиришдаги яратувчанлик ролини тушунади.

6-боб. Ўқув-тарбиявий фаолият

19. Ўқув-тарбиявий фаолият Ўзбекистон Республикасининг илк ва мактаб ёшидаги болаларни ривожлантиришга оид давлат талаблари асосида амалга оширилади.

Мактабгача таълим ташкилоти ўқув ва тарбиявий фаолиятини ўқув йиллари бўйича ташкил қилади.

Ўқув йили 2 сентябрда бошланади ва 31 майгача давом этади.

1 июндан 31 августгача МТТда ёзги соғломлаштириш даври ташкил этилади.

20. Ўқув-тарбиявий фаолият гуруҳнинг кундалик иш тартибига таянади ва унда педагог томонидан режалаштирилган кундалик ҳаракатлар, болалар ўйинлари, бўш вақт ва ўқув-тарбиявий фаолият турлари навбатма-навбат амалга оширилади.

Ўқув-тарбиявий фаолият таълим ва ижтимоий эҳтиёжлар (саломатлик, овқатланиш ва хавфсизлик)ни қондириш мақсадида боланинг ёши ва индивидуал ривожланишига асосланувчи ўқув режасига мувофиқ олиб борилади. Ўқув-тарбиявий фаолият бола ҳаёти ва унинг атрофини ўраб турган муҳитдан келиб чиқувчи ягона бир бутун мавзуга бирлаштирилади.

Ўқув-тарбиявий фаолиятни режалаштириш таълим шароитларига боғлиқ ҳолда интеграция, хилма-хиллик ва мослашувчанлик тамойилларидан таркиб топади.

21. Ўқув-тарбиявий фаолиятда қуйидаги режалаштириш турлари мавжуд:

йиллик мавзули (тематик);

ҳафталик.

Режалаштиришда фаолиятнинг мақсадлари, мавзуси, мазмуни ва турлари ифодаланади. Фаолият турини танлашда нафақат ўқув-тарбиявий фаолиятнинг

умумий мақсадлари, балки ривожланиш соҳалари бўйича мақсадлар, фаолият мазмуни ва турларини интеграциялаш ҳам ҳисобга олинади.

Режалаштиришда кун тартибини ҳисобга олиш зарур. Кун тартиби иш суръатини белгилайди ва болага бир фаолиятдан бошқасига осон ўтишда ёрдам бериши лозим. Шунингдек тутиш жоизки, ўзининг мактабгача ёшдаги болаларнинг асосий фаолияти ҳисобланади. Кун тартибини тузишда кундузги уйқу, дам олиш вақти ва сайрга чиқиш вақти ҳисобга олинади.

22. Йиллик мавзули режада ҳар бир ёш гуруҳи учун ой мавзулари ва ҳафта мавзулари акс эттирилади. Мактабгача таълим ташкилоти ҳудуд ёки бошқа хусусиятларни ҳисобга олган ҳолда ўзининг йиллик мавзули режасини тузишга ҳақли. Мазкур мавзули режа мактабгача таълим ташкилотининг “Педагогик кенгаши”да тасдиқланади.

23. Ҳафталик режа йиллик мавзули режага асосланади ва ҳафтанинг кичик мавзулари, шунингдек, мазкур мавзу бўйича ўтказиладиган тадбирларни ўз ичига олади.

Ҳафталик режа барча ривожланиш соҳалари бўйича мақсадларни белгилаш, тегишли марказларни тайёрлаш, машғулотларни ҳафта мавзусига мос равишда тақсимлашга йўналтирилган. Ҳафта мавзуси барча эркин фаолият марказлари орқали ўтиши лозим. Ҳафталик режада гуруҳдаги ва сайр вақтидаги дидактик ва ҳаракатли ўйинлар режалаштирилади. Болалар билан олиб бориладиган ишнинг мазмуни ва изчиллиги фаолият тури (фаол фаолият / пассив фаолият; индивидуал фаолият / кичик гуруҳда / катта гуруҳда; тарбиячи раҳбарлиги остида ўтадиган фаолият / бола раҳбарлиги остида ўтадиган фаолият) ва уни ўтказиш жойи (хона ичидаги фаолият / кўчадаги фаолият)ни ҳисобга олган ҳолда режалаштирилиши керак.

Ҳафталик режа хилма-хил ва мослашувчан бўлиши лозим. Бошқача айтганда, об-ҳаво ўзгариши ва боланинг қизиқувчанлигини ҳисобга олган ҳолда режалаштириладиган фаолият бошқасига алмаштирилиши ёки фаоллик вақти бироз кўпроқ ёхуд камроқ вақтга мўлжалланиши мумкин. Масалан, агар тарбиячи баҳорги гуллаган боғга боришни режалаштирган бўлса-ю, об-ҳаво жуда ёмғирли бўлса, бу тадбирни хонада ўтказишнинг имкони бўлган бошқа тадбирга алмаштирилиши мумкин.

24. Ҳафталик режа – бу тарбиячининг иш журнали ва машғулотлар ишланмасидан ташкил топади. Тарбиячининг иш журнали қуйидаги бўлимларни ўз ичига олади:

титул варағи;

гуруҳнинг илиқ ва совуқ даврдаги кун тартиби;

эрталабки бадан тарбия комплекси;

гуруҳда сентябрдан августгача бўлган таълим жараёнини режалаштириш таркибига эрталабки суҳбат, сайр, куннинг иккинчи ярми киради;

ҳафталик иш таҳлили;

иловалар.

25. Машғулотлар конспектларида мақсад, фаолиятнинг қисқача таърифи, зарур жиҳозлар ифодаланadi. Мазкур конспектлар тавсиявий хусусиятга эга ва тарбиячи томонидан ижодий ўзгартирилиши мумкин.

7-боб. Боланинг ривожланиш соҳалари бўйича ютуқлари

26. Давлат ўқув дастури бола ривожига индивидуал ёндашув, унинг шахсини ҳурмат қилиш, унинг манфаатлари, эҳтиёжлари ва ривожланиш даражасини ҳисобга олиш, ҳиссий қулайлик борасида ғамхўрлик қилиш, эркин ижодий ўзини ўзи кўрсатиши учун шароитлар яратишга интилишни назарда тутadi. Режалаштириш билан бирга бола ривожланишини кузатиб бориш педагог фаолиятида муҳим аҳамият касб этади.

27. Педагог болани ва унинг ўзини тутиши сабабларини яхшироқ тушуниш, бола ривожини, унинг ички дунёсини кўриш, қўллаб-қувватлаш, ривожланиш йўллариини белгилаш, эҳтиёж ва манфаатларини аниқлаш учун бола ҳаётини мунтазам кузатиб боради. Педагогик кузатувлар асосида таълим фаолиятини режалаштириш ишлаб чиқилади ва такомиллаштириб борилади.

Боланинг индивидуал ривожланишини кузатиш учун Ўзбекистон Республикасининг илк ва мактаб ёшидаги болалар ривожланишига оид Давлат талабларида акс эттирилган соҳалар ва соҳа остилари ҳамда кутилаётган натижалар, олинган малака ва кўникмалар таҳлил қилинади.

28. Боланинг ривожланиш харитаси 3 дан 7 ёшгача бўлган даврни ўз ичига олади, ҳар бир бола учун индивидуал тарзда йилига уч марта тўлдирилади. Мактабгача таълим ташкилотидан чиқишда 6-7 ёшдаги боланинг мактабга тайёрлик харитаси тўлдирилади (фақат мактабгача ташкилот битирувчилари учун).

29. Мактабга тайёрлик деганда болада умумий компетенциялар ва ривожланиш соҳалари компетенцияларининг шаклланганлиги тушунилади. Бу харита мактабгача таълим ташкилотининг ҳар бир битирувчиси учун тўлдирилади. Унда Давлат дастурига мувофиқ ривожланишнинг бешта соҳаси (бола компетенциялари) бўйича кутилаётган натижалар ифодаланadi.

30. Тарбиячига у ёки бу натижа қандай даражада акс этаётганини белгилаш таклиф этилади. Ривожланишнинг бешта соҳаси (бола компетенциялари) умумлаштирилади ва тавсия ҳамда таклифлар кўринишида ота-оналар эътиборига ҳавола этилади.

8-боб. Ривожлантирувчи муҳитни ташкил қилиш

31. Мактабгача таълим ташкилотида ривожлантирувчи муҳитни ташкил этишда болаларнинг ўзига хос белгиларга эга бўлган ёшга доир хусусиятлари ва эҳтиёжларини ҳисобга олиш муҳим аҳамият касб этади.

32. Ривожлантирувчи муҳит мазмуни:

мактабгача таълим ташкилотининг кўргазмали-ривожлантирувчи муҳити мазмуни маданий-тарихий қадриятларга: миллий ва минтақавий анъаналар; табиат, иқлимдан келиб чиқувчи хусусиятларга мос бўлиши лозим;

муҳит мазмуни бирламчи дунёқараш асосларини шакллантириш, боланинг муваффақиятли ижтимоий мослашувига ёрдам бериши лозим.

Мактабгача таълим ташкилоти таълим дастурини тузиш бўйича ТАВСИЯЛАР

Мактабгача таълим ташкилоти таълим дастури (кейинги ўринларда – Дастур) – Мактабгача таълим ташкилоти давлат ўқув дастурига асосан муайян ёш гуруҳида ташкил этиладиган таълим жараёнини амалга оширишга хизмат қилувчи муҳим ҳужжат бўлиб, у қўйилган мақсадларга эришишни таъминлаши лозим.

Дастур – муҳим восита бўлиб, унинг ёрдамида тарбиячилар (мутахассислар) Ўзбекистон Республикасида илк ва мактабгача ёшдаги болалар ривожига оид Давлат талабларига мувофиқ муайян ёш гуруҳидаги болалар учун энг мақбул ва самарали шакллар, методлар ва таълим жараёнини ташкил қилиш йўллари белгилайдилар.

Дастур мажбурий қисм ва таълим жараёни иштирокчилари томонидан шакллантириладиган қисмдан ташкил топади. Ҳар икки қисм илк ва мактабгача ёшдаги болалар ривожига оид давлат талабларини амалга ошириш нуқтаи назаридан ўзаро бир-бирини тўлдирувчи ҳамда зарур таркибий қисм ҳисобланади.

Дастурнинг мажбурий қисми барча бешта таълим соҳаси: жисмоний ривожланиш ва соғлом турмуш тарзини шакллантириш; нутқ, мулоқот, ўқиш ва ёзиш кўникмалари; билиш жараёнининг ривожланиши; ижтимоий-ҳиссий ривожланиш ҳамда ижодий ривожланишни амалга оширишга комплекс ёндашувни назарда тутади.

Дастур тарбиячи (мутахассис) илк ва мактабгача ёшдаги болалар ривожига оид давлат талаблари асосида болалар ривожланишининг муайян шароитлари, эҳтиёжлари ва хусусиятларини ҳисобга олган ҳолда таълимнинг индивидуал педагогик моделини қандай яратаётганини кўрсатиб бериши лозим.

Дастур учта асосий бўлимни қамраб олади:

мақсадли – бу тушунтириш хати ҳамда дастур ўзлаштирилишининг режалаштириладиган натижаларини ўз ичига оладиган бўлим;

мазмунли – бу Дастурнинг умумий мазмунини ифодаловчи ва болалар шахсининг тўлақонли ривожланишини таъминловчи бўлим;

ташкилий – бу Дастурнинг моддий-техник таъминоти таърифини, таълим ва тарбиянинг методик материаллар ва воситалар билан таъминланганлигини, кун тартибини, шунингдек, тадбирлар, байрамлар, ривожлантирувчи муҳитни ўз ичига олувчи бўлим.

Дастур мактабгача таълим ташкилотининг педагогик кенгашида муҳокама қилинади ва директор буйруғи билан тасдиқланади.

Ўқув дастурининг намунавий тузилмавий таркибий қисмлари:

1. Титул варағи

Давлат мактабгача таълим ташкилоти номи

Педагогик кенгаш томонидан
қабул қилинди:
Баён
№ _____ сана _____

Тасдиқланди:

Ташкилот директори: № _____

“ _____ ”

Ф.И.О.

**№ Давлат мактабгача таълим ташкилоти
ДАСТУРИ**

Тузувчи

Ф.И.О _____

Тоифаси _____

Педагогик стажи _____

Лавозими _____

20 ____ й. _____

2. Мундарижа саҳифалар кўрсатилган ҳолда Дастурнинг барча қисмлари, параграфлар, бўлимлар номи, адабиётлар ва иловалар рўйхати, матнда мавжуд бўлган барча сарлавҳаларни ўз ичига олади. Уларнинг таърифи иш мазмунига тўлиқ мос келиши, қисқа, аниқ ва изчил бўлиши ҳамда унинг ички мантиқий қонуниятларини аниқ ифодалаши лозим.

3. Мақсадли бўлим таркибига тушунтириш хати киради ва унда Дастур ишлаб чиқилишига асос бўлган норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар, шунингдек, таълим жараёнини ташкил қилишнинг турли шакллари, методлари ва йўллари кўрсатилиши муҳим аҳамият касб этади.

Шунингдек, қуйидагилар ҳам таърифланиши лозим:

Дастур бўйича таълим олаётган тарбияланувчиларнинг ёшга оид, рухий ва индивидуал хусусиятлари;

Дастурнинг мақсади;

Дастурнинг вазифалари;

Дастурни амалга ошириш муддати;

асосий тамойиллар;

бола шахсининг асосий тавсифлари.

Дастурнинг мақсадли йўналишлари таърифи мактабгача таълим ташкилотининг Давлат ўқув дастури ҳамда Ўзбекистон Республикасида илк ва мактабгача ёшдаги болалар ривожига оид Давлат талабларининг мақсадли йўналишларига мос келиши лозим.

4. Мазмунли бўлимга бола ривожининг бешта таълим соҳаси йўналишларига мос равишдаги таълим фаолиятининг таърифи киради: таълим соҳасининг вазифалари, таълим фаолиятининг мазмуни, таълим фаолиятининг натижалари, минтақавий таркибий қисм (компонент), таълим соҳасини амалга ошириш бўйича таълим фаолиятини ташкил қилиш шакллари.

Комплекс-мавзули режалаштириш (барча бешта таълим соҳасини амалга оширишни ҳисобга олган ҳолда).

Мазкур кичик бўлимнинг таърифи интегратив моделни кўзда тутди ва у ҳафта мавзусини фаолиятнинг турли кўринишларида, шаклларида, таълим жараёнининг барча иштирокчилари билан биргаликда очиб беради. Дастурда ифодаланган комплекс-мавзули режалаштиришнинг таркибий қисми жадваллар кўринишида тақдим этилиши мумкин. Комплекс-мавзули режада Дастурдаги бўлимлар ва мавзуларни ўрганиш кетма-кетлиги очиб берилади. Таълим фаолиятининг тақсимоти, болалар билан ишлаш шакллари ва якуний тадбирлар кўрсатилади.

5. Ташкилий бўлим.

Мазкур бўлимда кун тартиби, ўқув йили тузилмаси, таълим фаолияти жадвали (норматив ҳужжатларга мувофиқ), ёшни ҳисобга олган ҳолда ривожлантирувчи муҳитни ташкил қилиш, тарбияланувчиларнинг ёши ва индивидуал хусусиятлари, уларнинг таълим эҳтиёжлари ва қизиқишларини ҳисобга олган ҳолда Дастурни амалга оширишининг турли шакллари, метод ва воситаларининг қисқача таърифи берилади. Шунингдек, турли хил фаолиятнинг ўзига хос рухий-педагогик хусусиятлари, тарбияланувчиларнинг оилалари билан ўзаро ҳамкорлик турлари ифодаланиши мумкин.

6. Дастурни амалга ошириш шартлари:

моддий-техник таъминот;

ўқув-методик таъминот (дастурлар, технологиялар, ўқув қўлланмалари, илмий-методик ва ўқув-методик адабиётлар, болалар, ота-оналар учун мўлжалланган адабиётлар, интернет-ресурслар, таълимий CD-дисклар, дидактик материаллар, ҳужжатлар).

7. Фойдаланилаётган адабиётлар рўйхати.

8. Дастурга иловалар, уларда қуйидаги материаллар (ҳужжатлар тўплами) берилиши мумкин:

машғулотлар ишланмалари, хордиқ, байрамлар сценарийлари ва ҳ.к;

тарбиячи ишининг чуқурлаштирилган йўналиши бўйича иш дастури (режаси);

ўйинлар ва ўйинли машқлар таърифи;

педагоглар ва ота-оналар учун маҳорат мактаби сценарийлари;

ҳар бир ёш бўйича илова қилинадиган методик жилд-тўпламлар;

ота-оналар учун тарбияланувчиларнинг оилалари билан ҳамкорликнинг турли шакллари сценарийлари (маслаҳатлар, давра суҳбатлари, тренинглар, практикумлар, семинарлар).

Болалар тўлик кун мобайнида бўладиган гуруҳнинг намунавий кун тартиби

Т/р	Кун тартиби	3-4 ёш	4-5 ёш	5-6 ёш	6-7 ёш
1.	Болаларни қабул қилиш, мустақил фаолият, ўйинлар, эрталабки бадантарбия	7.00-8.20	7.00-8.25	7.00-8.30	7.00-8.30
2.	Нонуштага тайёргарлик, нонушта	8.20-8.50	8.25-8.50	8.30-8.50	8.30-8.50
3.	Мустақил фаолият, ўйинлар	8.50-9.00	8.50-9.00	8.50-9.00	8.50-9.00
4.	Ўйинли таълим фаолияти	9.00-9.40	9.00-9.50	9.00-10.00	9.00-10.50
5.	Дидактик ўйинлар, мустақил фаолият	9.40-10.00	9.50-10.00	10.00-10.35	-----
6.	Сайрга тайёргарлик, сайр	10.00-12.00	10.00-12.10	10.35-12.25	10.50-12.35
7.	Сайрдан қайтиш, ўйинлар	12.00-12.20	12.10-12.30	12.25-12.40	12.35-2.45
8.	Тушликка тайёргарлик, тушлик	12.20-12.50	12.30-13.00	12.40-13.10	12.45-13.10
9.	Ухлашга тайёргарлик, кундузги уйқу	12.50-15.00	13.00-15.00	13.10-15.10	13.10-15.10
10.	Уйқусиз вақт				Эркин фаолият 13.00 – 15.10
11.	Тетиклаштирувчи гимнастика, ҳаво ва сув муолажалари	15.00-15.10	15.00-15.10	15.00-15.10	15.00-15.10
12.	Иккинчи тушликка (полдник) тайёргарлик, иккинчи тушлик	15.15-15.30	15.15-15.30	15.20-15.30	15.20-15.30
13.	Кўшимча таълим, бадий адабиёт ўқиш, мустақил ўйин фаолияти	15.30-16.30	15.30-16.30	15.30-16.30	15.30-16.30
14.	Сайр, мустақил ўйин фаолияти	16.30-17.45	16.30-17.45	16.30-17.45	16.30-17.45
15.	Болаларнинг уйга кетиши	17.45-18.00	17.45-18.00	17.45-18.00	17.45-18.00

Изоҳ. Ҳар бир МТТ болаларнинг ташкилотда бўлиш соатлари миқдоридан келиб чиққан ҳолда ва санитария нормалари, қоидалари ва гигиена нормативларига мувофиқ равишда ўз кун тартибини ишлаб чиқиши мумкин. Бунда, ўйин-таълим фаолияти кундузги уйқунини ҳисобга олган ҳолда камида 15% ни, кундузги уйқунини ҳисобга олмаганда камида 38% ни, болаларнинг очиқ ҳавода бўлиши камида 38% ни, мустақил ўйин фаолияти камида 24% ни, соғлом турмуш тарзини шакллантириши (санитария-гигиена кўникмалари) камида 20% ни, ота-оналарни болалар ривожини тараққиёти тўғрисида хабардор қилиши камида 3% ни ташкил этиши зарур.

Қисқа муддатли гуруҳларнинг намунавий кун тартиби

8:30-12:00 (3,5 соат) 1-смена		
1.	Қабул қилиш, назорат ўтказиш, эрталабки гимнастика	8:00-8:40
2.	Эрталабки учрашув	8:40-9:00
3.	Ўйинли таълим фаолияти	9:00-10:30
4.	Ўйин, мустақил машғулотлар, лойихавий фаолият	10:30-11:00
5.	Иккинчи нонушта	11:00-11:15
6.	Сайр, болаларнинг уйга кетиши	11:35-12:00
7.	Педагоглар учун тушлик танаффус	12:00-13:00
8.	Педагогларнинг иккинчи сменага тайёргарлиги	13:00-13:30
13:30-17:00 (3,5 соат) 2-смена		
1.	Қабул қилиш, назорат ўтказиш,	13:40-14:00
2.	Болаларни кутиб олиш	14:00-15:30
3.	Ўйинли таълим фаолияти	15:30-16:00
4.	Ўйин, мустақил машғулотлар, лойихавий фаолият	16:00-16:20
5.	Иккинчи тушлик	16:20-16:35
6.	Сайрга тайёргарлик	16:35-17:00
7.	Сайр, болаларнинг уйга кетиши	17:30-17:40

Изоҳ. Ўйинли таълим фаолияти камида 43%, коммуникатив ва мустақил фаолият, очиқ ҳавода бўлиши, соғлом турмуш тарзини шакллантириши (санитария-гигиена кўникмалари) – 49%, ота-оналарни болалар ривожси тараққиёти тўғрисида хабардор қилиши – 8% ни ташкил этади.

Йиллик мавзули (тематик) режа

Ойлар	Ой мавзуси	Ой хафталари	Ҳафта мавзулари			
			Ёш гуруҳлари			
			Кичик гуруҳ	Ўрта гуруҳ	Катта гуруҳ	Тайёрлов гуруҳи
Сентябрь	Ўзбекистон – менинг Ватаним	1-ҳафта	Мен ва болалар боғчаси	Мен ва болалар боғчаси	Менинг жанажон Ўзбекистоним	Менинг жанажон Ўзбекистоним
		2-ҳафта	Менинг шаҳрим	Менинг шаҳрим – менинг маҳаллам	Менинг шаҳрим – менинг маҳаллам	Менинг шаҳрим – менинг маҳаллам
		3-ҳафта	Мен ва менинг оилам	Мен ва менинг оилам	Мен ва менинг оилам	Мен ва менинг оилам
		4-ҳафта	Мен ва менинг дўстларим	Мен ва менинг дўстларим	Мен ва менинг дўстларим	Мен ва менинг дўстларим
Октябрь	Куз бўёқлари	1-ҳафта	Олтин куз	Олтин куз	Мавсумий ўзгаришлар Кўчманчи қушлар	Мавсумий ўзгаришлар Кўчманчи қушлар
		2-ҳафта	Сабзавот ва мевалар	Табиат омборхонаси: сабзавотлар, мевалар, резавор мевалар	Табиат омборхонаси: сабзавотлар, мевалар, резавор мевалар	Табиат омборхонаси: сабзавотлар, мевалар, резавор мевалар
		3-ҳафта	Нон ҳаммага даркор	Нон ҳаммага даркор	Нон ҳаммага даркор	Нон ҳаммага даркор
		4-ҳафта	Ўзбекистоннинг оқ олтини	Ўзбекистоннинг оқ олтини	Ўзбекистоннинг оқ олтини	Ўзбекистоннинг оқ олтини

Ноябрь	Транспорт, йўл ҳаракати қоидалари (ЙҲК) Ҳаётий фаолият хавфсизлиги асослари (ҲФХА)	1- ҳафта	Транспорт билан танишув	Ер усти транспорти	Ҳаво, сув ва ер усти транспорти	Ҳаво, сув ва ер усти транспорти
		2- ҳафта	Рангли светофор	Рангли светофор	Эҳтиёткор пиёда ҳафтаси	Эҳтиёткор пиёда ҳафтаси
		3- ҳафта	Тез ёрдам ва ўт ўчириш ёрдами	Шошилинч (тезкор) ҳаракат хизматлари	Шошилинч (тезкор) ҳаракат хизматлари	Шошилинч (тезкор) ҳаракат хизматлари
		4- ҳафта	Бизнинг яхши ишларимиз	Барча касблар муҳим	Бизнинг яхши ишларимиз	Бизнинг яхши ишларимиз
Декабрь	Қиш	1- ҳафта	Қиш	Қиш	Қиш. Конституция куни	Қиш. Конституция куни
		2- ҳафта	Соғлом танда – соғлом рух	Соғлом танда – соғлом рух	Соғлом танда – соғлом рух	Соғлом танда – соғлом рух
		3- ҳафта	Кийим-бош	Мавсумий кийим-бош ва пойабзал	Мавсумий кийим-бош ва пойабзал	Мавсумий кийим-бош ва пойабзал
		4- ҳафта	Янги йил нима?	Янги йил нима?	Янги йил нима?	Янги йил нима?
Январь	Болалар боғчаси	1- ҳафта	Қишки ўйин-кулгилар	Қишки ўйин-кулгилар	Қишки ўйин-кулгилар	Қишки ўйин-кулгилар
		2- ҳафта	Ватан ҳимоячилари куни	Ватан ҳимоячилари куни	Ватан ҳимоячилари куни	Ватан ҳимоячилари куни
		3- ҳафта	Мен ва менинг баданим	Мен ва менинг баданим	Мен ва менинг баданим	Мен ва менинг баданим
		4- ҳафта	Хушмуомалалик алифбоси	Хушмуомалалик алифбоси	Хушмуомалалик алифбоси	Хушмуомалалик алифбоси

Февраль	Ғаройиб дунё	1- ҳафта	Бизнинг иноқ мамлакатимиз	Бизнинг мамлакатимиз – дўстлик ва тинчлик мамлакати	Қўшни мамлакатлар	Қўшни мамлакатлар
		2- ҳафта	Ҳайвонлар ва қушлар билан дўстлашамиз	Ҳайвонлар ва қушлар билан дўстлашамиз	Дунё мамлакатлари	Дунё мамлакатлари
		3- ҳафта	Ўсимликлар билан дўстлашамиз	Ўсимликлар билан дўстлашамиз	Ўзбекистоннинг буюк арбоблари	Ўзбекистоннинг буюк арбоблари
		4- ҳафта	Китоб билан дўстлашамиз	Китоб билан дўстлашамиз	Китоб тарихи	Китоб тарихи ва инсон
Март	Гўзал баҳор	1- ҳафта	Онамнинг куни	Онамнинг куни	Онамнинг куни	Онамнинг куни
		2- ҳафта	Мавсумий ўзгаришлар.	Мавсумий ўзгаришлар.	Мавсумий ўзгаришлар.	Мавсумий ўзгаришлар.
		3- ҳафта	Наврўз байрами	Наврўз байрами	Халқ манбалари. Наврўз байрами	Халқ манбалари. Наврўз байрами
		4- ҳафта	Ҳашаротлар	Ҳашаротлар	Ҳашаротлар	Ҳашаротлар
Апрель	Ер сайёраси – умумий уйимиз	1- ҳафта	Гуллаб-яшнаётган баҳор	Гуллаб-яшнаётган баҳор	Гуллаб-яшнаётган баҳор	Гуллаб-яшнаётган баҳор
		2- ҳафта	Коинот сирлари	Коинот сирлари	Коинот сирлари	Коинот сирлари
		3- ҳафта	Ер сайёраси куни	Қушлар ҳовлиси	Ер сайёраси куни	Ер сайёраси куни
		4- ҳафта	Ўйинчоқларга ғамхўр муносабат	Шаҳарга ғамхўр муносабат	Сайёрани сақла!	Сайёрани сақла!

Май	Асбоблар ва анжомлар	1- ҳафта	Мен ва менинг уйим	Мен ва менинг уйим	Мен ва менинг уйим. Хотира куни	Мен ва менинг уйим. Хотира куни
		2- ҳафта	Мебель	Мебель	Мебель	Мебель. Миллий хунармандчилик
		3- ҳафта	Идишлар	Маиший асбоблар	Идишлар. Миллий нақшлар	Идишлар. Миллий нақшлар
		4- ҳафта	Маиший асбоблар бизнинг ёрдамчиларимиз	Маиший асбоблар бизнинг ёрдамчиларимиз	Маиший асбоблар бизнинг ёрдамчиларимиз	Маиший асбоблар бизнинг ёрдамчиларимиз

Ҳафталик иш режаси
Ой мавзуси: “Ўзбекистон – жанажон юртим!”

Гуруҳ	Тайёрлов гуруҳи					
Мавзу	МЕНИНГ ШАҲРИМ. МЕНИНГ МАҲАЛЛАМ					
Давр	Сентябрнинг 2-ҳафтаси					
Ривожланиш соҳалари бўйича мақсадлар	жисмоний ривожланиш ва соғлом турмуш тарзини шакллантириш	Колоннада бир, икки, тўрт киши бўлиб юриш				
	ижтимоий-ҳиссий (эмоционал) ривожланиш	Ўз ҳиссиётларини назорат қилишни ўрганиш				
	нутқ, мулоқот, ўқиш ва ёзиш кўникмалари	Боланинг оғзаки нутқини мустаҳкамлаш				
	билиш (англаш) орқали ривожланиш	Ватан, маҳалла тўғрисидаги билимларни мустаҳкамлаш				
	ижодий ривожланиш	Ҳамкорликдаги фаолиятга ижобий муносабатни шакллантириш, ритм ҳиссини, мусиқани ҳис этиш фазилатини, ҳаракатларда ритмик ифодалиликни тарбиялаш				
Мавзулар мажмуи (тематика)	Ўзбекистон – жанажон юртим!					
Ривожланиш марказлари	Ўқув-тарбиявий фаолият					
	Душанба	Сешанба	Чоршанба	Пайшанба	Жума	Ресурслар, изох
Эрталабки доира	Дам олиш кунларини қандай ўтказгани ҳақида суҳбат		Қандай кайфиятда келдинг?		Об-ҳаво ҳақида суҳбат	
Қурилиш ва конструкциялаш маркази	Менинг бўлажак уйим		Замонавий шаҳар	Маҳалла кўчалари (узун-қиска)		Қурилиш блоклари, лево, конструктор

Сюжет-ролли ўйинлар ва драмалаштириш маркази	“Бувижонимникида меҳмонда”				“Сартарошхона”	Ниқоблар, кийим-бош, атрибутлар
Тил ва нутқ	“Менинг шахрим, менинг маҳаллам” номли сюжетли расм бўйича суҳбат		Шаҳар истироҳат боғларига экскурсия (АКТ – слайдлар ёрдамида			Сюжетли расмлар, АКТ материаллар
Илм-фан ва табиат маркази	Лой, тош ва қумнинг хусусиятлари			“Кимнинг уйи мустаҳкамроқ?”		Лой, қум, тош, махсус идишлар, шарлар
Санъат маркази	Очиқ ҳавода ўз фикри бўйича расм чизиш			«Обод маҳалла» мавзусида оригами ва аппликация		А-4 қоғоз, рангли қоғоз, бўёқлар, табиий материаллар
Муסיқа ва ритмика маркази	“Шаҳрисабз” қўшиғини тинглаш		“Салом нима дегани” қўшиғи садолари остида куйлаш ва ритмик ҳаракатланиш			Муסיқа маркази, муסיқали дисклар
Катта гуруҳларда ишлаш						

3 дан 7 ёшгача бўлган боланинг ривожланиш ХАРИТАСИ

Боланинг ривожланиш харитасини тўлдириш учун уч циклдан иборат бўлган кузатув олиб борилади: дастлабки (ўқув йили бошида), оралиқ ва якуний.

Дастлабки кузатув ўқув йили бошида ўтказилади (тахминан сентябрь ойи мобайнида). Бу босқичда ҳар бир боланинг бошланғич имкониятлари аниқланади, унинг шу давргача эришган ютуқлари белгиланади. Тарбиячи таълим соҳаларини ўзлаштириш бўйича мавжуд бўлган муаммоларга ҳам эътибор қаратади, боланинг қандай сифатлари қўллаб-қувватлашни талаб этишини, ҳар бир бола учун қандай вазифалар долзарблигини аниқлайди. Кейин боланинг айтилган даврдаги ёшини ҳисобга олган ҳолда унинг ривожланиш соҳалари бўйича ютуқлари харитаси тўлдирилади.

Оралиқ кузатув биринчи ярим йиллик охирида (декабрь, январь) ўтказилади. Бу мониторингни ўтказишдан мақсад болага нисбатан танланган методиканинг тўғрилигини аниқлаш, ривожланиш динамикасини белгилашдан иборат. Мазкур кузатув натижаларига кўра тарбиячи, бошқа мутахассислар билан ҳамкорликда, зарурат туғилган ҳолатларда педагогика жараёнига тузатишлар киритиши мумкин.

Ўқув йили охирида (одатда май ойида) тарбиячи якуний кузатув ўтказади. Мазкур кузатув асосида йил бошида қўйилган вазифалар қандай ҳал қилингани баҳоланади, мазкур бола ривожда кутилаётган янги натижаларни ҳисобга олган ҳолда кейинги педагогик жараёндан кўзда тутилган мақсадлар белгиланади.

Кузатув ўтказишда қуйидаги тамойилларга таяниш лозим:

кузатув бола учун одатий шароитда амалга оширилади ва болага ёрдам беришга йўналтирилган бўлади;

бола ривожига борасида янада ҳолис тасаввур ҳосил қилиш учун кузатув камида икки ҳафта (ёки ой) мобайнида олиб борилади;

тарбиячи бола тўғрисидаги маълумотларни ота-оналар ёки ташкилотнинг бошқа ходимлари билан суҳбатлар жараёнида олиши мумкин;

тарбиячи боланинг мойилликлари, қизиқишларига, унинг мулоқот қилиш ва билим олиш хусусиятларига эътибор қаратиши лозим.

Ўқув йили охирида тарбиячи якуний педагогика кенгашига болалар томонидан ўқув дастури ўзлаштирилишининг сифат даражаси тўғрисида ҳисобот ёзади ва унда болалар томонидан тегишли натижаларга эришилмаган бандлар ҳамда улар нега бажарилмаганлиги сабабларига тўхталиб ўтади (баъзи методикалар ўзлаштирилмагани, тарқатма материаллар, адабиётларнинг етарли бўлмагани, гуруҳ техника воситалари билан етарли даражада таъминланмагани,

боланинг бетоб бўлгани ва дарсларни ўтказиб юборгани, ота-оналарнинг фаол бўлмагани ва ҳ.к.). Ушбу натижалар асосида сабабларни бартараф этиш борасидаги ишлар режалаштирилади ва мазкур гуруҳ учун келаси йилга мўлжалланган вазифалар белгиланади.

Кейинчалик педагог (тарбиячи) бола ютуқлари харитасини йилига камида 3 марта тўлдиради ва эришилган натижани тегишли белги (✓) билан белгилайди. Кузатув ривожланишнинг барча соҳалари бўйича олиб борилади. Агар у ёки бу билим олиш соҳасида индикатор “ишламаса”, педагог (тарбиячи) дафтар ҳошияларига тегишли белгилар қўйиши лозим. Бу бола ривожланишини кузатиш кундалигини юритишда ёрдам беради. Мазкур ташхис (диагностика) асосида педагог (тарбиячи) руҳшунос (психолог), логопед, жисмоний тарбия бўйича йўриқчи ва бошқалар билан ҳамкорликда боланинг ютуқларини ажратади, шунингдек, таълим соҳаларини ўзлаштиришнинг салбий томонларини аниқлайди. Олинган натижаларга мос равишда таълим жараёнига тузатишлар киритилади, шунингдек, индивидуал иш режалаштирилади ва уни амалга ошириш борасидаги вазифалар белгиланади. Ўқув йили охирида (одатда май ойида) ушбу харита бўйича якуний кузатув ўтказилади.

Болаларнинг умумий ўрта таълим муассасасига киргунига қадар умумий ўрта таълимга бир йиллик мажбурий тайёргарлик кўриши учун жавобгарлик уларнинг қонуний вакиллари зиммасига юклатилади.

6-7 ёшдаги боланинг мактабга тайёрлик харитаси

Т/р	Ривожланишнинг кутилаётган натижаси	доимо	кўпинча	баъзан	ҳеч қачон
1	Жисмоний ривожланиш ва соғлом турмуш тарзини шакллантириш				
1.1	ўз имкониятлари ва ёши билан боғлиқ жисмоний ривожланиш меъёрларига мос равишда жисмоний фаоллик кўрсатади				
1.2	турли ҳаракатчанлик фаоллигини уйғун равишда ва мақсадли бажаришни билади				
1.3	турли ҳаётий ва ўқув вазиятларида майда моторика кўникмаларидан фойдаланади				
1.4	ўз ҳаракатларини ҳиссиёт ва сезги органлари ёрдамида бошқаради				
1.5	шахсий гигиена кўникмаларини қўллайди				
1.6	хавфсиз ҳаётий фаолият асослари қоидаларига риоя қилади				
2	Ижтимоий-ҳиссий ривожланиш				
2.1	ўз «Мен»и ва бошқа инсонларнинг ҳаётий фаолият муҳитидаги роли тўғрисида тасаввурга эга бўлади				
2.2	ўз ҳиссиётларини бошқаради ва уларни вазиятга мос равишда ифодалайди				
2.3	ўзгаларнинг ҳиссиётларини фарқлайди ва уларга мос равишда жавоб беради				
2.4	катталар ва тенгдошлар билан вазиятга мос равишда мулоқот қилади				
2.5	мураккаб вазиятлардан амалий чиқиш йўллари топади				
3	Нутқ, мулоқот, ўқиш ва ёзиш кўникмалари				
3.1	нутқни эшитади ва тушунади				

3.2	ўз нуткида тўғри талаффуз, қулай грамматик шакллар ва хилма-хил гап конструкцияларидан фойдаланади				
3.3	иккинчи тилни ўрганишга қизиқиш намоён қилади				
3.4	иккинчи тилни эгаллаш бўйича дастлабки билимларини кўрсатади				
3.5	бадий адабиёт асарларига қизиқиш намоён қилади				
3.6	сўзнинг луғавий, бўғинли ва фонетик тузилиши тўғрисида тасаввурга эга бўлади				
3.7	турли маъно шаклларини мустақил равишда тузиш ва сўзлаб беришни билади				
3.8	ёзишнинг дастлабки кўникмалари ва воситаларидан фойдаланишни билади				
4	Билим олиш жараёнининг ривожланиши				
4.1	билим олишга фаол қизиқишни намоён этади				
4.2	ўқув ва ҳаётини фаолият учун ахборотни мустақил равишда топади ва ундан фойдаланади				
4.3	предметлар, воқеалар ва кўринишлар ўртасидаги оддий алоқаларни тушунади ва уларни яхлит бир бутунлик сифатида идрок қилади				
4.4	рақамлар, ҳисоб-китобни билади ва уларни ҳаётда қўллайди				
4.5	макон, шакл ва вақтга мос равишда иш туттади				
4.6	элементар математик ҳисоблашларни амалга оширади				
4.7	атроф муҳитдаги воқеа-ҳодисалар ва кўринишларни кузатади ҳамда тадқиқ қилади				
4.8	атроф муҳитга нисбатан эҳтиёткорона ва ғамхўр муносабатни намоён этади				
5	Ижодкорлик				
5.1	санъат ва маданиятга қизиқиш билдиради				
5.2	миллий анъаналарни қадрлайди ва уларни кундалик ҳаётнинг бир қисми сифатида идрок этади				
5.3	олинган билим ва кўникмалардан турли ҳаётини вазиятларда ўз ижодий режаларини тузиш ва татбиқ қилиш учун фойдаланади				

5.4	инсоннинг дунёни ўзгартиришдаги яратувчанлик ролини тушунади				
-----	--	--	--	--	--

Изоҳ. Мактабгача таълим ташилотидagi болаларнинг мактабга тайёрлигига оид мазкур харита таълим жараёнининг муваффақиятлилиги ва самарадорлигини аниқлаш, педагогларнинг профессионал малакасини ошириши, таълим жараёни ҳолати сифатини бошқариши имконини беради.

Ўқув йили якунига етганидан сўнг мактабга тайёрлов гуруҳи бўйича ўтказилган мониторингга асосан амалга оширилган ишлар самарадорлиги аниқланади, кутилаётган натижалар билан таққослаш ишлари ўтказилади, муаммолар, уларни ҳал қилиши йўллари ҳамда мактабгача таълим ташилотининг кейинги ўқув йилига мўлжалланган устувор вазифалари белгиланади, шунингдек, тарбияланувчининг мактабга тайёргарлик ҳолати тавсия ҳамда таклифлар кўринишида ота-оналар эътиборига ҳавола этилган ҳолда боланинг мактабга тайёргарлик харитасининг иккинчи нусхаси ота-онага реестр асосида тақдим этилади.

**Мактабгача таълим ташкилотларини ўйинлар тўпламлари, ўйинчоқлар, мебель,
жиҳозлар ва бошқа техник воситалар билан жиҳозлаш
МЕЪЁРЛАРИ**

1. Умумий типдаги мактабгача таълим ташкилотларини ўқув-таълим воситалари, дидактик қўлланмалар, кўргазмали материаллар, ўйинлар тўпламлари, ўйинчоқлар, мебель, спорт анжомлари, жиҳозлар ва бошқа техник воситалар билан таъминлашнинг энг кам (минимал) рўйхати

Т/р	Жиҳоз номи	Ўлчов бирлиги	Илк ёш гуруҳи (2-3 ёш)	Кичик гуруҳ (3-4 ёш)	Ўрта гуруҳ (4-5 ёш)	Катта гуруҳ (5-6 ёш)	Тайёрлов гуруҳи (6-7 ёш)
“Илк қадам” давлат дастурига асосан гуруҳ хоналарини ривожланиш соҳаси бўйича жиҳозлаш							
Соҳа: Жисмоний ривожланиш ва соғлом турмуш тарзини шакллантириш							
1.	Кегли	тўпам	2	2	2	2	2
2.	Рангли байроқчалар	дона	ҳар бир бола учун 1 донадан	ҳар бир бола учун 1 донадан	ҳар бир бола учун 1 донадан	ҳар бир бола учун 1 донадан	ҳар бир бола учун 1 донадан
3.	Сакраш учун арқон	дона			10	10	10
4.	Гимнастика ҳалқаси (обруч)	дона		12	12	12	12
5.	Футбол тўпи	дона	1	1	1	1	1
6.	Соғлом ва хавфсиз турмуш тарзи бўйича кўргазмали қўлланмалар тўплами	тўпам	1	1	1	1	1
7.	Одам анатомияси бўйича кўргазмали плакат	дона	1	1	1	1	1
Соҳа: Ижтимоий ва ҳиссий ривожланиш							
8.	“Оила” ўйин тўплами	тўпам			2	2	2
9.	“Касб” ўйин тўплами	тўпам			2	2	2
10.	“Ферма” ўйин тўплами	тўпам		1	1	1	1

Т/р	Жихоз номи	Ўлчов бирлиги	Илк ёш гуруҳи (2-3 ёш)	Кичик гуруҳ (3-4 ёш)	Ўрта гуруҳ (4-5 ёш)	Катта гуруҳ (5-6 ёш)	Тайёрлов гуруҳи (6-7 ёш)
11.	Юз ифодаларини ўзгартирувчи юмшоқ ниқоблар тўплами	тўплам	1	1	1	1	1
12.	Қўғирчоқ – қизча	дона	5	5	5	5	5
13.	Қўғирчоқ – ўғил бола	дона	5	5	5	5	5
14.	“Ошхона” ўйин тўплами	тўплам	1	1	1	1	1
15.	“Тўзаллик салони” ўйин тўплами	тўплам	1	1	1	1	1
16.	“Шифокор” ўйин тўплами	тўплам	1	1	1	1	1
17.	Хонани тозалаш учун болалар меҳнат анжомлари тўплами	тўплам	1	1	1	1	1
Соҳа: Нутқ, мулоқот, ўқиш ва ёзиш кўникмалари							
18.	Икки томонлама магнитли доска	дона	1	1	1	1	1
19.	Ҳарфли кубиклар тўплами	тўплам			1	1	1
20.	Ҳикоялар тузиш учун сюжетли расмлар	тўплам		1	1	1	1
21.	Инглиз алфавити бўйича карталар тўплами	тўплам				1	1
22.	Инглиз алфавити бўйича ҳарфлар тўплами	тўплам				1	1
23.	“Йил фасллари” сюжетли расмлар	тўплам	1	1	1	1	1
24.	Алифбо (кесма ҳарфлар)	тўплам				1	1
25.	Сўзда товушни аниқлаш учун мавзули карталар	тўплам				1	1
26.	“Ўзбекистон Республикаси байрамлари” плакатлар тўплами	тўплам	1	1	1	1	1
27.	Ўзбекистон Республикаси давлат рамзлари	тўплам	1	1	1	1	1
28.	Шарқнинг буюк мутафаккирлари	тўплам		1	1	1	1
29.	“Ўзбекистон шаҳарлари” плакатлари	тўплам		1	1	1	1
30.	Иш дафтари	дона					ҳар бир бола учун 1 донадан
31.	Жаҳон халқлари эртаклари	дона	10	10	10	10	10

Т/р	Жихоз номи	Ўлчов бирлиги	Илк ёш гуруҳи (2-3 ёш)	Кичик гуруҳ (3-4 ёш)	Ўрта гуруҳ (4-5 ёш)	Катта гуруҳ (5-6 ёш)	Тайёрлов гуруҳи (6-7 ёш)
32.	Ўзбек халқ эртаклари	дона	10	10	10	10	10
33.	Шеър ва қўшиқлар	дона	10	10	10	10	10
Соҳа: Билиш жараёнининг ривожланиши							
34.	“Африка ҳайвонлари” ўйинчоқлар тўплами	тўплам	1	1	1	1	1
35.	“Ёввойи ҳайвонлар” ўйинчоқлар тўплами	тўплам	1	1	1	1	1
36.	“Арктика ҳайвонлари” ўйинчоқлар тўплами	тўплам	1	1	1	1	1
37.	“Уй ҳайвонлари” ўйинчоқлар тўплами	тўплам	1	1	1	1	1
38.	“Денгиз ҳайвонлари” ўйинчоқлар тўплами	тўплам	1	1	1	1	1
39.	“Ҳашоратлар дунёси” ўйинчоқлар тўплами	тўплам	1	1	1	1	1
40.	Мавзули пазллар тўплами “Ўй, ёввойи ҳайвонлар, шимол, Африка, сувости ҳайвонот дунёси, ҳашаротлар”	тўплам	1	1	1	1	1
41.	“Санашни ўрган” математика тўплами	тўплам	6	6	6	6	6
42.	Соат	дона				2	2
43.	Чизғич	дона				6	6
44.	Глобус	дона				1	1
45.	Яримшарлар табиий харитаси	дона				1	1
46.	Лупа	дона	1	1	1	1	1
47.	Ўзбекистон харитаси	дона				1	1
48.	Дидактик ўйинлар	тўплам	1	1	1	1	1
49.	Тадқиқот учун микроскоп тўплами	тўплам			1	1	1
50.	“Кубиклар” қурилиш тўплами	тўплам	4	4	6	6	6
51.	Қурилиш конструкция тўплами	тўплам	4	4	6	6	6
52.	Мозаика	тўплам	4	4	4	4	4
53.	Шахмат / шашка	тўплам			4	4	4
54.	Пирамидалар, ҳалқалар билан	дона	4	4	4		

Т/р	Жихоз номи	Ўлчов бирлиги	Илк ёш гурухи (2-3 ёш)	Кичик гурух (3-4 ёш)	Ўрта гурух (4-5 ёш)	Катта гурух (5-6 ёш)	Тайёрлов гуруҳи (6-7 ёш)
55.	Ёнғин хавфсизлиги талабларини ўргатувчи кўرғазмалар плакатлар	тўплам	1	1	1	1	1
Соҳа: Ижодий ривожланиш							
56.	Турли ранг-тасвир, жанрлар билан танишиш учун ўқув-методик плакатлар тўплами: пейзаж, натюрморт, портрет	тўплам	1	1	1	1	1
57.	Ёғочли фланелеграф	дона	1	1	1	1	1
58.	Рангли қаламлар тўплами	тўплам	хар бир бола учун 1 донадан	хар бир бола учун 1 донадан	хар бир бола учун 1 донадан	хар бир бола учун 1 донадан	хар бир бола учун 1 донадан
59.	Мўйқалам тўплами (сунъий материаллардан)	тўплам	хар бир бола учун 1 донадан	хар бир бола учун 1 донадан	хар бир бола учун 1 донадан	хар бир бола учун 1 донадан	хар бир бола учун 1 донадан
60.	Гуашь	тўплам	хар бир бола учун 1 донадан	хар бир бола учун 1 донадан	хар бир бола учун 1 донадан	хар бир бола учун 1 донадан	хар бир бола учун 1 донадан
61.	Пластилин	тўплам	хар бир бола учун 1 донадан	хар бир бола учун 1 донадан	хар бир бола учун 1 донадан	хар бир бола учун 1 донадан	хар бир бола учун 1 донадан
62.	ПВА елими	дона	хар бир бола учун 1 донадан	хар бир бола учун 1 донадан	хар бир бола учун 1 донадан	хар бир бола учун 1 донадан	хар бир бола учун 1 донадан
63.	Ўзбекистон композиторлари тасвирланган портретлар	тўплам	1	1	1	1	1
64.	Ўзбекистон шоир ва ёзувчилари тасвирланган портретлар	тўплам			1	1	1
65.	Чет эл шоир ва ёзувчилари тасвирланган портретлар	тўплам			1	1	1

Т/р	Жиҳоз номи	Ўлчов бирлиги	Илк ёш гурухи (2-3 ёш)	Кичик гурух (3-4 ёш)	Ўрта гурух (4-5 ёш)	Катта гурух (5-6 ёш)	Тайёрлов гурухи (6-7 ёш)
66.	Чет эл композиторлари тасвирланган портретлар	тўплам			1	1	1
67.	Бўёқлар (акварел бўёқлари)	тўплам		хар бир бола учун 1 донадан	хар бир бола учун 1 донадан	хар бир бола учун 1 донадан	хар бир бола учун 1 донадан
68.	Рангли картон	тўплам	хар бир бола учун 1 донадан	хар бир бола учун 1 донадан	хар бир бола учун 1 донадан	хар бир бола учун 1 донадан	хар бир бола учун 1 донадан
69.	Рангли қоғоз	тўплам	хар бир бола учун 1 донадан	хар бир бола учун 1 донадан	хар бир бола учун 1 донадан	хар бир бола учун 1 донадан	хар бир бола учун 1 донадан
70.	Қайчи (болалар учун)	дона	хар бир бола учун 1 донадан	хар бир бола учун 1 донадан	хар бир бола учун 1 донадан	хар бир бола учун 1 донадан	хар бир бола учун 1 донадан
71.	Альбом (чизиш учун)	дона	хар бир бола учун 1 донадан	хар бир бола учун 1 донадан	хар бир бола учун 1 донадан	хар бир бола учун 1 донадан	хар бир бола учун 1 донадан
72.	Оддий қалам	дона		хар бир бола учун 1 донадан	хар бир бола учун 1 донадан	хар бир бола учун 1 донадан	хар бир бола учун 1 донадан
73.	“Муסיқа асбоблари” тасвирланган плакатлар	тўплам		1	1	1	1
Машғулот (гурух) хонасини жиҳозлаш							
74.	Болалар столи	дона	гурух болалари сонидан келиб чиқиб	гурух болалари сонидан келиб чиқиб	гурух болалари сонидан келиб чиқиб	гурух болалари сонидан келиб чиқиб	гурух болалари сонидан келиб чиқиб

Т/р	Жиҳоз номи	Ўлчов бирлиги	Илк ёш гурухи (2-3 ёш)	Кичик гурух (3-4 ёш)	Ўрта гурух (4-5 ёш)	Катта гурух (5-6 ёш)	Тайёрлов гурухи (6-7 ёш)
75.	Болалар стули	дона	ҳар бир бола учун 1 донадан	ҳар бир бола учун 1 донадан	ҳар бир бола учун 1 донадан	ҳар бир бола учун 1 донадан	ҳар бир бола учун 1 донадан
76.	Стол-парта (тарбиячи учун)	дона	1	1	1	1	1
77.	Стул (тарбиячи учун)	дона	2	2	2	2	2
78.	Педагог ҳужжатлари учун жавон	тўплам	2	2	2	2	2
79.	Марказлар учун жавон	дона	6	6	6	6	6
80.	Болалар адабиёти учун жавон	дона	1	1	1	1	1
81.	Гилям	дона	1	1	1	1	1
82.	Доска (деворга осиб учун)	дона	1	1	1	1	1
83.	Қути (кичкина ўйинчоқлар, майда нарсаларни сақлаш учун)	дона	4	4	4	4	4
84.	Жалюзалар	дона	дераза ўлчамига мос	дераза ўлчамига мос	дераза ўлчамига мос	дераза ўлчамига мос	дераза ўлчамига мос
85.	Термометр (хона ҳароратини ўлчаш учун)	дона	1	1	1	1	1
Ётоқхона учун жиҳозлар							
86.	Болалар кровати	дона	ҳар бир бола учун 1 донадан	ҳар бир бола учун 1 донадан	ҳар бир бола учун 1 донадан	ҳар бир бола учун 1 донадан	ҳар бир бола учун 1 донадан
87.	Жавон (оқликлар учун) **	дона	1	1	1	1	1
88.	Жавон (деворга осилдиган, оқликлар учун) **	дона	1	1	1	1	1
89.	Жалюзалар / парда	дона	дераза ўлчамига мос	дераза ўлчамига мос	дераза ўлчамига мос	дераза ўлчамига мос	дераза ўлчамига мос
90.	Тўшак (Матрас)	дона	ҳар бир бола учун 1 донадан	ҳар бир бола учун 1 донадан	ҳар бир бола учун 1 донадан	ҳар бир бола учун 1 донадан	ҳар бир бола учун 1 донадан

Т/р	Жихоз номи	Ўлчов бирлиги	Илк ёш гуруҳи (2-3 ёш)	Кичик гуруҳ (3-4 ёш)	Ўрта гуруҳ (4-5 ёш)	Катта гуруҳ (5-6 ёш)	Тайёрлов гуруҳи (6-7 ёш)
91.	Кўрпа	дона	ҳар бир бола учун 1 донадан	ҳар бир бола учун 1 донадан	ҳар бир бола учун 1 донадан	ҳар бир бола учун 1 донадан	ҳар бир бола учун 1 донадан
92.	Чойшаб	дона	ҳар бир бола учун 1 донадан	ҳар бир бола учун 1 донадан	ҳар бир бола учун 1 донадан	ҳар бир бола учун 1 донадан	ҳар бир бола учун 1 донадан
93.	Каучок астарли чойшаб, тагликлар	дона	ҳар бир бола учун 1 донадан				
Кириш йўлакчаси учун жиҳозлар							
94.	Ахборот стенди	дона	1	1	1	1	1
95.	Кийим жавони	дона	4	6	6	6	6
96.	Илгак (устки кийим ва пойабзал учун)	дона	бола сонига мос	бола сонига мос	бола сонига мос	бола сонига мос	бола сонига мос
97.	Кириш йўлакчаси учун жиҳозлар тўплами	тўплам	бола сонига мос	бола сонига мос	бола сонига мос	бола сонига мос	бола сонига мос
98.	Илгак (катталар учун, устки кийим ва пойабзал учун)	дона	1	1	1	1	1
99.	Ёнғин хавфсизлигини таъминлашга қаратилган ёнғин хавфсизлиги бурчаги (кўрғазмали плакат)	дона	1	1	1	1	1
Гигиена учун жиҳозлар							
100.	Чиқиндилар учун челак	дона	2	2	2	2	2
101.	Чўтка	дона	3	3	3	3	3
102.	Пластик челак	дона	2	2	2	2	2
103.	Швабра	дона	2	2	2	2	2

Т/р	Жихоз номи	Ўлчов бирлиги	Илк ёш гуруҳи (2-3 ёш)	Кичик гуруҳ (3-4 ёш)	Ўрта гуруҳ (4-5 ёш)	Катта гуруҳ (5-6 ёш)	Тайёрлов гуруҳи (6-7 ёш)
104.	Болалар туваги	дона	бола сонига мос				
105.	Болалар туваги учун жавон	дона	4				
106.	Хўжалик жиҳозлари учун жавон	дона	1	1	1	1	1
107.	Илгак (сочиклар учун) **	дона	бола сонига мос	бола сонига мос	бола сонига мос	бола сонига мос	бола сонига мос
108.	Сочик илгич	дона	1	1	1	1	1
109.	Пахмоқ сочик **	дона	бола сонига мос	бола сонига мос	бола сонига мос	бола сонига мос	бола сонига мос
110.	Сочик (қоғоздан) **	ўрам	бола сонига мос	бола сонига мос	бола сонига мос	бола сонига мос	бола сонига мос
Ёнгин хавфсизлиги талаблари							
111.	Ўт ўчиргич	дона	2	2	2	2	2
112.	Ёнгин вақтида бинони тарк этиш эвакуация режаси (схемаси)	дона	1	1	1	1	1
113.	Ёнгин ҳақида хабар бериш мосламалари	дона	ҳар бир хонага меъёр асосида	ҳар бир хонага меъёр асосида	ҳар бир хонага меъёр асосида	ҳар бир хонага меъёр асосида	ҳар бир хонага меъёр асосида

***)* битта вариант танланади. Танлашда, материалга эътибор бериледи, стол ва стул бир хил материалдан тайёрланган бўлиши лозим.

2. Давлат кўп тармоқли ихтисослаштирилган мактабгача таълим ташкилотлари гуруҳларини ўқув қўлланмалар, кўргазмалари материаллар, ўйинлар тўплами, ўйинчоқлар, мебель, спорт анжомлари, жиҳозлар ва бошқа техник ва реабилитацион воситалар билан таъминлашнинг энг кам (минимал) рўйхати

1. Давлат кўп тармоқли ихтисослаштирилган мактабгача таълим ташкилотлари ўйинлар тўплами, ўйинчоқлар, мебель, жиҳозлар, бошқа техник ва реабилитация воситалари билан жиҳозлаш, шу жумладан, кўриш, эшитиш қобилияти, таянч-ҳаракат аппаратини тузатишга мухтож бўлган болаларнинг ҳаракатланиш, ахборотни идрок этиш ва қабул қилиш воситалари билан Ўзбекистон Республикаси Давлат бюджети маблағлари ҳисобидан таъминланади.

2. Жиҳозлар рўйхати, уларнинг техник хусусиятлари ва замонвий талабларга мувофиқлиги Ўзбекистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазирлиги ва Мактабгача таълим вазирлиги (заруратга кўра, бошқа вазирликлар ва ташкилотлар) томонидан белгиланади.

Ўзбекистон Республикаси Мактабгача таълим вазирлиги томонидан тизимдаги давлат мактабгача таълим ташкилотлари учун марказлаштирилган ҳолда жиҳозларни харид қилиш ушбу мақсадда тузилган комиссия томонидан амалга оширилади.

3. Тиббий-психологик-педагогик комиссия хулосасини бериш учун асос бўладиган тиббий кўрсатмалар рўйхатида (Вазирлар Маҳкамасининг 2019 йил 13 майдаги 391-сон қарорига 4-илова) кўрсатилган давлат кўп тармоқли ихтисослаштирилган мактабгача таълим ташкилотларида кўришида нуқсонлари бўлган тарбияланувчиларига кўришида нуқсонларини реабилитация ва коррекция қилиш учун:

а) ҳар бир кўришида нуқсон бўлган тарбияланувчилар учун гуруҳда тифлопедагог бурчаги ташкил этилади;

б) давлат кўп тармоқли ихтисослаштирилган мактабгача таълим ташкилотларида кўришида нуқсон бўлган тарбияланувчилар учун реабилитация хоналари худудларда қуйидагича ташкил этилади:

Қорақалпоғистон Республикаси	– 1 та КТИМТТ да
Сирдарё вилояти	– 1 та КТИМТТ да
Андижон вилояти	– 1 та КТИМТТ да
Самарқанд вилояти	– 2 та КТИМТТ да
Бухоро вилояти	– 1 та КТИМТТ да
Сурхондарё вилояти	– 1 та КТИМТТ да
Жиззах вилояти	– 1 та КТИМТТ да
Тошкент вилояти	– 2 та КТИМТТ да
Навоий вилояти	– 1 та КТИМТТ да
Фарғона вилояти	– 2 та КТИМТТ да
Наманган вилояти	– 2 та КТИМТТ да
Хоразм вилояти	– 1 та КТИМТТ да
Қашқадарё вилояти	– 1 та КТИМТТ да
Тошкент шаҳри	– 2 та КТИМТТ да

4. Тиббий-психологик-педагогик комиссия хулосасини бериш учун асос бўладиган тиббий кўрсатмалар рўйхатида (Вазирлар Маҳкамасининг 2019 йил 13 майдаги 391-сон қарорига 4-илова) кўрсатилган давлат кўп тармоқли ихтисослаштирилган мактабгача таълим ташкилотларида эшитишида нуқсонлари бўлган тарбияланувчиларга эшитиш нуқсонларини реабилитация ва коррекция қилиш учун:

а) ҳар бир эшитишида нуқсонлари бўлган тарбияланувчилар учун гуруҳида сурдопедагог бурчаги ташкил этилади;

б) давлат кўп тармоқли ихтисослаштирилган мактабгача таълим ташкилотларида эшитишида нуқсонлари бўлган тарбияланувчилар учун реабилитация хоналари қуйидагича ташкил этилади:

Қорақалпоғистон Республикаси	– 1 та КТИМТТ да
Сирдарё вилояти	– 1 та КТИМТТ да
Андижон вилояти	– 1 та КТИМТТ да
Самарқанд вилояти	– 2 та КТИМТТ да
Бухоро вилояти	– 1 та КТИМТТ да
Сурхондарё вилояти	– 1 та КТИМТТ да
Жиззах вилояти	– 1 та КТИМТТ да
Тошкент вилояти	– 2 та КТИМТТ да
Навоий вилояти	– 1 та КТИМТТ да
Фарғона вилояти	– 2 та КТИМТТ да
Наманган вилояти	– 2 та КТИМТТ да
Хоразм вилояти	– 1 та КТИМТТ да
Қашқадарё вилояти	– 1 та КТИМТТ да
Тошкент шаҳри	– 2 та КТИМТТ да

5. Тиббий-психологик-педагогик комиссия хулосасини бериш учун асос бўладиган тиббий кўрсатмалар рўйхатида (Вазирлар Маҳкамасининг 2019 йил 13 майдаги 391-сон қарорига 4-илова) кўрсатилган давлат кўп тармоқли ихтисослаштирилган мактабгача таълим ташкилотлари таянч-ҳаракат нуқсонлари бўлган тарбияланувчиларни реабилитация ва коррекция қилиш учун давлат кўп тармоқли ихтисослаштирилган мактабгача таълим ташкилоти ҳудудида фойдаланиш учун ҳаракатланиш воситалари билан таъминланади ва ҳар бир давлат кўп тармоқли ихтисослаштирилган мактабгача таълим ташкилотида таянч-ҳаракат аппарати нуқсонлари бўлган тарбияланувчилар реабилитация хонаси ташкил этилади ва меъёрга мувофиқ жихозлар билан таъминланади.

Т/р	Жихоз номи	Жихоз номи	Ўлчов бирлиги	Илк ёш гуруҳи (2-3 ёш)	Кичик гуруҳ (3-4 ёш)	Ўрта гуруҳ (4-5 ёш)	Катта гуруҳ (5-6 ёш)
Гуруҳ хонасини тўғрилаш-педагогик воситалар билан жиҳозлаш							
1.	Ҳисоблаш материаллари тўплами	тўплам	2	4	4	4	4
2.	Ясси ҳажмли геометрик шакллар	тўплам	2	2	2	2	2
3.	Эртақлар саҳнаси	дона	1	1	1	1	1
4.	Эртақлар учун кўғирчоқ ва никоблар	тўплам	1	1	1	1	1
5.	Қўл ва бармоқ театри учун кўғирчоқлар	тўплам	1	1	1	1	1
6.	Кўргазма учун шакллар ва уларга доска	тўплам	1	1	1	1	1
7.	Миллий ва жаҳон эртақлар театри	тўплам	1	1	1	1	1
8.	Блокли конструкторлар	тўплам	2	2	2	2	2
9.	“Лего” конструктор	тўплам	2	2	2	2	2
10.	Катта ва кичик жумбоқли ўйинчоқлар	дона	2	4	4	4	4
11.	Модулли тетрислар	тўплам	2	2	2	2	2
12.	Дъенеш блақлари (ўйинчоқ)	тўплам	1	1	1	1	1
13.	Овоз ва ёруғлик эффектлари билан классик пирамида	тўплам	1	1	1	1	1
14.	Мозайка	тўплам	1	1	1	1	1
15.	Домино	тўплам		2	2	2	2
16.	Гапирадиган фотоальбом ***	дона	1	1	1	1	1
17.	Шахсий магнит доскалар	дона		ҳар бир болага	ҳар бир болага	ҳар бир болага	ҳар бир болага
18.	Кичкина сенсорли ва массаж учун коптокчалар	дона	4	4	4	4	4
19.	Монтессори тўплами ***	тўплам		1	1	1	1
20.	Воскабович тўплами ***	тўплам	1	1	1	1	1
21.	“Фребелнинг совғалари” ***	тўплам	1	1	1	1	1
22.	Боғлайдиган ўйинчоқлар	тўплам		1	1	1	1
23.	Ривожлантириш китоблари	дона	4	6	6	6	6
24.	“Тўртинчиси ортиқча” ўйини	тўплам			1	1	1
25.	“Уйчам қаерда?” ўйини	тўплам		1	2	2	2
26.	“Катталар ва болалар” ўйини	тўплам			1	1	1
27.	“Навбатдагисини топ” ўйини	тўплам		2	2	2	2

Т/р	Жиҳоз номи	Жиҳоз номи	Ўлчов бирлиги	Илк ёш гуруҳи (2-3 ёш)	Кичик гуруҳ (3-4 ёш)	Ўрта гуруҳ (4-5 ёш)	Катта гуруҳ (5-6 ёш)
28.	“Ортиқчасини топ” ўйини	тўплам	2	2	2	2	2
29.	“Ким нима ейди?” ўйини	тўплам	2	2	2	2	2
30.	“Сенсорли синтезатор” ўйини	тўплам	1	1	1	1	1
31.	“Сехрли қопча” ўйини	тўплам	1	1	1	1	1
32.	“Ҳайвонлар нима билан озикланади?” ўйини	тўплам	1	1	1	1	1
33.	“Мосини топ” ўйини	тўплам	2	2	2	2	2
34.	“Тескариси қанақа?” ўйини	тўплам			1	1	1
35.	Тебранма “отча”	дона	1	1	1	1	1
36.	Турли хил ўлчамдаги қўғирчоқлар	тўплам	6	6	6	6	6
37.	Автомобиль кўринишдаги сеген доскаси	тўплам	1	1	1	1	1
38.	Ўйинчоқ мусиқа асбоблари	тўплам	1	1	1	1	1
39.	Ўйинчоқ транспорт воситалари	тўплам	1	1	1	1	1
40.	Ҳайвон ва қушлар (ўйинчоқлар)	тўплам	2	2	3	3	3
41.	Мева ва сабзавотлар (ўйинчоқлар)	тўплам	2	2	3	3	3
42.	Расмли кубикчалар	тўплам	2	2	2	2	2
43.	Машғулотлар учун катта магнитли доска	дона	1	1	1	1	1
44.	Мантикий ва математик ўйинлар	тўплам			2	2	2
45.	Телевизор (дидактик ва мультимедиа материалларини намоиш этиш учун)	дона	1	1	1	1	1
46.	DVD плейр (дидактик ва мультимедия материалларини намоиш этиш учун)	дона	1	1	1	1	1
“Илк қадам” давлат дастурига асосан гуруҳ хоналарини ривожланиш соҳаси бўйича жиҳозлаш							
Соҳа: Жисмоний ривожланиш ва соғлом турмуш тарзини шакллантириш							
47.	Кегли	тўплам	2	2	2	2	2
48.	Рангли байроқчалар	дона	ҳар бир бола учун 1 донадан	ҳар бир бола учун 1 донадан	ҳар бир бола учун 1 донадан	ҳар бир бола учун 1 донадан	ҳар бир бола учун 1 донадан
49.	Сакраш учун арқон	дона			5	5	5

Т/р	Жихоз номи	Жихоз номи	Ўлчов бирлиги	Илк ёш гуруҳи (2-3 ёш)	Кичик гуруҳ (3-4 ёш)	Ўрта гуруҳ (4-5 ёш)	Катта гуруҳ (5-6 ёш)
50.	Гимнастика ҳалқаси	дона		6	6	6	6
51.	Футбол тўпи	дона	1	1	1	1	1
52.	Соғлом ва хавфсиз турмуш тарзи бўйича кўрғазмали кўлланмалар тўплами	тўплам	1	1	1	1	1
53.	Одам анатомияси бўйича афиша	дона	1	1	1	1	1
Соҳа: Ижтимоий ва ҳиссий ривожланиш							
54.	“Оила” ўйин маркази	тўплам			2	2	2
55.	“Касб” ўйин маркази	тўплам			2	2	2
56.	“Ферма” ўйин маркази	тўплам		1	1	1	1
57.	Юз ифодаларини ўзгартирувчи юмшоқ ниқоблар тўплами	тўплам	1	1	1	1	1
58.	Кўғирчоқ – қизча	дона	5	5	5	5	5
59.	Кўғирчоқ – бола	дона	5	5	5	5	5
60.	“Ошхона” ўйин маркази	тўплам	1	1	1	1	1
61.	“Гўзаллик салони” ўйин маркази	тўплам	1	1	1	1	1
62.	“Шифокор” ўйин маркази	тўплам	1	1	1	1	1
63.	Хонани тозалаш учун болалар меҳнат анжомлари тўплами	тўплам	1	1	1	1	1
Соҳа: Нутқ, мулоқот, ўқиш ва ёзиш кўникмалари							
64.	Икки табақали магнитли доска	дона	1	1	1	1	1
65.	Ҳарфли кубиклар тўплами	тўплам			1	1	1
66.	Ҳикоялар тўқиш учун сюжетли расмлар	тўплам		1	1	1	1
67.	Инглиз тилида карталар тўплами	тўплам				1	1
68.	Инглиз тилида ҳарфлар тўплами	тўплам				1	1
69.	“Йил фасллари” сюжетли расмлар	тўплам	1	1	1	1	1
70.	Алифбо (кесма ҳарфлар)	тўплам				1	1
71.	Сўзда товушни аниқлаш учун мавзули карталар	тўплам				1	1
72.	“Ўзбекистон Республикаси байрамлари” афишалар тўплами	тўплам	1	1	1	1	1

Т/р	Жихоз номи	Жихоз номи	Ўлчов бирлиги	Илк ёш гуруҳи (2-3 ёш)	Кичик гуруҳ (3-4 ёш)	Ўрта гуруҳ (4-5 ёш)	Катта гуруҳ (5-6 ёш)
73.	Ўзбекистон Республикаси давлат рамзлари	тўплам	1	1	1	1	1
74.	Шарқнинг буюк мутафаккирлари	тўплам		1	1	1	1
75.	“Ўзбекистон шаҳарлари” афишалари	тўплам		1	1	1	1
76.	Иш дафтари	дона					ҳар бир бола учун 1 донадан
77.	Жаҳон халқлари эртаклари	дона	10	10	10	10	10
78.	Ўзбек халқ эртаклари	дона	10	10	10	10	10
79.	Шеър ва қўшиқлар	дона	10	10	10	10	10
Соҳа: Билиш жараёнининг ривожланиши							
80.	“Африка ҳайвонлари” ўйинчоқлар тўплами	тўплам	1	1	1	1	1
81.	“Ёввойи ҳайвонлар” ўйинчоқлар тўплами	тўплам	1	1	1	1	1
82.	“Арктика ҳайвонлари” ўйинчоқлар тўплами	тўплам	1	1	1	1	1
83.	“Уй ҳайвонлари” ўйинчоқлар тўплами	тўплам	1	1	1	1	1
84.	“Денгиз ҳайвонлари” ўйинчоқлар тўплами	тўплам	1	1	1	1	1
85.	“Ҳашаротлар олами” ўйинчоқлар тўплами	тўплам	1	1	1	1	1
86.	Мавзули жумбоқлар тўплами “Уй, ёввойи, шимол, Африка, сувости ҳайвонлари, ҳашаротлар”	тўплам	1	1	1	1	1
87.	“Санашни ўрган” математика тўплами	тўплам	6	6	6	6	6
88.	Соат	дона				2	2
89.	Чизғич	дона				6	6
90.	Глобус	дона				1	1
91.	Яримшар табиий харитаси	дона				1	1
92.	Лупа	дона	1	1	1	1	1
93.	Ўзбекистон харитаси	дона				1	1
94.	Дидактик ўйинлар	тўплам	6	6	6	6	6
95.	Тадқиқот учун микроскоп	тўплам			1	1	1
96.	“Кубиклар” қурилиш тўплами	тўплам	4	4	6	6	6
97.	Қурилиш конструкцияси учун тўплам	тўплам	4	4	6	6	6

Т/р	Жихоз номи	Жихоз номи	Ўлчов бирлиги	Илк ёш гуруҳи (2-3 ёш)	Кичик гуруҳ (3-4 ёш)	Ўрта гуруҳ (4-5 ёш)	Катта гуруҳ (5-6 ёш)
98.	Мозаика	тўплам	4	4	4	4	4
99.	Шахмат / шашка	тўплам			4	4	4
100.	Пирамидалар, ҳалқалар билан	дона	4	4	4		
101.	Ёнғин хавфсизлиги талабларини ўргатувчи кўргазмалар плакатлар	тўплам	1	1	1	1	1
Соҳа: Ижодий ривожланиш							
102.	Турли ранг-тасвир жанрлар билан танишиш учун ўқув-методик афишалар тўплами: пейзаж, натюрморт, портрет	тўплам	1	1	1	1	1
103.	Ёғочли фланелеграф	дона	1	1	1	1	1
104.	Рангли қаламлар тўплами	тўплам	ҳар бир бола учун 1 донадан	ҳар бир бола учун 1 донадан	ҳар бир бола учун 1 донадан	ҳар бир бола учун 1 донадан	ҳар бир бола учун 1 донадан
105.	Мўйқалам тўплами (сунъий материаллардан)	тўплам		ҳар бир бола учун 1 донадан	ҳар бир бола учун 1 донадан	ҳар бир бола учун 1 донадан	ҳар бир бола учун 1 донадан
106.	Гуашь	тўплам	ҳар бир бола учун 1 донадан	ҳар бир бола учун 1 донадан	ҳар бир бола учун 1 донадан	ҳар бир бола учун 1 донадан	ҳар бир бола учун 1 донадан
107.	Пластелин	тўплам	ҳар бир бола учун 1 донадан	ҳар бир бола учун 1 донадан	ҳар бир бола учун 1 донадан	ҳар бир бола учун 1 донадан	ҳар бир бола учун 1 донадан
108.	ПВА елими	дона	ҳар бир бола учун 1 донадан	ҳар бир бола учун 1 донадан	ҳар бир бола учун 1 донадан	ҳар бир бола учун 1 донадан	ҳар бир бола учун 1 донадан
109.	Ўзбекистон композиторлари тасвирланган портретлар	тўплам	1	1	1	1	1
110.	Ўзбекистон шоир ва ёзувчилари тасвирланган портретлар	тўплам			1	1	1

Т/р	Жихоз номи	Жихоз номи	Ўлчов бирлиги	Илк ёш гуруҳи (2-3 ёш)	Кичик гуруҳ (3-4 ёш)	Ўрта гуруҳ (4-5 ёш)	Катта гуруҳ (5-6 ёш)
111.	Чет эл шоир ва ёзувчилари тасвирланган портретлар	тўплам			1	1	1
112.	Чет эл композиторлари тасвирланган портретлар	тўплам			1	1	1
113.	Бўёқлар (акварел буюёқлар)	тўплам		хар бир бола учун 1 донадан	хар бир бола учун 1 донадан	хар бир бола учун 1 донадан	хар бир бола учун 1 донадан
114.	Рангли картон	тўплам	хар бир бола учун 1 донадан	хар бир бола учун 1 донадан	хар бир бола учун 1 донадан	хар бир бола учун 1 донадан	хар бир бола учун 1 донадан
115.	Рангли қоғоз	тўплам	хар бир бола учун 1 донадан	хар бир бола учун 1 донадан	хар бир бола учун 1 донадан	хар бир бола учун 1 донадан	хар бир бола учун 1 донадан
116.	Қайчи (болалар учун)	дона		хар бир бола учун 1 донадан	хар бир бола учун 1 донадан	хар бир бола учун 1 донадан	хар бир бола учун 1 донадан
117.	Альбом (чизиш учун)	дона	хар бир бола учун 1 донадан	хар бир бола учун 1 донадан	хар бир бола учун 1 донадан	хар бир бола учун 1 донадан	хар бир бола учун 1 донадан
118.	Қалам	дона		хар бир бола учун 1 донадан	хар бир бола учун 1 донадан	хар бир бола учун 1 донадан	хар бир бола учун 1 донадан
119.	“Муסיқа асбоблари” афишалари	тўплам		1	1	1	1
Машғулот (гуруҳ) хонасини жиҳозлаш							
120.	Болалар столи	дона	гуруҳ болалари сонидан келиб чиқиб	гуруҳ болалари сонидан келиб чиқиб	гуруҳ болалари сонидан келиб чиқиб	гуруҳ болалари сонидан келиб чиқиб	гуруҳ болалари сонидан келиб чиқиб

Т/р	Жихоз номи	Жихоз номи	Ўлчов бирлиги	Илк ёш гуруҳи (2-3 ёш)	Кичик гуруҳ (3-4 ёш)	Ўрта гуруҳ (4-5 ёш)	Катта гуруҳ (5-6 ёш)
121.	Болалар стули	дона	ҳар бир бола учун 1 донадан	ҳар бир бола учун 1 донадан	ҳар бир бола учун 1 донадан	ҳар бир бола учун 1 донадан	ҳар бир бола учун 1 донадан
122.	Болалар ортопедик стули (таянч-ҳаракат тизимида нуқсони бор болалар гуруҳлари учун)	дона	2	2	2	2	2
123.	Болалар кўп функцияли стули (таянч-ҳаракат тизимида нуқсони бор болалар гуруҳлари учун)	дона	2	2	2	2	2
124.	Стендер-вертикализатор (таянч-ҳаракат тизимида нуқсони бор болалар учун)	дона	1	1	1	1	1
125.	Кресло таянчли (таянч-ҳаракат тизимида нуқсони бор болалар учун)	дона	2	2	2	2	2
126.	Мослашувчан мольберт столчаси (таянч-ҳаракат тизимида нуқсони бор болалар учун)	дона	1	1	1	1	1
127.	Ўриндик (таянч-ҳаракат тизимида нуқсони бор болалар учун)	дона	2	2	2	2	2
128.	Массажли гиламча	дона	1	1	1	1	1
129.	Йўлакча	тўплам	1	1	1	1	1
130.	Юриш учун мослама (таянч-ҳаракат тизимида нуқсони бор болалар учун)	дона	2	2	2	2	2
131.	Болаларни ташиш учун коляска (таянч-ҳаракат тизимида нуқсони бор болалар учун)	дона	4	4	4	4	4
132.	Стол-парта (тарбиячи учун)	дона	1	1	1	1	1
133.	Стул (тарбиячи учун)	дона	2	2	2	2	2
134.	Педагог хужжатлари учун жавон	тўплам	2	2	2	2	2
135.	Жавон (ўйин ва ўйинчоқлар, дидактик материаллар учун кўп табақали шкаф)	дона	6	6	6	6	6
136.	Болалар адабиёти учун жавон	дона	1	1	1	1	1
137.	Гилам	дона	1	1	1	1	1
138.	Доска (деворга осиш учун)	дона	1	1	1	1	1

Т/р	Жихоз номи	Жихоз номи	Ўлчов бирлиги	Илк ёш гуруҳи (2-3 ёш)	Кичик гуруҳ (3-4 ёш)	Ўрта гуруҳ (4-5 ёш)	Катта гуруҳ (5-6 ёш)
139.	Қути (кичкина ўйинчоқлар, майда нарсалар учун)	дона	4	4	4	4	4
140.	Жалюза	дона	дераза ўлчамига мос	дераза ўлчамига мос	дераза ўлчамига мос	дераза ўлчамига мос	дераза ўлчамига мос
Ётоқхона учун жихозлар							
141.	Болалар каравоти	дона	гуруҳ болалари сонидан келиб чиқиб	гуруҳ болалари сонидан келиб чиқиб	гуруҳ болалари сонидан келиб чиқиб	гуруҳ болалари сонидан келиб чиқиб	гуруҳ болалари сонидан келиб чиқиб
142.	Болалар каравоти (мослаштирилган, баланд бортли) (таянч ҳаракат тизимида нуқсони бор болалар учун) **	дона	ҳар бир бола учун 1 донадан	ҳар бир бола учун 1 донадан	ҳар бир бола учун 1 донадан	ҳар бир бола учун 1 донадан	ҳар бир бола учун 1 донадан
143.	Функционал болалар каравотлари (таянч ҳаракат тизимида нуқсони бор болалар учун) ***	дона	ҳар бир бола учун 1 донадан	ҳар бир бола учун 1 донадан	ҳар бир бола учун 1 донадан	ҳар бир бола учун 1 донадан	ҳар бир бола учун 1 донадан
144.	Шкаф (оқликлар учун) **	дона	1	1	1	1	1
145.	Жалюза	дона	дераза ўлчамига мос	дераза ўлчамига мос	дераза ўлчамига мос	дераза ўлчамига мос	дераза ўлчамига мос
146.	Тўшак (матрас)	дона	ҳар бир бола учун 1 донадан	ҳар бир бола учун 1 донадан	ҳар бир бола учун 1 донадан	ҳар бир бола учун 1 донадан	ҳар бир бола учун 1 донадан
147.	Сув ўтказмайдиган тўшак жилдлари	дона	ҳар бир бола учун 1 донадан	ҳар бир бола учун 1 донадан	ҳар бир бола учун 1 донадан	ҳар бир бола учун 1 донадан	ҳар бир бола учун 1 донадан

Т/р	Жихоз номи	Жихоз номи	Ўлчов бирлиги	Илк ёш гуруҳи (2-3 ёш)	Кичик гуруҳ (3-4 ёш)	Ўрта гуруҳ (4-5 ёш)	Катта гуруҳ (5-6 ёш)
148.	Кўрпа	дона	ҳар бир бола учун 1 донадан	ҳар бир бола учун 1 донадан	ҳар бир бола учун 1 донадан	ҳар бир бола учун 1 донадан	ҳар бир бола учун 1 донадан
149.	Чойшаб	дона	ҳар бир бола учун 1 донадан	ҳар бир бола учун 1 донадан	ҳар бир бола учун 1 донадан	ҳар бир бола учун 1 донадан	ҳар бир бола учун 1 донадан
Кириш йўлакчаси учун жихозлар							
150.	Ахборот стенди	дона	1	1	1	1	1
151.	Кийим жавони	дона	4	6	6	6	6
152.	Илгак (устки кийим ва пойабзал учун)	дона	болалар сонига мос	болалар сонига мос	болалар сонига мос	болалар сонига мос	болалар сонига мос
153.	Кириш йўлакчаси учун жихозлар тўплами	тўплам	болалар сонига мос	болалар сонига мос	болалар сонига мос	болалар сонига мос	болалар сонига мос
154.	Илгак (катталар учун, устки кийим ва пойабзал учун)	дона	1	1	1	1	1
155.	Ёнғин хавфсизлигини таъминлашга қаратилган ёнғин хавфсизлиги бурчаги (плакат)						
Ёнғин хавфсизлиги талаблари							
156.	Ўт ўчиргичлар	дона	2	2	2	2	2
157.	Ёнғин вақтида бинони тарк этиш эвакуация режаси (схемаси)	дона	1	1	1	1	1
158.	Ёнғин ҳақида хабар бериш мосламалари	дона	ҳар бир хонага меъёр асосида	ҳар бир хонага меъёр асосида	ҳар бир хонага меъёр асосида	ҳар бир хонага меъёр асосида	ҳар бир хонага меъёр асосида
Гигиена учун жихозлар							
159.	Чиқиндилар учун челақ	дона	2	2	2	2	2

Т/р	Жиҳоз номи	Жиҳоз номи	Ўлчов бирлиги	Илк ёш гуруҳи (2-3 ёш)	Кичик гуруҳ (3-4 ёш)	Ўрта гуруҳ (4-5 ёш)	Катта гуруҳ (5-6 ёш)
160.	Ершик	дона	3	3	3	3	3
161.	Пластик челак	дона	2	2	2	2	2
162.	Швабра	дона	2	2	2	2	2
163.	Болалар туваги	дона	болалар сонига мос				
164.	Болалар туваги учун жавон	дона	4				
165.	Хўжалик жиҳозлари учун жавон	дона	1	1	1	1	1
166.	Илгак (сочиқлар учун) **	дона	болалар сонига мос	болалар сонига мос	болалар сонига мос	болалар сонига мос	болалар сонига мос
167.	Сочиқ ушлагичи **	дона	1	1	1	1	1
168.	Сочиқ	дона	болалар сонига мос	болалар сонига мос	болалар сонига мос	болалар сонига мос	болалар сонига мос
Реабилитация хонасини жиҳозлаш							
169.	Реабилитацион механотерапевтик тренажер	дона	Таянч-ҳаракат тизимида нуқсонли болалар гуруҳи учун 2 дона				
170.	Юриш учун ортопедик тренажер	дона	Таянч-ҳаракат тизимида нуқсонли болалар гуруҳи учун 2 дона				
171.	150-200 грамми кумли қопчалар	дона	20				
172.	Турли ўлчамдаги ортопедик 3 ғилдиракли велосипедлар	дона	2				
173.	Ўтириб юриш учун ортопедик тренажер	дона	2				
174.	Мобил стендерлар ***	дона	2				
175.	Болалар коляскаси (шахсий)	дона	10				
176.	Юриш учун мослама	дона	4				
177.	Сузиш учун тўплам (махсус турсик, баллон бўйин учун, шапка)	тўплам	ҳар бир болага				
178.	Массаж учун кушетка	дона	6				

Т/р	Жиҳоз номи	Жиҳоз номи	Ўлчов бирлиги	Илк ёш гуруҳи (2-3 ёш)	Кичик гуруҳ (3-4 ёш)	Ўрта гуруҳ (4-5 ёш)	Катта гуруҳ (5-6 ёш)
Даволаш-жисмоний машғулотлар учун (ЛФК зал)							
179.	Таянч рамаси	дона			1		
180.	Массаж ролиги	дона			6		
181.	Массаж гиламчаси	дона			6		
182.	Терапевтик ролик, ёстик тўплами	тўплам			ҳар бир гуруҳ учун 2 тадан		
183.	Қўл ва оёқлар учун ҳар хил ўлчамдаги тўғрилагичлар	дона			20		
184.	Катта юмшоқ модул	тўплам			2		
185.	Йўлакчалар	тўплам			1		
186.	Эгилган скамейка	дона			2		
187.	Гимнастика нарвони	дона			1		
188.	Юриш учун тренажер	дона			ҳар бир гуруҳ учун 2 тадан		
189.	Девор ойна	дона			1		
190.	Гимнастика тўплами: (обруч, рейка, таёкча, тагликлар, қисқич)	дона			1		
191.	Сакраш учун аркон	тўплам			2		
192.	Ҳалқаларни ташлашга ўйинчоқ (тўплам)	дона			10		
193.	Копток (10-12 см)	тўплам			2		
194.	Болалар спорт ўйинлари учун тўплам (сумка)	дона			10		
195.	Эмаклар ўтиш учун ёйлар (катта ёйлар баландлиги 50 см, кенглиги 50 см. Кичик ёйлар баландлиги 30-40 см, кенглиги 50 см)	тўплам			3		
196.	Эмаклар учун таянч воситаси	дона			2		
197.	Одий тренежер: болалар эспандерлари	дона			20		
198.	“Соғлиқ” диски	дона			5		
199.	Болалар гантеллари	дона			20		
200.	Болалар гантел-тошлари	дона			20		
201.	Ҳалқа	дона			15		

Т/р	Жиҳоз номи	Жиҳоз номи	Ўлчов бирлиги	Илк ёш гуруҳи (2-3 ёш)	Кичик гуруҳ (3-4 ёш)	Ўрта гуруҳ (4-5 ёш)	Катта гуруҳ (5-6 ёш)
202.	Калта гимнастика таёқчалари	дона				15	
Эшитишда нуқсонли бўлган болалар учун реабилитация хона жиҳозлари							
203.	Аудиосинф: FM тизими + илғор эшитиш-нутқ аудиосинфи	тўпلام				1	
204.	Шахсий эшитиш мосламаси	дона				ҳар бир болага 1 тадан	
205.	Дастурий таъминот	дона				1	
Кўришида нуқсонли бўлган болаларга реабилитация хонаси учун жиҳозлар							
206.	Яхши кўрмайдиганлар учун катталаштирувчи мослама ***	дона				10	
207.	Синоптофор	дона				1	
208.	“Рубин” лазерли аппарати	дона				1	
209.	Яхши кўрмайдиганлар учун стационар катталаштирувчи мослама	дона				1	
Дефектолог (олигофренопедагог) бурчаги учун жиҳозлар							
210.	Логопед учун иш столи	дона				1	
211.	Нутқ ўргатиш ойнаси	дона				1	
212.	Тешикли логопед ойнаси	дона				1	
213.	Болалар стол стули	тўпلام				1	
214.	Планшет	дона				1 та гуруҳга 2 тадан	
215.	Болалар массаж креслолари	дона				2	
216.	Болалар учун индивидуал логопед зондлари	дона				ҳар бир болага 1 тадан	
217.	Индивидуал тиш чўткалари ғилофи билан	дона				ҳар бир болага 1 тадан	
218.	Терапевтик шпатель (бир марталик, стерил)	дона				100	
219.	Юз ва қўлни массаж қиладиган мослама	дона				6	
220.	Овоз бузилиши ва товушларни тузатиш учун “Дэльфа М”	дона				1	
221.	Машғулотлар учун интерактив доска	дона				1	

Т/р	Жихоз номи	Жихоз номи	Ўлчов бирлиги	Илк ёш гуруҳи (2-3 ёш)	Кичик гуруҳ (3-4 ёш)	Ўрта гуруҳ (4-5 ёш)	Катта гуруҳ (5-6 ёш)
222.	Дастур учун дидактик материаллар тўплами	тўплам				2	
223.	Англаш жараёнларини ривожлантириш учун ўйинлар	тўплам				2	
224.	Нафас олиш ва феномик эшитишни ривожлантириш учун ўйинчоқлар	тўплам				2	
225.	Оғзаки нутқни ривожлантириш учун “Палетто” аудио панели	тўплам				1	
Сурдопедагог бурчаги учун жихозлар							
226.	Сурдопедагог учун иш столи	дона				1	
227.	Нутқни машқ қилиш учун	дона				1	
228.	Тешикли логопед ойнаси	дона				1	
229.	Болалар стол-стули	тўплам				1	
230.	“Махсус ўқув дастурлари” билан таъминланган ноутбок (компьютер)	дона				1	
231.	Терапевтик шпатель (стерилланган, бир марта ишлатиладиган)	дона				100	
232.	Юз ва қўллар учун массаж мосламалари	дона				6	
233.	Артикуляция мосламаси модели	дона				1	
234.	Нутқ ва эшитиш қобилиятини ривожлантириш учун ўйинчоқлар	тўплам				2	
235.	Интерфаол доска	дона				1	
236.	Дастур учун дидактик материаллар тўплами	дона				2	
Тифлопедагог бурчаги учун жихозлар							
237.	Тифлопед иш столи	дона				1	
238.	Болалар стол стули	тўплам				1	
239.	Ҳар хил ўлчамдаги катталаштирувчи ойнаклар	дона				10	
240.	Кўриш қобилияти паст болалар учун ноутбок	дона				1	
241.	Дастурлар бўйича дидактик тўплам	тўплам				1	
242.	Ажратилган ҳолдаги Брайл “Алифбоси”	тўплам				10	

Т/р	Жихоз номи	Жихоз номи	Ўлчов бирлиги	Илк ёш гуруҳи (2-3 ёш)	Кичик гуруҳ (3-4 ёш)	Ўрта гуруҳ (4-5 ёш)	Катта гуруҳ (5-6 ёш)
243.	“Умка-01” ўзиўргатар Брайл бўйича	дона			10		
244.	Кубик-харфлар Брайл бўйича	дона			10		
245.	Болалар учун “Графика” тифлоускунаси	тўплам			хар бир бола учун		
246.	Мантиқий – дидактик материаллар	тўплам			гуруҳ учун 1 та		
247.	240 дона мантиқий белгилар	тўплам			гуруҳ учун 1 та		
248.	Катта сонли мантиқий стол соати	дона			гуруҳ учун 1 та		
249.	Жарангдор копток	дона			гуруҳ учун 5 дона		
250.	Мантиқий шашкалар	тўплам			1		
251.	Мантиқий шахматлар	тўплам			1		
252.	Мантиқий коптоқлар	дона			гуруҳ учун 10 дона		
253.	Матнлашган домино	тўплам			2		
254.	Мантиқий кубик-рубик	дона			2		
255.	Мавзулар бўйича мантиқий эртақ китоблар	дона			10		
Сенсор майдонларни жиҳозлаш							
256.	Ҳаво-пуфакли найчалар	тўплам			1		
257.	Юмшоқ қуруқ бассейн 150x150x150	тўплам			1		
258.	Бассейн учун рангсиз шарчалар	дона			50		
259.	Бассейн учун рангли шарчалар	дона			1000		
260.	Гимнастика тўшаги	дона			10		
261.	Акрилланган ойнали панел 100x200см	дона			1		
262.	Ичкарасида ҳаракатланадиган уйча	дона			2		
263.	Бизиборд	дона			4		
264.	Енгил ҳаракатлар учун компакт дисклар тўплами (4 диск)	тўплам			1		
265.	Жамадон ***	тўплам			1		
266.	Рангдор кинетик қумли стол (қум билан)	дона			1		

***)* битта вариант танланади. Танлашда материалга эътибор берилади, стол ва стул бир хил материалдан тайёрланган бўлиши лозим;

****)* КИМТТ учун қўшимча таклиф этилган жиҳозлар рўйхатига қиради.

3. Мактабгача таълим ташкилотларининг овқатланиш хонаси, омборхона, кир ювиш ва дазмоллаш хоналарини жиҳозлаш бўйича материаллар рўйхати

Т/р	Номланиши	Ўлчов бирлиги	Кичик гурух (2-3 ёш)	Кичик гурух (3-4 ёш)	Ўрта гурух (4-5 ёш)	Катта гурух (5-6 ёш)	Тайёрлов гурухи (6-7 ёш)
Овқатланиш хонаси / омборхона							
1.	Нон учун металл шкаф	дона			1		
2.	Зангламайдиган пўлатдан ясалган ён томонлари бўлмаган стол	дона			2		
3.	Зангламайдиган пўлатдан ясалган ён томонлари бор стол	дона			4		
4.	Идиш-товоқлар учун жавон (стеллаж)	дона			1		
5.	Электр плита (6 комфорали духовка билан) 6 гуруҳдан юқори	дона			1		
6.	Электр плита (4 комфорали духовка билан) 6 гуруҳгача	дона			1		
7.	Электр қозон (минимум 60 литр) 6 гуруҳдан юқори	дона			1		
8.	Титан сув қайнатгич	дона			1		
9.	Қозонни ювиш ускунаси	дона			1		
10.	Ювиш ваннаси	дона			1		
11.	Идиш-товоқ ва маҳсулотларни ювиш учун 2 секцияли ванна (6 гуруҳгача)	дона			2		
12.	Идиш-товоқ ва маҳсулотларни ювиш учун 3 секцияли ванна (6 гуруҳдан юқори)	дона			3		
13.	Идиш-товоқларни ювиш учун зангламайдиган пўлатдан ясалган стол (6 гуруҳгача)	дона			1		
14.	Идиш-товоқлар ювиш учун зангламайдиган пўлатдан ясалган стол (6 гуруҳгача)	дона			2		

Т/р	Номланиши	Ўлчов бирлиги	Кичик гурух (2-3 ёш)	Кичик гурух (3-4 ёш)	Ўрта гурух (4-5 ёш)	Катта гурух (5-6 ёш)	Тайёрлов гурухи (6-7 ёш)
15.	Музлатгич (6 гурухгача)	дона	1 (92 литр ҳажмда)				
16.	Музлатгич (6 гурухдан юқори)	дона	2 (393 литр ҳажмда)				
17.	Совутгич (6 гурухгача)	дона	2 (215 литр ҳажмда)				
18.	Совутгич (6 гурухдан юқори)	дона	3 (490 литр ҳажмда)				
19.	Гўшт қиймалагич	дона	1				
20.	Тарози (овқатланиш блоки учун)	дона	1 (0,2 кг дан 6 кг гача)				
21.	Тарози (омборхона)	дона	1 (150 кг гача)				
22.	Маҳсулотлар сақлаш учун зангламай- диган пўлатдан ясалган стеллаж	дона	2				
23.	40-50 литрли кастрюлка (6 гурухгача)	дона	2				
24.	40-50 литрли кастрюлка (6 гурухдан юқори)	дона	4				
25.	10 литрли челақ	дона	4				
26.	Пичоқ (турли маҳсулотлар учун)	дона	8				
27.	Ёғ, туз ва бошқа маҳсулотларни сақлаш идиши	тўплам	2				
28.	Қирғич	дона	4				
29.	Човли	дона	4				
30.	Капгир (шумовка)	дона	2				
31.	Капгир (паловник)	дона	2				
32.	Чўмич	дона	2				
33.	Текис капгир	дона	2				
34.	Санчки қайнатилган гўшт учун	дона	1				
35.	Элак	дона	2				
36.	Човгум	дона	2				
37.	Това	дона	4				
38.	Тахтакач	дона	6				
39.	Узун ўқлов	дона	2				
40.	Катта бўлмаган йўғон ўқлов	дона	4				

Т/р	Номланиши	Ўлчов бирлиги	Кичик гуруҳ (2-3 ёш)	Кичик гуруҳ (3-4 ёш)	Ўрта гуруҳ (4-5 ёш)	Катта гуруҳ (5-6 ёш)	Тайёрлов гуруҳи (6-7 ёш)
41.	Товоқ ва тоғаралар	тўплам			1		
42.	Ўлчов кружкаси	тўплам			2		
43.	Сув учун бидон (40 литр)	дона			1		
44.	Сут учун бидон (40 литр)	дона			1		
Ошхона учун жиҳозлар							
1.	Болалар стол ва стуллари **	тўплам			бинонинг ўлчамидан келиб чиқилади		
2.	Болалар стол ва скамейкалари	тўплам			бинонинг ўлчамидан келиб чиқилади		
3.	Ходимлар овқатланиши учун стол ва стул	тўплам			2		
4.	Ахборот стенди	дона			1		
Ошхона идишлари тўплами							
1.	Ликопча, 300 мл	дона			болалар сонидан келиб чиқади		
2.	Ликопча, 200 мм	дона			болалар сонидан келиб чиқади		
3.	Кружка, 210 мл	дона			болалар сонидан келиб чиқади		
4.	Ликопча салат учун, 200 мл	дона			болалар сонидан келиб чиқади		
5.	Ликопча, 150 мм	дона			болалар сонидан келиб чиқади		
6.	Нон учун идиш	дона			болалар сонидан келиб чиқади		
7.	Қошиқ	дона			болалар сонидан келиб чиқади		
8.	Санчки	дона			болалар сонидан келиб чиқади		
Кир ювиш хонаси							
1.	Кир ювиш машинаси ** (яримавтомат) 8 кг гача (6 гуруҳгача)	дона			1		
2.	Кир ювиш машинаси ** (яримавтомат) 8 кг гача (6 гуруҳдан юқори)	дона			2		
3.	Кир ювиш машинаси ** (автомат) 9 кг гача (6 гуруҳгача)	дона			1		
4.	Кир ювиш машинаси ** (автомат) 9 кг гача, (6 гуруҳдан юқори)	дона			2		
5.	Фойдаланилган чойшаблар учун идиш	дона			1		
6.	Ванна	дона			1		

Т/р	Номланиши	Ўлчов бирлиги	Кичик гуруҳ (2-3 ёш)	Кичик гуруҳ (3-4 ёш)	Ўрта гуруҳ (4-5 ёш)	Катта гуруҳ (5-6 ёш)	Тайёрлов гуруҳи (6-7 ёш)
Қуритиш ва дазмоллаш хонаси							
1.	Дазмоллаш столи (6 гуруҳгача / 6 гуруҳдан юқори)	дона			1/2		
2.	Дазмол (6 гуруҳгача / 6 гуруҳдан юқори)	дона			1/2		
3.	Тоза ва дазмолланган чойшабларни сақлаш учун осма жавонлар	тўплам			болалар сонидан келиб чиқади		
Қўшимча жиҳозлар							
1.	Чиқиндилар учун қопқоқли бак (65 литр)	дона			2		
2.	Резинали гиламча	дона			хар бир электр жиҳози учун		
3.	Маълумотлар стенди	дона			1		
4.	Ахлат йиғиш учун металл идиш (6 гуруҳгача / 6 гуруҳдан юқори)	дона			2/3		
5.	Ҳовли учун металл ахлат қутиси	дона			2		
6.	Тиғли белкурак	дона			2		
7.	Япалоқ белкурак	дона			2		
8.	Арава (боғ учун)	дона			1		
9.	Хаскаш	дона			2		
Ёнғин хавфсизлиги талаблари							
1.	Ўт ўчиргич	дона			2		
2.	Ёнғин вақтида бинони тарқ этиш эвакуация режаси (схемаси)	дона			1		
3.	Ёнғин ҳақида хабар бериш мосламалари	дона			хар бир хонага меъёр асосида		

***)* битта вариант танланади. Танлашда материалга эътибор берилади, стол ва стул бир хил материалдан тайёрланган бўлиши лозим.

4. Мактабгача таълим ташкилотларининг тиббиёт хонасини жихозлаш бўйича энг кам (минимал) анжомлар рўйхати

Т/р	Номланиши	Ўлчов бирлиги	Кичик гурух (2-3 ёш)	Кичик гурух (3-4 ёш)	Ўрта гурух (4-5 ёш)	Катта гурух (5-6 ёш)	Тайёрлов гурухи (6-7 ёш)
Тиббиёт хонаси							
1.	Врач ва ҳамшира учун ёзув столи	дона			1		
2.	Стул	дона			2		
3.	Тиббий кушетка	дона			1		
4.	Тиббий жавон	дона			1		
5.	Биринчи тиббий ёрдам столи	дона			1		
6.	Совутгич (музлатгич дори-дармонлар учун)	дона			1		
7.	Совутгич учун термометр	дона			1		
8.	Педал қопқоқли челак	дона			1		
9.	Тиббий тарози	дона			1		
10.	Бўй ўлчагич	дона			1		
11.	Кўз ва қулоқ-бурун кўриги учун стол лампаси	дона			1		
12.	Ҳужжатлар учун жавон	дона			1		
13.	Болалар тонометри, фонедоскопи билан	дона			1		
14.	Тиббий қисгич	дона			3		
15.	Тиббий термометр	дона			4		
16.	Бир марталик шпатель	дона			500		
17.	Буйрак шаклидаги (лоток) идиш	дона			2		
18.	Оёқ-қўллар юқори қисми учун шиналар	дона			2		
19.	Кўчма кварц лампаси	дона			2		
20.	Муз учун пуфакчалар	дона			1		
21.	Қайта ишлатиладиган резинали иситгич (грелка)	дона			1		
22.	Тиббий ширма	дона			1		
23.	Катталар учун ташқи кийим илгич	дона			1		
24.	Ўт ўчиргич	дона			1		

5. Мактабгача таълим ташкилотларининг қўшимча хона (зал, кабинет, офис)ларини жиҳозлашнинг энг кам (минимал) анжомлар рўйхати

Т/р	Номланиши	Ўлчов бирлиги	Кичик гуруҳ (2-3 ёш)	Кичик гуруҳ (3-4 ёш)	Ўрта гуруҳ (4-5 ёш)	Катта гуруҳ (5-6 ёш)	Тайёрлов гуруҳи (6-7 ёш)
Мактабгача таълим ташкилотлари қўшимча хоналарининг жиҳозлари							
Спорт зали							
1.	Гимнастика тўшаклари (мат)	дона					8
2.	Гимнастика скамейкалари	дона					4
3.	Гимнастика таёқчалари	дона					ҳар бир бола учун 1 донадан
4.	Болалар боулинг кеглиси	тўплам					2
5.	Турли ўлчамдаги коптоқлар	дона					12
6.	Ўрта ўлчамдаги кулоқчали коптоқлар	дона					4
7.	Швед нарвончаси	дона					2
8.	Судралиб ўтиш учун ёйлар	тўплам					2
9.	Соғломлаштириш гиламчаси	дона					4
10.	Конуссимон сигнал	дона					8
11.	Турли ўлчамдаги гимнастика ҳалқалари (обруч)	дона					14
12.	Ҳалқа туширгич	тўплам					2
13.	Болалар штангаси	дона					2
14.	Болалар гантели	тўплам					10
15.	Юмшоқ ўйин модуллари, трансформерлар	тўплам					1
16.	Байроқчалар	дона					ҳар бир бола учун 1 донадан
17.	Пардалар	дона					ойналар сони бўйича
18.	Ўт ўчиргич	дона					2
19.	Ёнғин вақтида бинони тарк этиш эвакуация режаси (схемаси)	дона					1
20.	Ёнғин ҳақида хабар бериш мосламалари	дона					ҳар бир хонага меъёр асосида

Т/р	Номланиши	Ўлчов бирлиги	Кичик гуруҳ (2-3 ёш)	Кичик гуруҳ (3-4 ёш)	Ўрта гуруҳ (4-5 ёш)	Катта гуруҳ (5-6 ёш)	Тайёрлов гуруҳи (6-7 ёш)
Муסיқа зали							
1.	Пианино	дона				1	
2.	Муסיқа раҳбари учун стул	дона				2	
3.	Болалар стуллари **	дона			ҳар бир бола учун 1 донадан		
4.	Болалар ўтиргичи (пуфик) **	дона			ҳар бир бола учун 1 донадан		
5.	Болалар юмшоқ модуллари **	дона			ҳар бир бола учун 1 донадан		
6.	Катталар учун юмшоқ ўриндиқли 4 кишилиқ скамейкалар	дона				8	
7.	Микрофон, карнай, овоз кучайтиргич	тўплам				1	
8.	Миллий муסיқа асбоблари моделлари	тўплам				1	
9.	Болалар муסיқа асбоблари (доира, металлофон, ксилофон, кўнғироқчалар, уч бурчаклар, бубенлар)	тўплам				1	
10.	Театр учун ширма	дона				1	
11.	Театр учун кўғирчоқлар тўплами	тўплам				1	
12.	Кўзгу (деворга ўрнатиш учун)	м ²				хона ўлчами бўйича	
13.	Ушлагич (перила)	м ²				ойна ўлчами бўйича	
14.	Парда (сахна учун)	м ²				сахна ўлчами бўйича	
15.	Парда (дераза учун)	м ²				ойна ўлчами бўйича	
16.	Гилам	м ²				хона ўлчами бўйича	
17.	Визуал ва дидактик материаллар, хореограф муסיқа раҳбари ҳужжатлари учун жавон	тўплам				1	
18.	Рамзлар	тўплам				1	
19.	Ўзбекистон бастакорлари портретлари	тўплам				1	
20.	Жаҳон бастакорлари портретлари	тўплам				1	
21.	Ўт ўчиргич	дона				2	
22.	Ёнғин вақтида бинони тарқ этиш эвакуация режаси (схемаси)	дона				1	

Т/р	Номланиши	Ўлчов бирлиги	Кичик гуруҳ (2-3 ёш)	Кичик гуруҳ (3-4 ёш)	Ўрта гуруҳ (4-5 ёш)	Катта гуруҳ (5-6 ёш)	Тайёрлов гуруҳи (6-7 ёш)
23.	Ёнгин ҳақида хабар бериш мосламалари	дона	хар бир хонага меъёр асосида				
Директор хонаси							
1.	Кабинет тўплами	тўплам				1	
2.	Яримюмшоқ стуллар	дона				4	
3.	Сейф	дона				1	
4.	Компьютер техникаси	тўплам				1	
5.	Принтер	дона				1	
6.	Парда (жалюза)	дона	ойналар сони бўйича				
7.	Телефон	дона				1	
8.	Педал қопқоқли челак (урна)	дона				1	
Хўжалик мудир хонаси *****							
1.	Кабинет столи	дона				1	
2.	Яримюмшоқ стул	дона				2	
3.	Ҳужжатлар учун жавон	тўплам				1	
4.	Парда (жалюза)	дона	ойналар сони бўйича				
5.	Ташқи кийим учун илгич	дона				1	
6.	Урна	дона				1	
Психолог хонаси							
1.	2 ўринли болалар столи **	дона				1	
2.	Болалар учун ўйинчоқлар жавони	дона				1	
3.	Психолог учун тумбали стол	дона				1	
4.	Дидактик стол ўйинчоқлари билан	дона				1	
5.	Сезгирликни ривожлантирувчи панел	дона				1	
6.	Катталар учун яримюмшоқ стул	дона				2	
7.	Болалар стули **	дона				2	
8.	Психолог ҳужжатлари учун жавон	тўплам				1	
9.	Юмшоқ ўйинчоқлар (айиқ, тулки, ит, мушук, сичқон, хўроз)	тўплам				1	

Т/р	Номланиши	Ўлчов бирлиги	Кичик гурух (2-3 ёш)	Кичик гурух (3-4 ёш)	Ўрта гурух (4-5 ёш)	Катта гурух (5-6 ёш)	Тайёрлов гурухи (6-7 ёш)
10.	Қўғирчоқ – ўғил бола	дона			1		
11.	Қўғирчоқ – қиз бола	дона			1		
12.	“Жихоз” карточкалари	тўплам			1		
13.	“Оила” карточкалари	тўплам			1		
14.	“Идиш-товок” карточкалари	тўплам			1		
15.	“Геометрик шакллар” карточкалари	тўплам			1		
16.	“Йил фасллари” карточкалари	тўплам			1		
17.	Ёввойи ҳайвонлар	тўплам			1		
18.	Уй ҳайвонлари	тўплам			1		
19.	Мевалар моделлари (мум нусха)	тўплам			1		
20.	Сабзавотлар моделлари (мум нусха)	тўплам			1		
21.	Кайфият ниқоблари	тўплам			1		
22.	Ташқи кийимлар учун илгич	дона			1		
23.	Гилам	дона			1		
24.	Пардалар (жалюза)	дона			ойналар сони бўйича		
25.	Маълумотлар стенди	дона			2		
26.	Урна	дона			1		
Логопед хонаси							
1.	Ойнали логопед бурчаги	тўплам			1		
2.	Болалар стули	дона			2		
3.	Дидактик стол, ўйинчоқлар билан	тўплам			1		
4.	Логопед учун стол, тумбали	дона			1		
5.	Катталар учун яримюмшоқ стул	дона			2		
6.	Бур ва маркер билан ёзиш учун икки томонли мольберт	дона			1		
7.	Ҳужжатлар учун жавон	тўплам			1		
8.	Қўғирчоқ – ўғил бола	дона			1		
9.	Қўғирчоқ – қиз бола	дона			1		

Т/р	Номланиши	Ўлчов бирлиги	Кичик гурух (2-3 ёш)	Кичик гурух (3-4 ёш)	Ўрта гурух (4-5 ёш)	Катта гурух (5-6 ёш)	Тайёрлов гурухи (6-7 ёш)
10.	“Жихоз” карточкалари	тўплам			1		
11.	“Оила” карточкалари	тўплам			1		
12.	“Идиш-товоқ” карточкалари	тўплам			1		
13.	“Геометрик шакллар” карточкалари	тўплам			1		
14.	“Йил фасллари” карточкалари	тўплам			1		
15.	Ёввойи ҳайвонлар	тўплам			1		
16.	Уй ҳайвонлари	тўплам			1		
17.	Мевалар моделлари (мум нусха)	тўплам			1		
18.	Сабзавотлар моделлари (мум нусха)	тўплам			1		
19.	Оғиз бўшлиғини кўриқдан ўтказиш учун ойна	дона			2		
20.	Оғзаки нутқни ривожлантириш учун 2-тўпга зарба беринг ўйини	тўплам			1		
21.	Парда (жалюза)	дона	ойналар сони бўйича				
22.	Маълумотлар стенди	дона			2		
23.	Ташқи кийимлар учун илгак	дона			1		
24.	Урна	дона			1		
Методик хона							
1.	Давлат рамзлари	тўплам			1		
2.	Маълумотлар стенди	дона			4		
3.	Парда (жалюза)	дона	ойналар сони бўйича				
4.	Компьютер	тўплам			1		
5.	Принтер	дона			1		
6.	Маркерли доска	дона			1		
7.	Мажлислар столи	дона			1		
8.	Катталар учун яримюмшоқ стул	дона			10		
9.	Ҳужжатлар учун жавон	тўплам			2		
10.	Ташқи кийимлар учун илгак	дона			1		
11.	Методист учун тумбали стол	дона			1		

Т/р	Номланиши	Ўлчов бирлиги	Кичик гурух (2-3 ёш)	Кичик гурух (3-4 ёш)	Ўрта гурух (4-5 ёш)	Катта гурух (5-6 ёш)	Тайёрлов гурухи (6-7 ёш)
12.	Урна	дона	1				
Кириш *****							
1.	Маълумотлар стенди	дона	2				
2.	Хона ўсимликлари	дона	10				
3.	Парда (жалюза)	дона	ойналар сони бўйича				
4.	Оёқ кийим ечиш учун болалар жавони	тўплам	болалар сони бўйича				
5.	8 ўриндикли юмшоқ болалар скамейкаси	тўплам	2				
6.	Миллий бурчак	тўплам	1				
7.	Ўйин зоналари	тўплам	2				
8.	Ўқиш зоналари	тўплам	2				
9.	Оёқ кийимини ечиш учун катталар жавони	тўплам	болалар сони бўйича				
10.	Урна	дона	1				
Бассейн*****							
1.	Турли ўлчамдаги шиширилган ҳалқалар	дона	болалар сони бўйича				
2.	Сузиш учун шиширилган енглар	жуфт	болалар сони бўйича				
3.	Сузиш учун пенопласт доскалар	дона	10				
4.	Турли ўлчамдаги резинали коптоклар	дона	10				
5.	Резинали гиламлар	дона	4				
6.	Гимнастик ўтиргич	дона	2				

**) битта вариант танланади. Танлашда материалга эътибор берилади, стол ва стул бир хил материалдан тайёрланган бўлиши лозим.

*****) мактабгача таълим ташкилотларининг ушбу хоналари учун тавсия этилган жиҳозлар.

6. Мактабгача таълим ташкилотлари ўйин майдончаларининг энг кам (минимал) жиҳозлари рўйхати

Т/р	Номланиши	Ўлчов бирлиги	Кичик гуруҳ (2-3 ёш)	Кичик гуруҳ (3-4 ёш)	Ўрта гуруҳ (4-5 ёш)	Кагга гуруҳ (5-6 ёш)	Тайёрлов гуруҳи (6-7 ёш)
Мактабгача таълим ташкилотлари ўйин майдончаларининг жиҳозлари							
1.	Айвонча	дона	1	1			1
Болалар кўнгилочар мажмуасининг тўлиқ тўплами (ҳар 1 боғча учун)							
2.	Қум қутиси (қумдон)	дона	1	1	1	1	1
3.	Қум қуйиш қутилари учун қум	кг	500	500	500	500	500
4.	Эртаксимон уялар	дона			1		
5.	Сирпанчик	дона			1		
6.	Арғимчок	дона			1		
7.	Мавзули уйча	дона			1		
8.	Швед гимнастик нарвончаси	дона			1		

7. Мактабгача таълим ташкилотларининг қисқа муддатли гуруҳларини жиҳозлашнинг энг кам (минимал) рўйхати

№	Номланиши	Ўлчов бирлиги	Микдори
Жиҳоз			
1.	Болалар столи **	дона	болалар сони бўйича
2.	Болалар стули	дона	болалар сони бўйича
3.	Тарбиячи учун бир тумбали стол	дона	1
4.	Тарбиячи учун яримюшпоқ стул	дона	2
5.	Ўқув материаллари учун жавон	дона	1
6.	Ўйинчоқлар учун болалар жавони	дона	4
7.	Яшил доска	дона	1
8.	Гилам	дона	1
9.	Илгак	дона	болалар сони бўйича

№	Номланиши	Ўлчов бирлиги	Микдори
Ўйинчоқлар			
1.	Қўғирчоқ-ўғил бола	дона	2
2.	Қўғирчоқ-қиз бола	дона	2
3.	Машиналар (ёнгин ҳавфсизлиги, тез ёрдам, ички ишлар, юк, енгил, экскаватор, кўтарма кран)	тўплам	1
4.	Уй ҳайвонлари ва уларнинг болалари	тўплам	2
5.	Ёввойи ҳайвонлар ва уларнинг болалари	тўплам	2
6.	Чой ичиш идишлари болалар учун тўплами	тўплам	4
7.	Конструктор	тўплам	4
8.	Болалар лотоси	тўплам	2
9.	“Аптечка” тўплами	тўплам	2
10.	Қурилиш анжомлари тўплами	тўплам	2
11.	Мавзули пазллар	дона	20
12.	Мозаика	тўплам	4
13.	Қурилиш кубиклар тўплами	тўплам	2
14.	Мевалар моделлари (мум нусха)	тўплам	2
15.	Сабзавотлар моделлари (мум нусха)	тўплам	2
16.	“Саргарошхона” тўплами	тўплам	2
Машғулотлар учун дидактик материаллар			
1.	Санок чўплар	тўплам	ҳар бир бола учун
2.	Геометрик шакллар	тўплам	4
3.	Сонлар тўплами	тўплам	4
4.	Йил фаслларининг тўплам расмлари	тўплам	1
5.	Уй ҳайвонлари ва уларнинг болалари карточкалари	тўплам	4

№	Номланиши	Ўлчов бирлиги	Микдори
6.	Ёввойи ҳайвонлар ва уларнинг болалари карточкалари	тўплам	4
7.	Уй паррандалари карточкалари	тўплам	4
8.	Ёввойи паррандалар карточкалари	тўплам	4
9.	Сабзавотлар карточкалари	тўплам	4
10.	Мева ва резаворлар карточкалари	тўплам	4
11.	Юмшоқ ақлий ривожлантирувчи кубикчалар “Алифбе”	тўплам	1
12.	“Ҳаёт хавфсизлиги асослари” карточкалари	тўплам	1
13.	“Касблар” карточкалари	тўплам	4
14.	Ўзбекистон мутафаккирлари ва таникли шахсларининг портретлари	тўплам	1
15.	“Идиш-товоқ” карточкалари	тўплам	4
16.	“Мебель” карточкалари	тўплам	4
17.	Соатлар	дона	1
18.	Дидактик ўйинлар	тўплам	1
19.	Глобус	дона	1
20.	Танграм	тўплам	4
Спорт жиҳозлари			
1.	Болалар учун сакраш арқони	дона	10
2.	Болалар боулинг-кеглиси	тўплам	2
3.	Турли ўлчамдаги коптоқлар	дона	6
4.	Турли ўлчамдаги гардишлар	дона	6
5.	Ҳалқа туширгич	дона	2
Болалар адабиётлари			
1.	Жаҳон халқлари эртаклари	китоб	10
2.	Ўзбек халқи эртаклари	китоб	10
3.	Шеърлар, топишмоқлар	китоб	10

№	Номланиши	Ўлчов бирлиги	Миқдори
Рамзлар			
1.	“Ўзбекистон рамзлари”	тўплам	1

***) битта вариант танланади. Танлашда материалга эътибор бериледи, стол ва стул бир хил материалдан тайёрланган бўлиши лозим.*

8. Мактабгача таълим ташкилотларини қўшимча жиҳозлар билан таъминлаш рўйхати

Т/р	Номланиши	Ўлчов бирлиги	Кичик гурух (2-3 ёш)	Кичик гурух (3-4 ёш)	Ўрта гуруҳ (4-5 ёш)	Катта гурух (5-6 ёш)	Тайёрлов гурухи (6-7 ёш)
“Илк қадам” Давлат ўқув дастурига мувофиқ ривожланиш соҳалари бўйича гуруҳ хоналарини жиҳозлаш							
Соғлом турмуш тарзи бўйича жисмоний ривожланиш йўналиши							
1.	Турли рангдаги ленталар	дона	хар бир бола учун 2 дона	хар бир бола учун 2 дона	хар бир бола учун 2 дона	хар бир бола учун 2 дона	хар бир бола учун 2 дона
2.	Бадминтон	тўплам			4	4	4
3.	Гимнастика таёқчаси	дона	хар бир бола учун 1 дона	хар бир бола учун 1 дона	хар бир бола учун 1 дона	хар бир бола учун 1 дона	хар бир бола учун 1 дона
4.	Диаметри 20-25 см ли коптоқлар	дона	8	8	6	6	6
5.	Диаметри 12-15 см ли коптоқлар	дона	8	8	6	6	6
6.	Отиш учун ўрнатилган нишон (50 см- 30см)	дона	1	1	1	1	1
7.	Эпчилликни ривожлантириш учун “Балиқни тут” ўйинлар тўплами	тўплам	4	4	2	2	2
8.	Волейбол тўпи	дона		1	1	1	1
9.	Баскетбол тўпи	дона				1	1
10.	Отиш ўйини учун халтачалар	дона	хар бир бола учун 1 дона	хар бир бола учун 1 дона	хар бир бола учун 1 дона	хар бир бола учун 1 дона	хар бир бола учун 1 дона
11.	Соғломлаштириш гиламчаси	дона	4	4	4	4	4
12.	Коптоқлар учун сават	дона	2	2	2	2	2
13.	Самокат	дона				4	4
14.	3 ғилдиракли велосипед	дона		4	4	4	
15.	2 ғилдиракли велосипед	дона					4

Ижтимоий-ҳиссий ривожланиш йўналиши							
16.	Мавсумий кийимлар тўплами билан қўғирчоқ-қиз	тўплам	4	4	2	2	2
17.	Мавсумий кийимлар тўплами билан қўғирчоқ – ўғил бола	тўплам	4	4	2	2	2
18.	Токсик бўлмаган, пластикдан, каучукдан ясалган чақалоқ қўғирчоқ	дона	4	4	4	2	2
19.	Болалар аравачаси	дона	4	4	4	4	4
20.	Дазмол столи билан	тўплам	2	2	2	2	2
21.	Ўйинчоқлар уйчаси	дона	1	1	1	1	1
22.	Эртақ қўғирчоқлар – жонлантирилган ва хаёлий қахрамонлар (аскарлар, рицарлар, қахрамонлар, маликалар, этик кийган мушук ва бошқалар.)	дона	6	6	6	6	6
23.	Мавзули тўпламлар (“Жунгли”, “Қалъа”, “Ҳайвонлар фермаси”, “Сўв ости дунёси”)	дона	4	4	4	4	4
24.	Беланчак караватлар	дона	2	2	1	1	1
25.	Костюм ва аксессуарлар (врач, ички ишлар, қурувчи, сотувчи, дорихоначи, сартарош)	тўплам	1	1	1	1	1
26.	Болалар телефони	дона	2	2	2	2	2
27.	Болалар тикиш машинаси	дона	1	1	1	1	1
28.	Болалар чангютгич ўйинчоғи	дона	1	1	1	1	1
29.	Болалар фени	дона	1	1	1	1	1
30.	Ҳаво транспортлари (самолет, вертолет)	дона	2	2	2	2	2
31.	Ер усти транспорти (поезд)	дона	1	1	1	1	1
32.	Сув усти транспортлари (кема, катер)	дона	2	2	2	2	2

33.	Ҳарбий транспортлар (танк, зирхли транспортер)	дона	2	2	2	2	2
34.	Юла	дона	4	4	4		
35.	Қум билан ўйнаш учун челақ ва белкурақлар	тўплам	6	6	6	6	6
Нутқ, мулоқот, ўқиш ва ёзиш кўникмалари йўналиши							
36.	Эртақ қаҳрамонлари ва санаш материаллари фланелеграф тўплами	тўплам	1	1	1	1	1
37.	Стул театри	Тўплам	1	1	1	1	1
38.	Бармоқ театри	тўплам	1	1	1	1	1
39.	Эртақ қаҳрамонлари ва ҳайвонларнинг ниқоблари	тўплам	1	1	1	1	1
40.	Ўйинчоқлар тўплами дидактик столи	тўплам	1	1	1	1	1
41.	Воскобович ўйинлари	тўплам	1	1	1	1	1
42.	Бизибордлар	дона	4	4	2	2	2
43.	Мавзули лото ўйинлари	дона	4	4	4	4	4
44.	Мавзули домино ўйинлари	дона	4	4	4	4	4
45.	Иш дафтари	дона			ҳар бир бола учун 1 дона	ҳар бир бола учун 1 дона	ҳар бир бола учун 1 дона
46.	Кесма расмлар	дона	6	6	10	10	10
47.	Дидактик ўйинлар	дона	8	8	8	10	10
48.	Қўғирчоқлар театри учун парда (Ширма)	дона	1	1	1	1	1
49.	Аудиоэртақлар	тўплам	1	1	1	1	1
50.	Мусиқа ва болалар ашулалари флешкада	дона	2	2	2	2	2
51.	“Алифбе” плакатлари	дона	1	1	1	1	1
Билиш жараёни ривожланиш йўналиши							
52.	Фребель совғалари	тўплам	1	1	1	1	1
53.	Монтессори методикаси бўйича ўйинлар	тўплам	1	1	1	1	1

54.	Сеген доскаси	дона	4	4	4	4	4
55.	Турли шакллардаги ёғоч пирамидалар	дона	4	4	4	2	2
56.	Ҳажмли геометрик шакллар (шар, конус, тўғри уч бурчак, куб, трапеция)	тўплам	1	1	1	2	2
57.	Лабиринтлар	дона			6	6	6
58.	Санок чўплар	тўплам				хар бир бола учун 1 дона	Ҳар бир бола учун 1 дона
59.	Бошқотирмалар	дона				6	6
60.	Кубик-рубик	дона				6	6
61.	Қурилиш тўпламлари	тўплам	4	6	8	8	8
62.	Катта қисмлардан ташкил топган лево магформерлари	тўплам	4	6	6	6	6
63.	Тадқиқот фаолияти тўпламлари	тўплам			2	2	2
64.	Табиий материаллар (чиғаноклар, қирғичлар, ёнғоклар, ёғоч таёқчалар, тошлар ва бошқалар)	тўплам	4	4	8	8	8
65.	Дидактик ўйинлар	дона	4	4	6	6	6
66.	Секундометр	дона				2	2
67.	Қум соати	дона			2	2	2
68.	Ўйинчоқ тарози	дона	1	1	1	1	1
Ижодий ривожланиш йўналиши							
69.	Мумли рангли бўр қаламчалар (12 ранг)	тўплам	хар бир бола учун 1 дона	хар бир бола учун 1 дона	хар бир бола учун 1 дона	хар бир бола учун 1 дона	хар бир бола учун 1 дона
70.	Кинетик қум (қизил, сарик, кўк, яшил)	тўплам	10	10	10	10	10
71.	Фломастерлар (12 ранг)	тўплам			15	15	15

72.	Палитра	дона			ҳар бир бола учун 1 дона	ҳар бир бола учун 1 дона	ҳар бир бола учун 1 дона
73.	Асфальтга чизиш учун рангли бўр қаламчалар	тўплам	10	15	15	15	15
74.	Мухрлар	тўплам	10	10	10	10	10
75.	Тупрок	кг	ҳар бир бола учун 0,5 кг	ҳар бир бола учун 0,5 кг	ҳар бир бола учун 0,5 кг	ҳар бир бола учун 0,5 кг	ҳар бир бола учун 0,5 кг
76.	Мультимедиа материаллари (болаларга ҳайкалтарошлик, чизиш ва дизайнни ўргатиш учун)	тўплам	1	1	1	1	1
77.	Ҳар хил тўқималарнинг картон қоғозлари	тўплам	10	10	10	10	10
78.	Креп қоғози (12 ранг)	тўплам	10	10	10	10	10
79.	Мавзули трафаретлар (ҳайвонлар, шакллар)	дона		6	6	6	6
80.	Мольберт	дона	4	10	10	10	10
81.	Болалар учун ишлайдиган деворлар	дона	1	1	1	1	1
82.	Катга бус ва биссерлар тўплами	тўплам	4	4	4	4	4
83.	Тугмалар ва иплар тўплами	тўплам	4	4	4	4	4
84.	Саҳифаларни ранглаш	дона	ҳар бир бола учун 1 дона	ҳар бир бола учун 1 дона	ҳар бир бола учун 1 дона	ҳар бир бола учун 1 дона	ҳар бир бола учун 1 дона
85.	Ранг бериш учун гипсдан ясалган шакллар	дона	ҳар бир бола учун 2 дона	ҳар бир бола учун 2 дона	ҳар бир бола учун 2 дона	ҳар бир бола учун 2 дона	ҳар бир бола учун 2 дона
Машғулот (гурӯҳ) хонасини жиҳозлаш							
86.	Проектор **	дона	1	1	1	1	1
87.	Интерактив доска **	дона	1	1	1	1	1
88.	Телевизор	дона	1	1	1	1	1

89.	Юмшоқ ўриндикли болалар бурчаги (диван, 2 та кресла)	тўплам	1	1	1	1	1
90.	Хона ўсимликлари	дона	4	6	8	8	8
91.	Хона ўсимликлари учун таглик	дона	гуллар туваги микдори бўйича	гуллар туваги микдори бўйича	гуллар туваги микдори бўйича	гуллар туваги микдори бўйича	гуллар туваги микдори бўйича
92.	Аквариум	дона	1	1	1	1	1
93.	Кушлар учун қафас	дона	1	1	1	1	1
94.	Компьютер	дона	1	1	1	1	1
95.	Принтер	дона	1	1	1	1	1
96.	Интерактив планшет	дона	1	1	1	1	1
97.	Кўчма аудиокарнай	дона	1	1	1	1	1
Миллий бурчак учун жиҳозлар							
98.	Айвон	дона	1	1	1	1	1
99.	Хонтахта (миллий столча)	дона	1	1	1	1	1
100.	Кўғирчоқ қиз бола миллий кийимларда	дона	1	1	1	1	1
101.	Кўғирчоқ ўғил бола миллий кийимларда	дона	1	1	1	1	1
102.	Миллий идиш-товоқлар тўплами	тўплам	1	1	1	1	1
103.	Кўрпа	дона	айвон ўлчами бўйича	айвон ўлчами бўйича	айвон ўлчами бўйича	айвон ўлчами бўйича	айвон ўлчами бўйича
104.	Дуппи	дона	2	2	2	2	2
105.	Мевалар моделлари (мум нусха)	тўплам	1	1	1	1	1
106.	Нонлар моделлари (мум нусха)	дона	2	2	2	2	2
107.	Сомсалар моделлари (мум нусха)	дона	2	2	2	2	2
108.	Адрас	метр	бурчак ўлчами бўйича	бурчак ўлчами бўйича	бурчак ўлчами бўйича	бурчак ўлчами бўйича	бурчак ўлчами бўйича

Ётоқхона учун жиҳозлар							
109.	Болалар ёстиғи	дона	хар бир бола учун 1 дона	хар бир бола учун 1 дона	хар бир бола учун 1 дона	хар бир бола учун 1 дона	хар бир бола учун 1 дона
110.	Болалар чойшаби	дона	хар бир бола учун 1 дона	хар бир бола учун 1 дона	хар бир бола учун 1 дона	хар бир бола учун 1 дона	хар бир бола учун 1 дона
111.	Болалар ёстиқ жилдлари	дона	хар бир бола учун 1 дона	хар бир бола учун 1 дона	хар бир бола учун 1 дона	хар бир бола учун 1 дона	хар бир бола учун 1 дона
112.	Болалар кўрпа қопламалари	дона	хар бир бола учун 1 дона	хар бир бола учун 1 дона	хар бир бола учун 1 дона	хар бир бола учун 1 дона	хар бир бола учун 1 дона
113.	Болалар ётоқ тўшаклари (матрас)	дона	хар бир бола учун 1 дона	хар бир бола учун 1 дона	хар бир бола учун 1 дона	хар бир бола учун 1 дона	хар бир бола учун 1 дона
114.	Гилам	дона	бўш жой ўлчамига мос	бўш жой ўлчамига мос	бўш жой ўлчамига мос	бўш жой ўлчамига мос	бўш жой ўлчамига мос
115.	Пардалар (штор)	дона	ойналар сони бўйича	ойналар сони бўйича	ойналар сони бўйича	ойналар сони бўйича	ойналар сони бўйича
116.	Чойшаблар учун жавон	дона	1	1	1	1	1
Қабулхона учун жиҳозлар							
117.	Гилам	дона	1	1	1	1	1
118.	Хона ўсимликлари	дона	4	6	6	6	6
119.	Тарбиячининг ташқи кийимлари ва алмаштириладиган пойабзаллари учун жавон	дона	1	1	1	1	1
120.	Болалар ижодий кўргазмаси	дона	1	1	1	1	1
121.	Синмайдиган девор ойнаси	дона	1	1	1	1	1

Санитария техник жихозлар

		м ²	хона ўлчами бўйича	хона ўлчами бўйича	хона ўлчами бўйича	хона ўлчами бўйича	хона ўлчами бўйича
122.	Резинали йўлакча						
123.	Синмайдиган девор ойнаси	дона	1	1	1	1	1

***) битта вариант танланади. Танлашда материалга эътибор берилади, стол ва стул бир хил материалдан тайёрланган бўлиши лозим.*

Вазирлар Маҳкамасининг
2020 йил “22” декабрдаги 802-сон қарорига
2-илова

**Ўзбекистон Республикаси Мактабгача таълим вазирлиги томонидан
тизимдаги давлат мактабгача таълим ташкилотлари учун
марказлаштирилган ҳолда жиҳозларни харид қилиш бўйича
комиссия таркиби**

1. Маматқулов Шодиёр Абдувахидович — Ўзбекистон Республикаси мактабгача таълим вазири ўринбосари, *комиссия раиси*
2. Аброев Джамшид Исмаилович — Ўзбекистон Республикаси молия вазири ўринбосари, *комиссия раиси ўринбосари*
3. Карабаев Фаррух Эсаналиевич — Ўзбекистон Республикаси Монополияга қарши курашиш қўмитаси раиси ўринбосари
4. Мирзаев Мубин Мухидинович — Ўзбекистон Республикаси Давлат солиқ қўмитаси раисининг биринчи ўринбосари
5. Воитов Азиз Ботирович — Ўзбекистон Республикаси инвестициялар ва ташқи савдо вазирининг биринчи ўринбосари
6. Шарахметов Шахрух Шатургунович — Ўзбекистон Республикаси соғлиқни сақлаш вазири ўринбосари
7. Рахбаров Нодирбек Алишерович — “Ипотека банк” бошқаруви кенгаши раисининг ўринбосари
8. Солихўжаев Зафархўжа Зокирхўжаевич — “ЎЗИнжиниринг” Республика лойиҳа институти директори ўринбосари
9. Киямов Рустам Бегмуратович — “Ўзстандарт” агентлиги директори ўринбосари
10. *Лавозимига кўра* — Мактабгача таълим вазирлигининг таркибий бўлинмаси раҳбари, *комиссия котиби* (овоз бериш ҳуқуқига эга эмас)

Изоҳ. Зарур ҳолларда Комиссия таркибига Ўзбекистон Республикаси Мактабгача таълим вазирлигининг таркибий бўлинмалари (Мактабгача таълим вазирлиги ҳузуридаги “Инфратузилмани ривожлантириш бўйича инжиниринг компанияси” ДУК) раҳбарлари ва бошқа вазирликлар ҳамда ташкилотларнинг раҳбар ва ходимлари жалб этилиши мумкин.

Комиссия аъзолари бошқа ишга ўтган тақдирда, унинг таркибига ушбу лавозимга янгидан тайинланган ёки тегишли функцияларни бажариши юкланган шахслар киритилади.